

Uvodnik

Igor Gregori

Vztrajati je treba s prizivom

Deželni svetnik Igor Gabrovec je med debato, ki je sledila srečanju Društva slovenskih izobražencev na temo prosekarija v ponedeljek, 19. oktobra, povedal zanimiv podatek, ki ga je v luči razpleta afere med deželno Veneto oz. ministrstvom za kmetijstvo in kraškimi vinogradniki treba še kako vzeti v poštev.

"Prihodnje leto bodo v Venetu deželne volitve. Sprašujem se, ali se bo minister Zaia potegoval za položaj deželnega glavarja: z njegovim odklonilnim stališčem do zahtev kraških pridelovalcev brani interese vinarjev svoje dežele. Ali ni to že primer volilne kampanje"? Problemi glede zadeve vina prosecco, ki je v zadnjih časih upravičeno razvnela duhove kraških pridelovalcev, so namreč izključno politične narave: in na političnem področju jih bo treba tudi rešiti, čeprav je časa na razpolago res malo; 12. novembra naj bi Kmečka zveza in Konzorcij vin Kras vložila priziv na deželno sodišče Lazia, da bi zaustavila postopek ustanovitve velike meddeželne cone za pridelovanje vina prosecco z zaščiteno znamko. Tudi želje, da bi vozil o proseccu razrešili, ni videti.

Iz Rima je namreč po začetnih zagotovilih ministra Zaie legel nad kraškim bregom molk, ki ne daje upati v takojšnjo rešitev. Priča smo namreč običajni kratkovidnosti politike, ki se je v tej aferi ponovno izkazala za to, kar je: nerena in skromna praksa.

Naloga politike je upravljanje skupnega dobrega oziroma drugače rečeno, njeno poslanstvo je golo reševanje problemov. Primer prosecca pa je znova pokazal, da politični kader ni sposoben izpeljati te osnovne naloge.

Ni treba, da tudi tokat ponovimo tarnanja, češ da ta vlada ni naklonjena naši narodni skupnosti, da so v njej desničarske sile, ki skušajo oškodovati naše manjšinsko telo, naše gospodarstvo in drugo. Zadeva prosecco naj bi se raje uokvirila v neoporečno logiko dobrega upravljanja teritorija in dobrin, ki jih teritorij ponuja: stvar je torej bolj enostavna od tega, kar bi ob nedavnih zapletih lahko mislili, oz. kot bi jo nekateri radi predstavili.

Priziv, ki ga bosta KZ in Konzorcij vin Kras najbrž po sili razmer morala vložiti, je namreč potrditev dejstva in hkrati odgovor nanj, da vladajoča garnitura slabo opravlja delo, ker zanemarija del svojega teritorija, svojega bogastva. Sprejetje minimalnih zahtev Konzorcija in kmetijske stanovske organizacije je le skromen korak v smer ovrednotenja perspektivnega predela tržaške pokrajine, ki bi zaradi majhnega obsega obdelovalnih površin nikakor ne oškodoval finančnih interesov vinarjev iz Veneta; bi pa – z ureditvijo pašnov na kraškem robu, omilitvijo vinkulacij Sic in Zps in drugimi, zlahka izpeljivimi načrti - nedvomno povečal atraktivnost našega obmejnega in obmorskega pasu. Dovolj je, da se sprehodimo po vinogradih pod Praprotnom, in se lahko prepričamo o dobrem upravljanju površin.

Temelj zahtev kraških pridelovalcev je torej pojem normalnosti, po kateri bi morala delovati zdrava pamet javnih upraviteljev. Ni pa tako; boj za pravdo med slovensko manjšino in državo mora vsakič dosegati biblično razsežnost spopada med Davidom in Goljatom. Kaj pa, če bi sporazum vendarle izpeljali? Tedaj bi nastal tudi problem, o katerem smo v teh mesecih že slišali, in sicer možnost, da bi slovenski lastniki prodali velikim investitorjem svoje dragocene parcele... O tem pa, kako bodo Slovenci nato razpolagali s svojo zemljo, bo kvečjemu govor v prihodnosti. Danes je treba samo vztrajati pri prizivu.

20. pohod na Sabotin

Foto DPD

31. oktober, "dan čarovnic" Legenda in realnost

Kot vsako leto bomo tudi letos pred vahti - praznikom Vseh svetnikov - pričeli praznovanju "Halloweena". Na prvi pogled je to maškarada, ki so jo vnesli v naše kraje tisti, ki so kakorkoli imeli stik z anglosaškimi deželami.

"Halloween" je praznik magičnega - skrivnostnega in okultnega, ki nima nobene povezave ne z našo kulturo, še manj s krščanstvom in praznikom Vseh svetnikov. V angleščini se večer pred Vsemi svetimi imenuje "All Hallowed Eve". Iz tega je nastala beseda "Halloween".

Stara irska legenda pripoveduje o hudobnem in skopuškem kovaču Jacku, ki je umrl na večer pred praznikom Vseh svetnikov zaradi ciroze - razpada jeter, ker je bil pijanček. Ko je hudič prišel po njegovo dušo, ga je Jack prevaral tako, da mu je moral izpolniti nekatere želje, med drugim tudi te, da ga pusti pri življenju in se odpove njegovi duši. Jack je umrl le-to dni potem, ker ni poznal hudih posledic ciroze jeter. Ker so ga v nebesih zavrnil, v pekel pa ni mogel priti zaradi dogovora s hudičem, je izrezal veliko glavo repe tako, da je vanjo lahko postavil svečo, in se vrnil v svet živih. To je bila neka vrsta

okultnega ali praznovernega dejanja. Irci, ki so se okoli leta 1890 zaradi lakote množično izseljevali v Ameriko, so tam našli buče, ki so bile - v nasprotju z njihovim domačo repo - dovolj velike, da so jih lahko izdoblili in vanje postavili svečo. Buče so tako zamenjale repo, ker so verovali v praznoverje, da se bodo razburjeni duhovi mrtvih, ki so se tako kot Jack poskušali vrniti domov, izogibali njihovim hišam. V to igro so vpletli otroke. Našemili so jih v razburjene duhove, češ da ti ne najdejo miru niti v nebesih in zato obiskujejo ljudi z razsvetljenimi bučami. Ko pridejo tako našemljeni otroci v hišo, pri vratih zakričijo: "Trick or treat"! To pomeni ukana ali zabava ali zvijača ali zabava. V zameno pa dobijo slaščice. Izvor tega vzklika pa ima čisto drugačen pomen. "Trick or treat" pomeni v prvotnem pomenu "prekletstvo ali žrtvovanje". Ob tem smo spoznali dvojce. Legendo o kovaču Jacku in pomenu pozdrava trick or treat - prekletstvo ali žrtvovanje.

Legenda je sestavljena iz dveh laži. Prva, da je človek lahko bolj zvit od hudiča in da se "vrata pekla nekomu lahko zaprejo", s tem zavračamo možnost človekovega pogubljenja. Vse to sloni na učenju satanističnih sekt, češ da hudič usliši željo ali človekovo prošnjo in da človek lahko s hudičem sklene kakršenkoli dogovor. Iz zgodovine pa je poznano, da so v ozadju "Halloweena" tudi satanistični obredi in takšna ali drugačna obredna žrtvovanja.

Ob tem spoznamo, da je "Halloween" v bistvu magija. Prav zato bi morali biti pri tem starši zelo pozorni, saj se njihovi otroci tako srečujejo z okultizmom ali, še slabše, celo se ob takšnem praznovanju v njem vzgajajo. V otrokovem čustvenem svetu pa je tu še ena nevarnost. "Halloween" ima poudarek na strahu, smrti, duhovih, čarovništvu, nasilju in predvsem demonu - hudiču. Prav zato se kristjani teh prireditev ne udeležujemo.

V Sv. pismu imamo več kot 150 odstavkov, kjer je jasno napisano, da se verni človek, še zlasti kristjan, ne sme zatekati k magiji, ezoterizmu in okultizmu. Tako se ob "Halloweenu" krši prva Božja zapoved: "Ne imej drugega Boga poleg mene"! Tega pa se mora kristjan zavedati, posebej pa še verni starši, ki jim ne sme biti vseeno, kako se njihovi otroci vzgajajo. Kristjani poskrbimo, da ob vseh tih - dnevu Vseh svetnikov - skupaj z otroki obiščemo grobove naših rajnih. Obudimo spomine nanje in ob svečki in cvetju zanje molimo.

Ambrož Kodolja

Gorica

Slovenski pisatelj, esejist in dramatik Drago Jančar je bil gost dijakov slovenskega višješolskega središča

6

Gledališče

Dobitnica letošnjega visokega gledališkega priznanja, Boršnikovega prstana, je dramska igralka Minu Kjuder

8

SLOV.I.K.
SLOVENSKI IZOBRAŽEVALNI KONZORCIJ

FORUM

Izobraževanje in raziskovanje:
ključna dejavnika v
kriznem obdobju

danes
29. 10. 2009 - 18.00

Ul. Alviano 18 - Gorica

V sodelovanju z:

Università degli Studi di Trieste
Polo Universitario di Gorizia

Projekt sofinancira:

Javna agencija
za raziskovalno dejavnost
Republike Slovenije

Pierluigi Bersani je nov državni tajnik Demokratske stranke. Na primarnih volitvah, ki so bile v nedeljo, 25. oktobra, je nekdanji minister levosredinskih vlad premagal Daria Franceschinija in Ignazia Marina. Po neoporečni zmagi je Bersani izjavil, da bo tajnikovanje usmeril v iskanje dialoga z vsemi opozicijskimi silami. Obljubil je tudi, da stranka ne bo izraz izključno želje njegovega vodje, ampak složnega kolektiva. Na deželni ravni so volilci nagradili evropsko poslanko Deboro Serracchiani.

Novo pri založbi Mladika Knjiga Johna Earla v slovenščini

Knjiga v Trstu živečega angleškega časnika in veterana Johna Earla o primorskih padalcih in britanskih misijah med drugo svetovno vojno na Primorskem bo ob koncu tedna končno na voljo tudi v slovenščini. V prevodu Nataše Stanič iz Londona in pod naslovom Cena domoljubja jo je izdala tržaška založba Mladika.

Izvirnik The Price of Patriotism je izšel leta 2005 v Angliji, leta 2008 pa so v Trstu natisnili še italijanski prevod z naslovom Il Prezzo del patriottismo. Vse tri izdaje izredno zanimivega dela, zlasti pa seveda sedanji slovenski prevod, bodo v središču pozornosti tiskovne konference v petek, 30. oktobra, ob 10.30 v kavarni Tommaseo v Trstu. Na srečanju, ki bo potekalo v slo-

venščini, italijanščini in angleščini, bodo spregovorili avtor John Earle, prevajalka Nataša Stanič, zgodovinarja Marina Rossi in Gorazd Bajc, urednik slovenske izdaje Ivo Jevnikar in predstavnik založbe Mladika. Prva predstavitev Cene domoljubja v matični Sloveniji pa bo v sklopu prireditev, ki jih

občina Komen prireja v spomin na primorske padalce, in sicer v petek, 6. novembra, ob 11. uri v Vinoteki v Gradu Štanjel. Delo bodo predstavili avtor John Earle, prevajalka Nataša Stanič in nekdanji britanski veleposlanik v Ljubljani David Lloyd. Pogovor, ki ga bo vodil Ivo Jevnikar, bo uvedel župan občine Komen Uroš Slamič.

Komemoracija v Škrbini pri Komnu pa bo tudi letos 11. novembra ob 11. uri pred spominsko ploščo na Fakinovi domačiji. Pred žalno slovesnostjo bo ob 10. uri v cerkvi sv. Antona maša zadušnica.

SVET SLOVENSKE ORGANIZACIJE obvešča,
da bo tudi letos polagal skupno z Generalnim konzulatom RS in drugimi organizacijami vence na bazoviški gmajni, v Rižarni, v Gonarsu, na grobu Lojzeta Bratuža ter na grobove in spomenike padlim borcem. Skupno s Slovensko skupnostjo pa bo SSO položil tudi venec v Gropadi na spomenik padlim slovenskim vojakom v 1. svetovni vojni.

Rim / Množični protest Manifestacija proti rasizmu

“Vsi smo na svetu zato, da nekaj izžarevamo, prav tako, kot to delajo otroci. V trenutku, ko dovolimo, da naša luč osvetljuje, ponujamo drugim možnost, da delajo isto. In ko se odrešimo naših strahov, naša prisotnost osvobaja druge okoli nas” (Nelson Mandela). Dvesto tisoč ljudi je bilo na sobotni manifestaciji, 17. oktobra. Rim je seveda bil deležen številnejših množic ljudi, tako barvane in zavzete pa mogoče že dolgo ne. Poleg najrazličnejših zastav se je v dolgi vrsti vlekla kilometrska kolona ljudi vseh na-

rodnosti in verstev. Šlo je namreč za manifestacijo proti rasizmu, manifestacijo, ki je priseljencem dala možnost, da se postavijo zase, da se končno svobodno izrazijo. Cel svet v malem se je zbral v Rimu in se je od glavne železniške postaje Termini, mimo Koloseja, skozi starorimski del mesta z bolečino in sanjami glasno zavzemal za svoje pravice, za katere se bori že več kot dve desetletji. Pred približno dvajsetimi leti so namreč v “razviti” del sveta vedno bolj množično začeli prihajati tujci iz revnejših držav. “Pravi zločinci niso priseljenci,

pač pa mafijski državni voditelji”, “Kristus je tukaj. Kdaj bo tukaj celotna Cerkev?” je pisalo na plakatih. Organizatorji niso pretiravali, ko so napovedali udeležitev več kot petsto različnih organizacij, saj so na sobotni manifestaciji bila prisotna velika imena, kot so Amnesty International, Libera, Emergency, Pax Christi in ne nazadnje tudi številne majhne organizacije, politične, sindikalne in verske. Vsak je imel ob tej priložnosti možnost verjeti v neki idealizem, izraziti svoje upanje v boljši svet. Moramo namreč priznati, da razizem obstaja. Predsodki so del ne le naše kulture, pač pa tudi naše narave. In včasih ta naravnost prekorači dovoljene etične meje in se pojavlja ne le v mišljenju, pač pa tudi v delovanju. Vsem je jasno, da imajo priseljenci manj pravic kakor ostali: njim so dodeljene najnižje službe in nimajo možnosti, da bi se povzpeli za stopničko višje. Italijani jemljejo v službo ljudi pod pogojem, da so Italijani, Slovenci Slovence. Možnost se odpre le v primeru, ko priseljence lahko na kakršenkoli način izkoristijo. Tujci prihajajo v naš “utopični svet” z upanjem v boljše življenje, v lažje razmere, najdejo pa takega, ki jih zlorablja, ki pozablja, da ima morda tudi kdo od njih višjo izobrazbo. Kot vsak množičen shod ne bo niti ta spremenil sveta. Zgodovina se ponavlja in sistem zahteva delitev družbe na višje in nižje “kategorije”. Popolna enakopravnost je le ideal, neizvedljiv utopični načrt. Kot tak pa ima pravico, da pride včasih na površje in nas spomni, da je boljši svet kljub vsemu možen, da nudi priseljencem občutek, da je marsikdo na njihovi strani in da niso stopili v povsem tuj in sovražen svet.

Tanja Zorzut

Plehkost tržaške politike Uplinjevalnik in avtocestne vinjete

Marsikateri bralec se bo spraševal, kaj imajo skupnega slovenske avtocestne vinjete in načrtovana gradnja uplinjevalnika na obali med Žavljami in Škedenjem. Stvar je namreč v tem, da rimska vlada in njeni podporniki v Trstu zelo vneto zagovarjajo gradnjo omenjenega uplinjevalnika po načrtu španske multinacionalne družbe Gas Natural. Za zdaj ostaja še odprto

vprašanje drugega uplinjevalnika na morju sredi Tržaškega zaliva, za katerega se poteguje tržaška družba Endesa, ker je tvegano zagovarjati dva uplinjevalnika v plitvem tržaškem morju zaradi varnosti in drugih škodljivih posledic tudi za sosednjo Slovenijo. Zato tržaški gospodarski krogi in mestna uprava podpirajo postavitev uplinjevalnika v Žavljah, ker gre nedvomno za velik posel, pri katerem si mnogi dejavniki obetajo posredne ali neposredne koristi. Tako tržaški župan izredno pozitivno ocenjuje navedeno pobudo in nakazuje možnost, da bi mesto in njegovi prebivalci nasplošili imeli od nje same koristi, vključno v obliki raznih ugodnosti glede cene plina. Po županovem mnenju naj bi v načrtovanem plinskem terminalu lahko dobilo zaposlitev lepo število delavcev škedenjske železarne po njenem skorajšnjem zaprtju. Skratka, zagovorniki uplinjevalnika prikazujejo samo predvidljive pozitivne strani, zanemarijo pa škodljive posledice na okolje in se ne ozirajo na varnost. Zato je razumljivo, da Slovenija zelo pozorno spremlja celotno zadevo okrog uplinjevalnika in izpostavlja utemeljene zadržke glede delovanja omenjenega objekta v Tržaškem zalivu in same-

ga postopka italijanske vlade za izdajo dovoljenja za njegovo gradnjo. Predvsem zahteva temeljito proučitev tudi vseh škodljivih čezmejnih posledic. Ti in drugi zadržki Slovenije izredno motijo italijansko stran, ki bi rada tako rekoč vsilila žavelski uplinjevalnik. Zato njeni politični predstavniki prikazujejo zadržke Slovenije kot nedopustno poseganje v notranje italijanske

zadeve. Ne čudimo se političnim izpadom znanega tržaškega desniciarskega poslanca (in sedaj podtajnika na ministrstvu za okolje) Menie, ki pač ne more iz svoje stare politične kože. Preseščajo pa nas neprijazni nastopi zunanjega ministra Frattinija, ki v bistvu izpodbija pravico Slovenije, da kot sedanja država izraža svoje pomisleke, in ministra za gospodarski razvoj Scajole, ki je med nedavnim obiskom v naši deželi kategorično izjavil, da ne sprejema “veta” Slovenije. Zato se ne čudimo, da sta bili v zadnjem času odpovedani dve bilateralni srečanja za razjasnitev stališč. Ko to pišemo, so za 9. november napovedali srečanje koordinacijskega odbora Italije in Slovenije glede problematike plinskega terminala v Žavljah, ki ga bosta vodila slovenski minister za okolje Karel Erjavec in

njegova italijanska kolegica Stefania Prestigiacomo. Srečanja se bosta udeležila tudi zunanja ministra Žbogar in Frattini.

V opisanem ozračju se je v Trstu razvnela svojevrsna polemika o uvedbi avtocestnih vinjet v Slovenijo, ki v zadnjem času zadobiva vse bolj političen priokus. Kot vemo, je pred kratkim predsednica tržaške Pokrajine pisala na slovensko prometno ministrstvo, da po Osimskem sporazumu morajo biti glavne prometne zveze na obmejnem področju proste plačevanja cestnine. Ministrstvo je odgovorilo, da omenjeni sporazum ne vsebuje nobene takšne obveznosti. “Žogico” je nato prevzel tržaški župan Dipiazza, ki je odvetniku Šardosu Albertiniju (ta je trenut-

no predsednik Lege Nazionale in aktiven v krogih istrskih ezulov), naj prouči celotno zadevo vinjet. Obenem je s tem vprašanjem seznanil zunanjega ministra Frattinija med njegovim nedavnim obiskom v Vidmu. Minister je v zadnjem obdobju močno zaposlen z vprašanjem tržaškega uplinjevalnika, zato se verjetno ne bo mogel ukvarjati s cestninami na slovenskih avtocestah. Razvajeni “Tržačani” bi se jih razumljivo radi rešili, sklicujoč se na okoliščino, da Italija ni uvedla plačevanja cestnine na avtocestnem odseku od Moščenic do meje s Slovenijo. Očitno so prezrli županove napovedi, kakšne ugodnosti jih čakajo v zvezi z delovanjem plinskega terminala v Žavljah, ko se tako krčevito upirajo plačevanju slovenskih avtocestnih vinjet.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Odšli so za vse nas

Obhajanje spomina na rajne in vse svete je nekaj na poseben način doživeti in smiselno. Vsako leto se na novo srečamo z globoko resnico tega praznovanja, ki tako ali drugače zajame vse naše bistvo. Najsi smo še pod vtisom izgube bližnjega človeka, znanca ali prijatelja, najsi v nas prevlada svojevrsna spokojnost ob razumevanju tudi težkih dogodkov življenja, v vsakem primeru je spomin na tiste, ki so od nas odšli, nekaj povsem svojevrsnega in pratemeljnega. Naše življenje ima pač svoj pričetek, potek, višje in padce, se potaplja v srečo in v nesrečo, vsekakor pa se nekega dne konča: kot se je končala tukajšnja pot vseh, ki so že živeli in so odšli, kakor se bo končala tukajšnja pot vseh, ki še živimo, in vseh tistih, ki bodo živeli za nami. V tej resnici, ki se zdi na prvi pogled mračna, je vendar ogromno neke svetlobe in višje spodbude. Če smo torej vsi minljivi in bomo nekega dne od tod odšli, potem je v tem zaobseženo najmočnejše dejstvo naše skupne usode. In če je naša usoda tako zelo skupna in ista, da bolj skupna in ista biti ne more, potem nas ta usoda vabi, da skrbneje premislimo, kaj in zakaj doživljamo in počnemo, kar doživljamo in počnemo, in da pozorneje proučimo, zakaj se v tolikšni in na vsak način v preveliki meri trdimo bojujemo za boljše in ugodnejše mesto na tem svetu. Zakaj nas drugi ljudje prizadevajo in zakaj ravno tako mi prizadevamo druge, zakaj ni miru in večjega razumevanja med narodi, med civilizacijami, med državami? Zakaj

ni ne nazadnje trdnjega miru in medsebojnega razumevanja v našem ožjem prostoru, med znanci, prijatelji, bližnjimi, med družinami in celo znotraj njih? Nemara se premalokrat spominimo, da smo vsi ranljivi in trpimo, da smo vsi občutljivi in nas krivica prizadeva, da si vsi, prav vsi, želimo sreče, tiste otroške sreče, ki je ne moremo nikdar trajno doseči? In na to, da smo vsi na isti ladi, ki bo nekoč priplula v pristan konca, na to nas spominjajo vsi, ki so od nas odšli, ter nam v naše dobro dopovedujejo, naj razumemo sočloveka. Skupaj z njim naj storimo vse, da bo v našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za nas, da bi nam vlili v srce spoznanje, naj se oklenemo dobrote in v sočloveku zares odkrijemo brata po našem življenju manj bolečine in bo naša pot položnejša in še posebej manj s trnjem posuta. Dovolj je trnja že s tem, da smo minljivi, odstranimo potemtakem tiste vbode in udarce, ki si jih dajemo mi sami. Niso potemtakem naši dragi le odšli od nas, odšli so tudi za

Posvečen stoti obletnici prvega poleta bratov Rusjan 20. pohod na Sabotin

Kulturno društvo Sabotin iz Štavra je na koncu prejšnjega tedna organiziralo dvajseti pohod na Sabotin. V soboto je bil na programu kulturni večer, posvečen stoti obletnici prvega poleta goriskih letalcev, bratov Rusjan. Vili Princič je predstavil razstavo fotografij o bratih Rusjan. Prisotnim je na kratko orisal njuno življenje in delovanje. V tistih letih je bilo njuno delo res

nekaj izjemnega, žal pa ju je spremljala tudi smola. Pred publiko namreč njuni poleti več niso bili uspešni. Da je letalo Eda 5 res letelo, pa vendarle pričajo fotografije. Dodal je še, da je mogoče v goriskem arhivu najti veliko gradiva in da se z raziskovanjem delovanja bratov Rusjan ukvarja že vrsto let. Razstava, ki bo ob sobotah in nedeljah odprta do polovice novembra (ogled je, po domeni, možen tudi med tednom), vsebuje tudi več modelov letal, ki

jih je izdelal pokojni solkanski modelar Julij Srebrnič. Žena Olga in sin David sta poskrbela za

vanje kot pilot in učitelj tehnične pouka na osnovnih šolah. Ravno tako kot pokojni prijatelj goji tudi sam ljubezen do tehničnega in kulturnega razvoja na Goriškem. Povedal je še, da si je sicer Julij Srebrnič želel postati pilot, a mu to ni bilo omogočeno; postal pa je odličen modelar. Njegovi modeli so zgrajeni po originalnih načrtih.

to, da so bili modeli razstavljeni. Pri pripravi razstave je sodelovalo tudi turistično društvo iz Solkana, s katerim so Štmaverci že vrsto let v prijateljskih stikih. Julija Srebrniča je predstavil njegov prijatelj Anton Špacapan, tudi sam modelar in pilot. Anton Špacapan je opisal svoje delo-

Večer sta s svojim ubranim petjem popestrila tudi domači moški pevski zbor, ki ga vodi Nadja Kovic, in moški pevski zbor Srečko Kumar iz Kojškega, ki ga vodi Aleksander Sluga. Sledil je ogled dokumentarno igranega filma Leteča brata Rusjan. Po filmu

in po rezu traku so si prisotni lahko ogledali razstavo in veselo pokramljali ob kozarčku žlahtne kapljice.

V nedeljo je bil na vrsti pohod na Sabotin. Vreme je bilo toplo in sončno, kar je pripomoglo k uspehu in prijetnemu počutju vseh prisotnih. Ob 10.30 je bila na vrhu Sabotina, pri ruševinah cerkvice sv. Valentina, sveta maša, ki jo je daroval domači župnik Marijan Markežič. Pri obredu so s petjem sodelovali goriški skavti in moški pevski zbor Štmaver. Veselo vzdušje se je nadaljevalo pri kosilu v prostorih nekdanje osnovne šole v Štmavu, kjer ima domače društvo sedež. Pri pripravi pohoda so sode-

Zaradi načrtovane širitve ceste Vileš-Štandrež Razlaščanje zemljišč v Sovodnjah

Po napovedih, ki sem jih prebral v časopisu, izhaja, da bo v naslednjem tednu potekalo označevanje zemljišč, na katerih bo izvedena razlastitev za širitev avtocestnega odseka Vileš-Štandrež. Kljub temu da je to "potrebno" javno delo, ki je bilo sicer napovedano že pred leti, ugotavljam, kako spet prihaja pod nakovalo ravno slovenska zemlja in ravno slovenska občina, ki je v preteklosti morala utrpeti več podobnih posegov. Pri tem pa sovoedenjski občani so bili tisti, ki so trpeli največ škode, saj so od vsega tega dobili boro malo, kot tudi izredno malo je bilo dano občinski skupnosti kot protivrednost za poseg. Sedaj se lahko kaže, kako kratkovidna je bila politika, ki pred tremi leti ni upoštevala napeljave kmetijskega namakanja (1.800.000 evrov) in posledičnega preporoda kmetijstva, kar bi danes bistveno ubranilo škodo, ki jo bomo morali sovoedenjci utrpeti.

Čeprav nisem šel preverjat, bi bilo pomembno preveriti, ali bo širitev šla po zemljiščih, ki jih sicer upravlja sovoedenjska občina, so pa vpisana kot skupna lastnina vaških skupnosti (jusov) Sovodenj, Peči, Rupe, Štandreža in Mirna. Ko bi imeli aktivne vaške skupnosti (juse), bi lahko našo zemljo bistveno boljše branili, kot jo lahko sedaj. Žal je v Sovodnjah tudi ta možnost na-

letela na dokaj gluha ušesa. Sovodenjska županja Alenka Florenin je v prejšnjih dneh pozvala sovoedenjske občane, naj skrbno sledijo ogledom, ki jih bodo opravili pristojni organi. Pri tem se v imenu stranke Slovenska skupnost pridružujem apelu, da se upoštevajo prav vse posebnosti raznih zemljišč: če so obdelana (orana), če je lastnik neposredni obdelovalec (član Kmečke zveze ali Confagricoltori), če so zemljišča oddana v najem neposrednemu poljedelcu oz. kmetu, ipd. Katerikoli poseg na zemljišču, ki služi nekemu namenu, bo omogočil, da bo lahko lastnik boljše uveljavljal svoje zahteve za pravičnejšo odškodnino.

Paziti pa je treba na dejstvo, da napovedan "navaden ogled" ni le tako "navaden". V primeru, da bo pri ogledu prišlo do sestave zapisnika, ki ga bo moral sedanji lastnik podpisati, bo šlo za pravo predajo lastništva zemlje in torej dejanske izvedbe razlastitve. Na podlagi tega zapisnika ne bo mogoče več uveljavljati nobenih drugih zahtev v prihodnosti. Zato bi bilo primerno, da se vsi lastniki zares zgledajo na občinskih uradih ali si na kakršen koli drug način poiščejo pomoč, da ne bodo oddajali zemlje po najslabših pogojih.

**Pokrajinski tajnik SSK
Julijan Čavdek**

Politični večer ob koncu 14. Primorskih dnevov na Koroškem Avtonomija upravljanja temelji na politični samostojnosti

Konec 14. Primorskih dnevov na Koroškem je potekal ob aktualnih političnih vprašanjih, v katerih sta vpleteni obe slovenski narodni skupnosti na Koroškem in v Italiji. Vsebinski okvir, v katerem so se ta vprašanja obravnavala, je bila tema okroglice mize Pomen prisotnosti predstavnikov EL in SSK v občinskih upravah, ki je bila v torek, 20. oktobra, v Tischlerjevi dvorani v Celovcu. Organizatorja

mizo je vodil Štefan Kramer. Po uvodni predstavitvi sodelujočih pri omizju je razprava prešla v samo jedro večera. Prisotnost predstavnikov samostojnih političnih strank narodnih skupnosti, kakršni živita na Koroškem in v Furlaniji Julijski krajini, predstavlja garancijo za ohranjanje in razvoj teritorija, na katerem živita. Pomen lastnega teritorija oz. zemlje pa je za narodno skupnost, ki je ločena od

nosti do lastne zemlje, po kateri ne pride do iznakaženj. V tem smislu sta oba župana iz Tržaške, Premolinova in Pisani, zagovarjala pomembnost vrnitve zemljišč jusov in vaškim srenjam. Narodna skupnost mora imeti pravico do avtonomnega upravljanja tiste imovine, ki je njena last že stoletja. Do tega pa je lahko prišlo samo, ko so občine začeli voditi predstavniki SSK. Enako pozornost je zaslužila raz-

prava o uveljavljanju zakonskih določil, ki ščitijo uporabo slovenskega jezika in javnih uprav. Pri tej točki so si bili vsi javni upravitelji enotni, da je potrebno ta določila čim bolj dosledno izvajati, še posebno pri pisnih aktih. Žal se to ne dogaja vedno. Poseben problem pa je uporaba slovenščine med zasedanji občinskih organov, še posebno svetov. O uveljavljanju te pravice in o problematikah, ki so z njo povezane, sta spregovorila števerjanska županja Franka Padovan in selški podžupan Olip. Župan Smrtnik je v svojem pose-

gu poudaril dejstvo, da je bil na spomladnih volitvah izvoljen za peščico glasov. Analiza volitev je pokazala, da ga je v drugem krogu podprla transversalna paleta volilcev, kar dokazuje, kako volilce prepriča predvsem oseba. Pri tem sta gotovo vplivali Smrtnikova jasna politična pripadnost, obenem pa odprtost do vseh krajevnih realnosti ter sposobnosti soočenja z vsemi družbenimi problematikami. Poseg selškega podžupana Olipa in nastopa Terpina ter Vladimirja Smrtnika so bili osredotočeni na problem samostojnega politič-

nega nastopanja oz. težav, ki nastanejo pri vključevanju v večje ali vsedrjavne stranke. Stapljanje v take subjekte je povod za politično asimilacijo, ki Slovence odtuja pozornosti do tistih vprašanj, ki so bistvenega pomena za narodni obstoj in razvoj. Prav zmaga župana Smrtnika na občinskih volitvah v Železni Kapli ter uveljavitev liste SSK na deželni volitvah leta 2008, jasno kažeta na željo slovenskih volilcev po bolj jasni in premočrtni narodni politični strategiji.

Sledila je živahna razprava, v katero so posegli predsednik SSO Drago Štoka, predsednik NSKS Karel Smolle, načelnik občinske svetniške skupine Skupaj za Sovodnje Walter Devetak in predsednik KKZ. Ta je na koncu tudi potegnil črto pod 14. Primorski-mi dnevi na Koroškem, se veselil ponovnega uspeha, ki temelji na dolgoletnem prijateljstvu med primorskimi in koroškimi rojaki ter predal štafetno palico ZSKP iz Gorice in Slovenski prosveti iz Trsta za naslednje Koroške dneve na Primorskem, ki bodo jeseni 2010.

Štefan Kramer, Vladimir Smrtnik, Franc Jožef Smrtnik, Nanti Olip

okroglice mize sta bili obe krovni organizaciji, NSKS in SSO, v sodelovanju s samostojnimi strankama Enotne Liste in Slovenske skupnosti. Ti dve so zastopali župani Fulvia Premolin (SSK - Dolina), Franka Padovan (SSK - Števerjan), Marko Pisani (SSK - Repentabor) in Franc Jožef Smrtnik (EL - Železna Kapla), podžupan Nanti Olip (EL - Sele pri Borovljah), deželni tajnik SSK Damijan Terpin in predsednik EL Vladimir Smrtnik. Okroglo

matične države, isti, kot ga pripisujemo ohranjanju materinega jezika in kulture. Prav pri upravljanju javnih ustanov, kakršne so občine, pride na dan tista pozornost do specifične ozemlja, ki je z narodom soustvarilo neko organsko celoto, po kateri se drug drugega dopolnjujeta. Kot je pokrajina oblikovala značaj in duha skupnosti, ki na njej živi, lahko na isti način ugotovimo, kako je lahko samo ista skupnost sposobna tiste pozor-

Marko Pisani, Franka Padovan, Fulvia Premolin in Damijan Terpin

KOPER 50. redna seja Slovenske škofovske konference

Govor je bil tudi o navodilih proti širjenju nove gripe

V ponedeljek, 28. septembra 2009, je v Kopru potekala 50. redna seja Slovenske škofovske konference (SŠK). Škofje so se seznanili z delom Tajništva, Tiskovnega urada in Službe za informiranje pri SŠK ter o delovanju Katoliškega inštituta. Govorili so o poteku priprav na slovenski evharistični kongres (SEK), ki bo v nedeljo, 13. junija 2010, v Celju. V sklopu priprav na SEK in v letu duhovništva bo med 21. in 27. marcem 2010 na Radiu Ognjišče potekal radijski misijon, ki ga bodo vodili slovenski škofje. Posvetili so se tudi razpravi o aktualnem družbenopolitičnem dogajanju, npr. o na-

povedanih spremembah Družinskega zakonika, in se seznanili z izjavo Komisije Pravičnost in mir

(KPM), v kateri bo predstavljen katoliški pogled na zakonsko zvezo in družino.

škofje so se srečali tudi z novim direktorjem Založbe Družina g. Tonetom Rodetom in v skladu z navodili Kongregacije za katoliško vzgojo spregovorili tudi o pripravi pravilnika o vzgoji in izobraževanju duhovnikov. Sklenili so, da se bo postopek za razglasitev mučencev XX. stoletja nadaljeval, in ob pojavu nove gripe sprejeli navodila in priporočila za preprečevanje širjenja gripe, ki jih je v sodelovanju z Inštitutom za varovanje zdravja RS (IVZ) pripravil Medškofijski odbor za pastoralno zdravje (MOPZ).

Navodila in priporočila SŠK v prizadevanju za preprečevanje širjenja gripe

1. Za vse državljane veljajo splošna navodila za preprečevanje gripe, ki so objavljena v medijih, na plakatih in zgibankah in ki so jih prejela vsa gospodinjstva. Čiste roke in higiena kašljanja so najboljša preventiva. Navodil smo se dolžni držati in v primeru bolezni ostati doma ter se ravnati po navodilih zdravstvene službe in zdravnikov. Za veroučne šole veljajo enaka navo-

dila kot za druge vzgojno-izobraževalne institucije.

2. Sestankov, srečanj, konferenc in tudi bogoslužja se udeležujmo zdravi.

3. Kropilniki z blagoslovljeno vodo ob vhodu v cerkev so lahko vir infekcije, zato v času povečane možnosti okužbe vernikom priporočamo spoštljivo pokrižanje in poklek, ki nadomesti pokrižanje z blagoslovljeno vodo.

4. Stisk roke pri pozdravu miru v tem obdobju opustimo.

5. Verniki naj obhajilo spoštljivo prejemajo na roke. Kadar se prejemu obhajila na usta ne moremo izogniti, je ob dotiku ust ali sline obhajanca nujno uporabiti alkoholni robček za vsak primer posebej in ga po končanem obredu zavreči. Verniki, ki vztrajajo pri obhajanju na usta, bodo obhajani nazadnje. Pokrižanju otrok med obhajilnim obredom se začasno odrečemo. Pri somaševanju se duhovniki obhajajo s pomakanjem.

6. Bolniški duhovniki in duhovniki, ki oskrbujejo domove za ostarele, naj strogo upoštevajo navodila ustanove in poskrbijo za dobro higieno rok. Enako

velja za izredne delilce obhajila in pri obiskih bolnikov na domu. Pri umirajočih je v neposrednem stiku potrebno uporabiti tudi masko. Te bodo uporabljali tudi domači in negovalno osebje.

7. Spovednice in spovedni kabineti morajo imeti nameščeno ustrezno zaščito. Duhovniki naj upoštevajo priporočeno razdaljo najmanj enega metra. Priporočamo redno prezračevanje prostorov in cerkva, posebej po bogoslužjih in večjih srečanjih.

8. Romanja, slovesnosti in vse druge oblike druževanj (strokovna in pastoralna srečanja) lahko potekajo nemoteno ob upoštevanju splošnih navodil Inštituta za varovanje zdravja in Ministrstva za zdravje. V primeru intenzivnejšega pojava gripe bodo podani dodatni ukrepi in navodila.

9. Duhovniki naj z veliko mero strpnosti in z doslednim upoštevanjem vseh naštetih ukrepov pomagajo pri preprečevanju širjenja gripe. Sodelujejo naj tudi pri premagovanju pretrganega strahu ter nepravilnega in nesmiselnega postopanja in vedenja pri obvladovanju bolezni.

Združene države Amerike / Marquette 60. Baragovi dnevi

Dne 26. in 27. septembra 2009 so v kraju Marquette v ZDA potekali jubilejni 60. Baragovi dnevi. V imenu Slovenske škofovske konference (SŠK) se jih je udeležil mag. Igor Luzar. Organizatorji srečanja, ki so povezani v Baragovo združenje, za praznovanje vsako leto izbirajo drug kraj. Namen Baragovih dni je, da v vernikih utrjuje spoznanje o veliki misijonarski dejavnosti prvega škofa v Marquetteu, škofa Friderika Irineja Barage. Dnevi so tudi priložnost za oza-veščanje ter seznanjanje s stanjem postopka za Baragovo beatifikacijo ter njeno pospeševanje. Letos se je na dvodnevem praznovanju zbralo okrog 500 slovenskih rojakov, ki so v Marquette poromali organizirano z avtobusi ali z osebnim prevozom. Iz ZDA so prišli rojaki iz Chicaga, Clevelanda, Milwaukeeja, Minnesote ter nekaterih drugih krajev. Iz Kanade so prišli rojaki iz Toronta in Hamiltona. Skupine vernikov so spremljali duhovniki.

Praznovanje se je v soboto začelo v stolnici sv. Petra v Marquetteu z mašo v slovenskem jeziku, ki jo je ob somaševanju osmih duhovnikov daroval Igor Luzar. V letu duhovništva je v homiliji posebej izpostavil vlogo škofa Barage kot duhovnika, škofa, misijonarja in kandidata za svetništvo. Združeni slovenski zbor je skupaj z oktetom Kres iz Cerknice, ki je za to slovesnost prišel iz domovine, med mašo prepeval slovenske pesmi. Praznovanje se je nadaljevalo v dvorani Marquette Armory z družabnim večerom, na katerem je nastopil narodno-zabavni ansambel iz Minnesote.

Dvodnevno praznovanje je doseglo vrhunec v nedeljo pri sv. maši v stolnici sv. Petra, ki je potekala v angleškem jeziku in jo je daroval tamkajšnji krajevni škof Aleksander Sample. Z njim so somaševali upokojeni škof Marquettea James Garland, nadškof Elden Curtiss iz Omaha ter škof Robert Donnelly iz Toleda ter nekaj do-

mačih in drugih duhovnikov. Po sv. maši so se udeleženci zbrali v dvorani na banketu, kjer je škof Sample predstavil stanje beatifikacijskega postopka za škofa Barago. Pred kratkim je bil imenovan novi postulator dr. Andrea Ambrosi. Škof Sample je povedal, da je za uspešen zaključek postopka na tej stopnji potrebno samo še priznanje čudeža na Baragovo priprošnjo in da v tej zvezi pristojni že obravnavajo dva prepričljiva čudeža ter upajo, da bosta na Kongregaciji za zadeve svetnikov v Rimu tudi uradno potrjena. Ob sklepu srečanja so slovenskemu duhovniku Jožetu Hribšku, ki že desetletja živi na Floridi in si prizadeva za Baragovo beatifikacijo, podelili tudi Baragovo priznanje. Izven uradnega dela programa so si slovenski romarji ogledali nekatere misijonske postojanke ob Michiganskem jezeru, ki jih je ustanovil škof Baraga, hišo, v kateri je umrl, ter sedež Baragovega združenja v Marquetteu. Romarji so se posebej ustavljali na Baragovem grobu v kripti marquetteške stolnice in molili za njegovo beatifikacijo. Leta 2010 bodo Baragovi dnevi v Torontu v Kanadi.

Na posnetku goriški nadškof Dino De Antoni z birmanci in botri, ki so v nedeljo, 25. oktobra, prejele v šandreški cerkvi zakrament sv. birme. Darove Sv. Duha je prejelo devet mladenk in mladeničev: Alice, Izaija, Jan, Jao, Karol, Gian Luigi, Tamara in Valentina. Na vprašanje gospoda nadškofa je župnik Karel Bolčina povedal, da so se vsi birmanci skrbno in več časa pripravljali na to slovesnost. Obred sta obogatila šandreški otroški in mešani zbor. Prvi pod vodstvom Alessandre Schettino, drugi pa Tiziane Zavadlav. Na orgle je spremljal Silvan Zavadlav.

PAVEL IN NJEGOVA LJUBEZEN (3. del)

“Posnemajte torej Boga kot ljubljene otroci in živite v ljubezni, kakor je tudi Kristus ljubil nas in se za nas dal v daritev in žrtev, Bogu v prijeten vonj” (Ef 5,1-2).

“Mir bratom in ljubezen z vero od Boga Očeta in Gospoda Jezusa Kristusa” (Ef 6,23).

“In to prosim, da bi vaša ljubezen vedno bolj rasla v spoznanju in vsaki razumnosti” (Flp 1,9).

“Nekateri sicer oznanjajo Kristusa tudi iz zavisti in prepirljivosti, nekateri pa tudi iz blage volje; eni iz ljubezni, ker vedo, da sem postavljen evangeliju za obrambo, eni pa oznanjajo Kristusa iz nasprotovanja, ne iz čistega namena, misleč, da mi povzročajo stisko v mojem ujetništvu. Kaj zato! Da se le, kakor koli že, naj bo preračunano ali iskreno, oznanja Kristus, in tega se veselim” (Flp 1,15-18).

“Če torej kaj premore opominjanje v Kristusu, če kaj ljubeznivo prigovarjanje, če kaj skupnost Duha, če kaj sočutje in usmiljenje, dopolnite moje veselje s tem, da boste istih misli in boste imeli isto ljubezen, da boste enega duha in enega mišljenja” (Flp 2,1-2).

“Kajti slišali smo o vaši veri in Kristusu Jezusu in o ljubezni, ki jo imate do vseh svetih” (Kol 1,4).

“O tem vas je poučil Epafra, naš ljubljeni sodelavec, ki je za vas zvest služabnik Kristusov, in ki nam je tudi povedal o vaši ljubezni v Duhu” (Kol 1,7-8).

“Zakaj rešil nas je iz oblasti teme in prestavil v kraljestvo Sina svoje ljubezni, v katerem imamo rešitev, odpuščanje grehov” (Kol 1,13).

“Želim namreč, da bi vi videli, kolikšno skrb imam za vas in za te, ki so v Laodikeji, in za vse,

kateri me niso osebno videli, da bi se utrdila njih srca in bi se združili v ljubezni za vse bogastvo popolnega razumevanja, za spoznanje skrivnosti

Boga Očeta in Kristusa, v katerem so skriti vsi zakladi modrosti in vednosti” (Kol 2,1-3). - “Na vse to pa oblecite ljubezen, ki je vez popolnosti” (Kol 3,14).

“Vedno zahvaljujemo Boga za vas vse, ko se vas spominjamo v svojih molitvah, ker se pred Bogom in našim Očetom neprenehoma spominjamo vaše dejavne vere in požrtvovalne ljubezni in stanovitnega upanja v Gospoda našega Jezusa Kristusa” (1 Tes 1,2-3).

“Pravkar pa je od vas k nam prišel Timotej ter nam sporočil o vaši veri in ljubezni in da nas imate vedno v dobrem spominu ter nas želite videti, kakor tudi mi vas” (1 Tes 3,6).

“Vas pa naj Gospod obogati in obilno napolni z ljubeznijo med seboj in do vseh, kakršni smo tudi mi do vas” (1 Tes 3,12).

“Mi pa, ki smo otroci dneva, bodimo trezni ter si nadenimo oklep vere in ljubezni in za čelado upanje zveličanja” (1 Tes 5,8).

“In imejte jih (svoje predstojnike) zaradi njih dela v prav veliki ljubezni. Živite v miru med seboj” (1 Tes 5,13).

“Hvaliti moramo vedno Boga za vas, bratje, kakor se spodobi, ker vaša vera zelo napreduje in ljubezen vsakega izmed vas do drugih raste” (2 Tes 1,3).

“Nastopal pa bo po satanovem delovanju z vso močjo ter z znamenji in slepljivimi čudeži in z vso hudobno zapeljivostjo za tiste, ki se bodo pogubili, ker niso vzljubili resnice, po kateri bi se zveličali” (2 Tes 2,10).

“Gospod pa naj vodi vaša srca k ljubezni Božji in k potrpežljivosti Kristusovi” (2 Tes 3,5).

“Namen te zapovedi pa je ljubezen iz čistega srca in dobre vesti in nehlinjene vere” (1 Tim 1,5).

“Usmiljenje sem pa dosegel, ker sem v neveri ravnal iz nevednosti, milost našega Gospoda pa je bila preobilna z vero in ljubeznijo, ki je v Kristusu Jezusu” (1 Tim 1,13-14).

“Ali zveličala se bo s tem, da rodi otroke, če s spodobnostjo ostane v veri in ljubezni in svetosti” (1 Tim 2,15).

“Nihče naj tvoje mladosti ne prezira, temveč bodi vernikom zgled v besedi, v vedenju, v ljubezni, v veri, v čistosti” (1 Tim 4,12).

“Ti pa, clovek Božji, beži pred tem; prizadevaj pa si za pravico, pobožnost, vero, ljubezen, potrpežljivost, krotkost” (1 Tim 6,11).

“Zakaj Bog nam ni dal duha boječnosti, ampak moči in ljubezni in razumnosti” (2 Tim 1,7).

“Drži se kot pravila zdravih nauk, ki si jih od mene slišal v veri in ljubezni, ki je v Kristusu Jezusu” (2 Tim 1,13).

“Pred mladostnim poželenjem beži, prizadevaj pa si za pravičnost, vero, ljubezen in mir z onimi, ki Gospoda kličejo s čistim srcem” (2 Tim 2,22).

“Ti pa hodiš za menoj v nauku, vedenju, name-nu, veri, prizanesljivosti, ljubezni, potrpežljivosti, preganjanju, trpljenju, ki me je zadelo v Antiohiji, v Ikoniju, v Listri. Kakšno preganjanje sem prebil! In iz vsega me je Gospod rešil” (2 Tim 3,10-11).

“Stari možje naj bodo trezni, častitljivi, preudarni, zdravi v veri, ljubezni in potrpežljivosti” (Tit 2,2).

“Zahvaljujem svojega Boga in se te vedno spominjam v svojih molitvah, ker slišim o tvoji ljubezni in zvestobi, ki jo imaš do Gospoda Jezusa in do vseh svetih” (Flm 4-5).

“Zakaj velika radost in tolažba me je navdala zaradi tvoje ljubezni, ker so se po tebi, brat, srca svetih poživila” (Flm 7).

“Zaradi tega, čeprav imam v Kristusu veliko zaupanje, da ti morem zapovedovati, kar se spodobi, te rajši iz ljubezni prosim; tak, kakršen sem, stari Pavel, zdaj še ujetnik Jezusa Kristusa, te prosim za svojega sina, ki sem ga rodil v vezeh, za Onezima” (Flm 8-10).

“Saj Bog ni krivičen, da bi pozabil vaše delo in ljubezen, ki ste jo izkazali njegovemu imenu, ker ste svetim stregli in še strežete” (Heb 6,10).

“Glejmo drug na drugega, da se bomo spodbujali k ljubezni in dobri deli, in ne zapuščajmo svojega zbora, kakor imajo nekateri navado, marveč se spodbujamo, in to toliko bolj, kolikor bolj vidite, da se bliža dan” (Heb 10,24-25).

Grenko razmišljanje

Dimna zavesa ne more skriti bistva

Pravijo, da nam daje demokracija brezštevilne možnosti za izražanje svojih pogledov, ustvarjalnosti in razvoj bogastva duha. V to smo verjeli in se nemalo uštel, ker smo dovolili, da so jo posvojili oblasti in denarja željni posamezniki. Sedaj jo imajo in delajo z njo kot svinjo z mehonom. So pa zelo zapretni, vsak dan znova poskrbijo za kakšno šokantno novico, o kateri se govori na dolgo in široko, ob tem pa pozablja na bistvo problema, ki krši moralna, etična in občečloveška pravila.

K sreči je RKC dežurni krivec za vse, kar se je zgodilo, tako vneto kažejo s prstom nanjo, da se človek začne spraševati, a nimajo slučajno prav? Potem pa priključijo v spomin deset Božjih zapovedi in kaj kmalu ugotoviš, da imajo po svoje popolnoma prav, saj se tisto, kar Cerkev uči, bistveno razlikuje od njihovih pohlepnih in nemoralnih interesov. Mislim, da je prav deseta Božja zapoved "ne želi svojega bližnjega blaga" tista, ki jih najbolj moti. Vse skraja bi pobrali in vse skraja imeli: tovarne in banke, hiše in polja, predvsem pa ljudi – živi kapital nam pravijo, sedaj bi si prisvajali celo tuje otroke, kar tako, kot mačko ali punčko iz cunj.

Ko je izbruhnila nova gripa, se je ves svet vrtel okrog tega, kmalu se je dobila neka novinarka, ki je sporočila, da je to del globalnega programa, kako zmanjšati število prebivalcev na Zemlji. Še prej enotni v želji po čimprejšnjem cepljenju smo postali nezaupljivi. Državna blagajna se je verjetno ob tem oddahnila, ker to bi bil zanjo ogromen strošek.

Potem se je kar naenkrat našlo dovolj denarja za cepljenje 12-letnih deklic proti HPV virusu, ker je, po trditvah dela stroke, pri teh letih že normalno, da imajo otroci spolno življenje. Pa se je dobil drugi strokovnjak, ki je povedal, da je možno, da to cepljenje povzroča kasnejšo neplodnost in marsikateri starši so se odločili, da svojih hčerk pa le ne bodo izpostavili tveganju.

Tako se dan za dnem dogaja nekaj, če slučajno ni nič šokantnega, kažejo ponižane in razžaljene delavke Mure, za katere se vsi trudijo. Sama se ob teh visokih humanitarnih obiskih sprašuje, ali je kdo od teh gospodov segel v lastno denarnico in jim dal vsaj za malico.

Ko je že kazalo, da bo novinarjem zmanjkalo alarmantnih novic in bo potrebno napisati tudi kaj resničnega, pa pride gospod s hipi-

prešnilo, pa ja ne misli, da je že novodobni sv. Pavel. Ja, tako hitro pa to ne gre, potrebno bo še kaj več. Pustimo se presenetiti. Zopet so gospodarstvo, brezposelnost in obubožani potisnjeni na stranski tir, kajti mi, najbolj napredni narod na svetu, sprejemamo nov Družinski zakonik. Potreben je bil in dolgo smo ga čakali, tega se predlagatelji in mi vsi še kako dobro zavedamo, vemo pa tudi, da ni dober kakršenkoli, kajti družina je preveč pomembna skupnost ter temelj življenja in obstoja človeštva, da bi se igrali 'vzemi ali pusti'.

Sedaj smo pa tam, kjer se z nekaterimi predlogi dejansko vračamo v mračni srednji vek, le da ima ta predznak drugačen obraz, obraz ki prezira ljubezen med moškim in žensko, obraz, ki otrokom ne privoščijo pravega očeta in prave matere, obraz, ki ne ceni tistega, kar je v zgodovini človeštva lepega in dragocenega, in zaradi česar smo. Zato vam dragi predlagatelji Družinskega zakonika polagam na srce, v tem trenutku je potrebno veliko energije usmeriti v to, kdo in kako bomo pomagali družinam pri vzgoji otrok, kako bo družba v oporo zaposlenim materam, da se bodo

lahko veselile svoje vloge žene, matere in ustvarjalne članice družbe, predvsem pa, da bomo zmogli očetom zagotoviti delo za dostojno preživeti sebe in svoje družine. Ne vsiljujte nam predlogov o manipulaciji z otroki, igranja s tujimi otroki, postavljanja s tujimi otroki, prosim,

premislite dobro. Niti vam, ki se s tem igrate, ne privoščim, da bi to, kar predlagate, doletelo vašega otroka. Navadni državljani se popolnoma zavedamo, da imate v rokah vse, da nas v tem trenutku lahko izigrate in sprejmete zakone, take, kot ste si jih zamislili. K pripravi in zagovoru pripravljenega ste povabili svoje strokovnjake, demokratična javnost se je morala organizirati

sama. Vendar vedite, tudi ta javnost ima strokovnjake, ima pa tudi očete in matere, ki bi bili pripravljeni za svoje otroke narediti vse, največ so pravzaprav že naredili, dali so jim življenje in le to nekaj šteje. Če je normalna družina zastarela in preživeta celica družbe, kot je bilo v zadnjih dneh večkrat slišati, sprašujem, kako bomo zanamcem razložili pot, po kateri želite, da hodimo. Potrebno bo marsikaj skriti, zakopati – no za to že imamo primere dobre prakse iz preteklega zgodovine. Ali bo potrebno uničiti vse knjige in umetniška dela, ki opevajo ljubezen med moškom in ženo, med otroki in starši? Če boste to naredili, bo grmada zelo velika in plamen bo dosegel tudi vas. Predlagam, da začnete pri Prešernovi Zdravljici ali Cankarjevi materi.

Da smo si na jasnem, nimam nič proti istospolno usmerjenim, taki so se pač rodili in Bog jih živi. Toda zato, ker si nekaj želijo, v tem primeru otroka, in ga ne morejo imeti, še ni razloga, da jim zakon ponuja izpolnitev te želje. To je tako, kot nekdo, ki sanja, da bi bil operni pevec, pa sploh nima posluha. Sprašujem: a naj država sprejme zakon, po katerem mu mora operna hiša dovoliti, da tam poje? No, lahko nosi posnetek Pavarottija v žepu in odpira usta, toda vsi vemo, da to ni to. Pa kaj bi govorila, pošteno povedano: najbolj me boli, ker z vseh nastopov predlagateljev in strokovnih prisklednikov veje posmeh družinam, ki jih dnevno srečujemo na vsakem koraku in nam je lepo ob pogledu nanje, čeprav vemo, da so polni skrbi, pa tudi medsebojne ljubezni.

Lahko bi s tem stavkom končala, pa bom ponovila, kar sem že povedala na začetku: vse to, kar se dogaja, ni nič drugega kot dimna zavesa, za katero se skriva prazna državna blagajna, izropane tovarne, propadle banke, opeharjeni delavci, ponižani upokojevci in brezupni mladi. Še vedno se je slovenski narod pobral, če je zmogel prebrati tuje, se bo znal upreti tudi domači gospodi in bojim se, da se bo zgodil zakon ulice, ki pa bo malo drugačen, kot ga igrajo nekateri naši sindikalisti.

Pa vse dobro vam želim.

Jožica Ličen

Kratke

Papež Benedikt XVI. poziva Afriko k pogumu

Papež Benedikt XVI. je v nedeljo, 25. oktobra, v Vatikanu sklenil tri tedne trajajočo sinodo o Afriki. Ob koncu je afriške narode pozval k pogumu in iskanju miru za vsakogar.

V dokumentu, ki je bil sprejet na sinodi, je zapisan poziv afriškemu narodu, naj si prizadevajo za prihodnost celine na političnem in gospodarskem področju.

Zapisano je tudi, da kolonializma in trgovine s sužnji ni več mogoče uporabljati kot opravičilo za slab razvoj Afrike. Afričani morajo sami določiti svoje cilje in ustvariti pogoje, ki so vredni človeka, je še zapisano v dokumentu. Sinoda se je začela 4. oktobra, na njej pa je o prihodnosti črne celine govorilo okoli 200 škofov.

Družina je nepogrešljiva zibelka življenja in ljubezni

"Zbrali smo se zaradi družine, ker verjamemo vanjo, ker vemo, da je družina, zgrajena na zakonski zvezi med moškom in ženo, nepogrešljiva zibelka življenja in ljubezni, nosilka upanja in prihodnosti", je na srečanju zagovornikov tradicionalne družine, na katerem se je zbralo okoli 3000 ljudi, dejal mariborski pomožni nadškof Anton Stres.

"Zato ne moremo dopustiti, da bi bila tako zasnovana družina nenadoma vržena s svojega edinstvenega in neprimerljivega

mesta", je poudaril predsednik Komisije Pravičnost in mir in podpredsednik Slovenske škofovske konference Anton Stres in izpostavil, da se morajo odločno upreti individualističnim ideologijam, ki oporekajo tovrstnemu vrednotenju družine.

Stres je sicer priznal, da danes družina pogosto ni več takšna, kot bi morala biti. Toda če družina zaradi takšnih in drugačnih okoliščin kdaj zaide v težave, iz tega pa po njegovem nikakor ne sledi, da jo "smemo še bolj teptati in jo omalovaževati ter si domišljati, da so druge oblike skupnega življenja bolj obetavne". "Ne moremo torej mirno gledati, ko hočejo družino, zgrajeno na ljubezni med moškom

in ženo, razvrednotiti in jo pustiti na cedilu. Od države terjamo ravno obratno: da družino in družinske vrednote, ki so v sodobnem svetu res ogrožene, še močneje podpre", je v nagovoru zbrani množici na Prešernovem trgu poudaril Stres ter se dotaknil sedanje politike, ki se po njegovem mnenju podaja na nasprotno pot. Namesto da bi sprejemala nove ukrepe, ki bi pomagali živeti "pristne družinske vrednote", želi z načrtovanim novim

družinskim zakonikom, kot pravi Stres, vzeti "družini v pravem pomenu besede še tisto veljavo in posebno vrednoto, ki jo še ima". V podporo takšni družini je civilna iniciativa Za družino in pravice otrok pripravila tudi petico, s katero od vlade zahtevajo predvsem, da se v družinskem zakoniku ohrani zakonska zveza kot skupnost moža in žene, družina pa kot življenjska skupnost očeta, matere in otrok. Od vlade tudi pričakujejo, da bo krepila in ohranjala vrednoto zakonske zveze in družine, še posebno v času gospodarske krize. Če jih vlada ne bo poslušala, so napovedali možnost referendumov.

1. zimski višarski dnevi mladih

Po uspešnem poletnem srečanju na Sv. Višarjah lepo vabimo mlade Slovence iz domovine in tujine na 1. zimski višarske dneve mladih od ponedeljka, 28., do srede, 30. decembra 2009, na Sv. Višarjah! Program: - smučanje (vabljeni tudi "nesmučarji" – za zainteresirane bomo imeli šolo za začetnike); - ob večerih srečanja z gosti na temo izseljenstva in identitete; - duhovnost; - druženje in petje. Starostna omejitev: od 20 do 35 let. Ker je število udeležencev omejeno na 15, pohiti s prijavo! Stroški bivanja na Sv. Višarjah znašajo 15 evrov za tri dni. Več informacij na tel. 01 438 30 50, rafaellova.druzba@iol.net ali na www.rkc.si/rafaellova-druzba.

Prisrčen dan v družbi g. Mira Šlibarja

Lurški romarji na Rakovniku pri Ljubljani

V soboto, 3. oktobra, smo se nekateri prostovoljci, lurški romarji in prijatelji Unitalsija, udeležili izleta oz. romanja na Rakovnik pri Ljubljani. To srečanje je prvič organiziral g. Miro Šlibar že pred štirimi leti, ko so se oni prvič udeležili skupnega romanja v Lurd. Hotel je, da se slovenski in italijanski romarji spet srečamo in se skupno zahvalimo Mariji za uspešno romanje. Že takrat se je odzvala vabilu majhna skupina. Zaželeli smo si, da bi tako srečanje postala tradicija, in si zaobljubili, da se bomo srečevali vsako leto prvo soboto v mesecu oktobru, ker je mesec rožnega venca.

Letos se nam je posrečilo, da smo organizirali avtobus. Lepo sončno vreme nas je spremljalo do Ljubljane. Na Rakovniku nas je sprejel g. Šlibar in nekaj letošnjih romarjev iz ljubljanske okolice. Skupaj smo opravili mašno bogoslužje. Po blagoslovu je naša predsednica Nevina pozdravila navzoče in se jim zahvalila. Povedala je, kako je lepo in zavirljivo to naše sodelovanje. Srečanje smo nadalje-

vali izven cerkve. Najprej smo obiskali tamkajšnjo kapelico Lurške Matere Božje. Spomine smo vtisnili v fotografske aparate, nato odprli naše "malhe" in skupno zaužili razne domače dobrote. Veselo smo klepetali in obujali spomine na minulo romanje. Ker nam je čas to dopuščal, smo se odločili, da si gremo ogledat še sobotno tržnico in središče Ljubljane. G. Šlibar nas je spremljal in nam pokazal glavne stavbe. Škoda pa, da so cerkve (stolnica, frančiškanska cerkev) po opoldanski uri zaprte. Mimoidoči turisti si lahko ogledajo le zunanost stavbe, ne pa umetniške lepote, ki je v notranjosti teh cerkev. Po enournem sprehodu smo se odpeljali proti Novi Štifi pri Ribnici, kakor je bilo na programu. Med potjo nas je zanimalo, katero je pravzaprav delo, ki ga opravlja g. Miro Šlibar v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani. Pri-povedoval nam je o svojem življenju. Kako težko je, ko je pri

težkem bolniku, ki čaka tolažbo, pri umirajočem mladem človeku, ko mu je usoda zaznamovana. Vse to opravlja z globoko vero. Potrebno je duhovno in fizično treniranje. Zelo rad se zateka v gore, ko mu kratak čas to dopušča. Najljubši mu je Triglav. Na Kredarici moli in večkrat tudi mašuje, ko gre s kakšno skupino. "Korak za korakom, počasi pa prideš na vrh", nam je zaupal. Tako je tudi v življenju. Korak za korakom, četudi je pot težka in strma in se ti zdi, da ne boš zmo-

gel. Glavno je, da se zaveš, da je "ON" nad nami, ki nas vodi in spremlja. Radi smo ga poslušali, saj ga poznamo, in smo čutili, s kakšno ponižnostjo opravlja svoje delo.

Že je tablica na cesti kazala, da smo pri Novi Štifi. Zavili smo po ozki cesti navzgor proti lepi baročni cerkvi, posvečeni Mariji Vnebovzeti. Čakal nas je frančiškanski pater, ki skrbi za cerkev in tamkajšnji samostan. Povedal nam je, da štejejo to cerkev kot cvet baročnega sloga v celi Sloveniji. Zidavo cerkve je pripravil ribniški graščak Jurij Jakob Kisel. Leta 1641 so postavili vogelni kamen. Trideset let kasneje (1671), ko je bila končana, jo je blagoslovil ribniški župnik Schönleben. Zraven je samostan, ki ga uporabljajo

za duhovne vaje. Pred cerkvijo pa je mogočena lipa, na katero so postavili leseno utico. V cerkvi smo zmogli litanije v čast Materi Božji in se nato poslovili od tega lepega sončnega kraja. Zahvalili smo se g. Miru Šlibarju, ki nas je spremljal in daroval svoj dragoceni prosti čas. Hvaležni Bogu za tako lepo vreme in dobro razpoloženje smo se veseli vrnili domov, prepričani, da bomo naslednje leto spet obiskali Rakovnik in še kako lepoto v Sloveniji.

NJ

Kratke

Mladi za mlade v Desklah

Vodstvo Kogojevih dnevo, ki obhaja letos 30-letnico, je vneslo v svoj program tudi mlade izvajalce. Povabilo je k sodelovanju SCGV Emil Komel in namenilo glasbeni dogodek učencem, ki obiskujejo osnovno šolo v Kanalu in Desklah. Glasbeno učno uro so v Kultur-

nem domu v Desklah v petek, 23. oktobra, izoblikovali izbrani učenci Centra Komel: Živa Srebrnič, Claudia Zamparutti, Aleš Lavrenčič, Jan Šibelj in Aleksander Gadžijev. Za klavirsko spremljavo je poskrbel prof. Hilarij Lavrenčič. Mladi poslušalci so lahko v živo poslušali zvok trobente, harfe, violine in klavirja. Vsi izvajalci so se v preteklem šolskem letu izkazali na različnih tekmovanjih in na skupinskih ter samostojnih nastopih. Mladi poslušalci so z zanimanjem in odobravanjem sledili programu. Živahno učno uro je uokvirila gospa Milica Zimic, predsednica društva Soča iz Kanala, ki je tudi predstavila izvajalce in skladbe. Vsi sodelujoči so bili mnenja, da je bila pobuda posrečena in da jo bo treba v taki ali drugačni obliki nadaljevati. S tem si Kogojevi dnevi ustvarjajo vez z mlado publiko in tudi dobre osnove za prihodnost.

Pestra dejavnost izvoljenih upraviteljev SSK

V prejšnjih dneh so bili izvoljeni upravitelji stranke Slovenska skupnost v sklopu občine Gorica dejavni na več področjih, ki zadevajo odprta vprašanja občinskega teritorija in okolja.

V sredo, 21. oktobra, je deželni svetnik SSK Igor Gabrovec obiskal Štandrež in se srečal s krajevno sekcijo SSK. Srečanja sta se udeležila tudi pokrajinski tajnik Julijan Čavdek in pokrajinski predsednik Silvan Primožič. Marjan Brescia, ki je obenem tudi predsednik rajonskega sveta v Štandrežu, je deželnemu svetniku obrazložil stanje neurejene cestne obkrožnice pri mednarodnem mejnem prehodu. Tam je vidno popolno pomanjkanje prehodov za pešce in kolesarje, ki se morajo premikati po zelo prometni cesti. Problem je tudi železnica, ker na njej ni urejenega prehoda. Člani sekcije SSK iz Štandreža so opozorili še na problem gostega in težkega prometa po vaških ulicah. Promet bo v prihodnosti morda še večji, če pri širitvi avtocestnega odseka ne bo zgrajen izhod pri Fari. Rajonski svet v Štandrežu je na to že opozoril. Gabrovec se je z ogledom cest sam prepričal o teh težavah. Sledil je sestanek, ki so se ga udeležili tajniki sekcij SSK iz Doberdoba in Sovodnj ter Lovrenc Peršolja za Pevmo-Štmaver-Oslavje in Walter Bandelj za Podgoro. Na srečanju so se dogovorili, kako uskladiti obravnavanje problematik, da bodo našle tudi primerno pozornost na deželni ravni.

V oktobru je bilo kar nekaj srečanj v sklopu Agende 21, na katerih so bile na dnevnem redu tudi točke o možnosti gradnje majhnega jezca na Soči ter problematike okoli onesnaževanja solkanske Livarne. V obeh sklopih so sodelovali izvoljeni predstavniki SSK, ki so povedali svoje mnenje o teh problemih. Glede jezca na Soči so posegli Bandelj, Brescia in Peršolja. Pri problematiki solkanske Livarne pa sta aktivno vlogo odigrala Miloš Čotar in Niko Klanjšček. Prav Livarna je bila v ospredju polemike, saj se je goriški odbornik za okolje Del Sordi vmešal v sodelovanje med rajonskim svetom Sveta Gora-Placuta in solkansko krajevno skupnostjo, kar je nekoliko zaostrolo ozračje med skupnostima. Slovenski predstavniki z obeh strani meje se zavedajo perečega problema, vendar to ne sme preiti na raven političnih špekulacij, ki eno stran postavlja na zatožno klop. / JČ

Razlastitve / Poziv Slovenske skupnosti

V zvezi z razlastitvami, ki potekajo te dni v občini Sovodnje ob Soči zaradi širitvenih del avtocestnega odseka Vileš-Vrtojba, Slovenska skupnost poziva vse prizadete lastnike, naj zahtevajo pravico do uporabe slovenskega jezika. Občina Sovodnje ob Soči spada v območje zakonov 38/01 in 482/99, ki izrecno določata, da je javno poslovanje v dvojezični obliki. To je pravica, ki smo si jo Slovenci izborili po dolgi prizadevanjih in naporih, zato je sedaj trenutek, da jo uveljavimo. Pomembno je, da pri razlastitvenem postopku od javnih ustanov zahtevamo dokumentacijo v slovenskem jeziku, kot tudi, da je pri sestavi zapisnika prisoten prevajalec ali oseba z znanjem slovenskega jezika, piše v tiskovnem sporočilu pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek.

V slovenskem višješolskem središču v ul. Puccini

Srečanje s pisateljem
Dragom Jančarjem

V sredo, 21. oktobra 2009, smo v šolskem centru višjih šol s slovenskim učnim jezikom v Gorici imeli v gosteh pomembnega pisatelja, esejista, dramatika in časnikarja Draga Jančarja. Predavanje je povezovala Stefania Beretta, petošolka družboslovnega liceja, uvodni del pa sta z nekaj odlomki iz Jančarjevih del popestrila dijakinja Ivana Paljk s klasičnega liceja ter dijak Dominik Vodopivec z družboslovne smeri.

Jančarjevo predavanje se je začelo z razmišljanjem o literaturi. Poudaril je, da literatura ni nikoli samo posnetek življenja. Kot pravi sam, lahko književnost stopi v neko zgodbo na drugačen način, kot jo mi doživljamo s svojimi izku-

šnjami. "Stopi lahko skozi sanje, skozi trenutek popolne izmišljotine", pravi Jančar in dodaja "na ta način so moji romani in moje kratke zgodbe povezane z neko osebno izkušnjo, deloma s kolektivno izkušnjo nekega naroda, ki

mu pripadam, ter njegove zgodovine. Predvsem pa z osebno izkušnjo junaka, ki v zgodbi nastopa".

Med zanimivim predavanjem se je pisatelj dotaknil tudi Pahorjevih romanov in jih označil za "ne samo romane o Slovencih, ki so živeli pod fašizmom, ampak tudi kot izrazito osebno izkušnjo". V nadaljevanju se je dotaknil vprašanja pomembnosti in vloge slovenskega jezika v Evropi in po svetu. Po njegovem mnenju slovenski jezik ni ogrožen, saj je le-ta prestopal že mnogo diskriminatornih režimov in oblasti. Vesel je, da smo Slovenci tako trden narod, ko gre za vprašanje našega jezika. "Slovenski jezik ni ogrožen. Slovensčina bo preživela". O angleščini, ki jo mladi po svetu uporabljajo za splošno komuniciranje, pa meni "razumem jo kot jezik sporazumevanja, tako, kot

Drago Jančar (foto JMP)

je to vlogo nosila latinščina v srednjem veku. Slovenščina je enakovreden jezik vsem ostalim, odvisno je le od nas, kako bomo z njim ravnali".

Na koncu so sledila vprašanja iz vrst publike. Na vprašanje, kakšne vtise ima Jančar po zadnjem obisku ZDA, je odgovoril:

"V Ameriki sem opazil veliko pozitivnega gledanja na svet. Vse je tako lepo. Vsi so zelo navdušeni. Vendar se v tem navdušenju nad znanjem tujih jezikov skriva tudi tekmovalnost. Kapitalizem nas privede do tekmovalnosti. In vsi današnji kapitalisti so nekako 'socialni'. Tudi tu, v Italiji".

Dominik Vodopivec

Gledališki abonma Štandrež 2009
Ah, ta ljubezen...!

Da človeško srce zahrepeni tudi po vedrini in zabavi, je izvrstno pokazala polna župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu, v nedeljo, 25. oktobra, ko je uverturo v letošnji abonma ljubiteljskih gledaliških skupin iskrično odigrala gledališka

venskem prevodu postal Amour, amore, Liebe...na trnek se lovijo ribe. Ob pomoči igralk Minu Kjuder, letošnje dobitnice prestižnega Borštnikovega prstana (dramski umetnici, rojeni na Tržaškem, iskreno čestitamo!), ki je jezikovno obdelala tekst, jo je

predstava doživela že veliko ponovitev v raznih krajih na Slovenskem, lansko leto novembra tudi v bližnjih Sovodnjah; ob njej se je razjasnil marsikateri obraz, saj je v vrtoglavi ritmu polno komičnih domislic, zasukov, preobratov, pač vsega, kar mora vsebovati dobra komedija, da podžge gledalčevo pozornost. Tassara se je sicer za svoj komedijski splet oprl na delo angleškega avtorja Marca Camolettijsa Boeing, boeing

(pred leti so to komedijo o mladem osvajaču src stevarde iz različnih držav uspešno in s komično ironičnim poudarkom postavili na oder mlajši igralci dramskega odseka PD Štandrež). Preigrana tema ponuja toliko inč, da komedija zablesti v povsem samosvoji sočnosti, vsekakor tudi zaradi igralskega pristopa gledaliških ljubiteljskih igralcev iz Gabrovice, ki so po Verčevi režijski zamisli začinili celoto s hudomušno

komedijska zgradba kaj kmalu podre. Režiserju Verču in igralcem, ki ustvarjajo že deset let in jim je komedijski žanr domač, je podvig lepo uspel. To je potrdilo tudi navdušeno ploskanje gledalcev, ki so se tako na najboljši način zahvalili gostom za zelo prijeten nedeljski popoldan v družbi gledališke umetnosti, ki pristno zaživi prav na ljubiteljskih deskah.

Prav v letošnjem letu, ko doživlja naše poklicno gledališče hudo krizo, ki mu onemogoča redno začeti letošnjo sezono, so v Prosvetnem društvu Štandrež ob letošnji abonmajski ponudbi zabeležili rekordno število vpisov abonmajev: abonenti so namreč zasedli vse razpoložljive sedeže v župnijski dvorani A. Gregorčič. Kot je pred predstavbo povedal Božidar Tabaj, bodo štandreški abonenti tudi letos deležni nagradne predstave na Nedeljskih gledaliških srečanjih v SNG Nova Gorica. Bolj podrobno bodo o tem abonenti obveščeni na prihodnji predstavi, ki bo v nedeljo, 8. novembra, ob 17. uri. V goste bo prišlo gledališko društvo Kontrada Kanal z delom Peppina de Filipa Ni res, pa le verjame v režiji Staneta Lebana. Po predstavi bodo prireditelji kot vsako leto, v počastitev sv. Martina, ponudili gledalcem pečeni kostanj in zlahtno kapljico. IK

Foto DP

skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu s svojo lanskoletno uspešno komedijo mladega, a uveljavljenega italijanskega avtorja Marca Tassara, katere izvirni naslov Un grazioso via vai je v slo-

vrežiral Sergej Verč, že več kot deset let umetniški vodja te skupine. Verč je delo premišljeno in s sočno barvitostjo "krstno" prestavil v slovenski jezik in poudaril njene humorne prvine. Do sedaj je

ironijo in mestoma karikaturnim opisom nastopajočih likov. S to komedijo so posegli na bolj spolzka, težavna pota situacijske komedije, v kateri mora biti vse točno določeno in utečeno, drugače se

AŠZ OLYMPIA Sezona 2009/2010

V telovadnici so že mesec dni redni treningi

Meseca septembra so se pri športnem združenju Olympia pričeli redni treningi za mlajše pripadnike društva v sezoni 2009/10. Pri AŠZ Olympia namreč vsa dejavnost ni osredotočena le na višje odbojarske lige in ekipe, cilj društva niso le vrhunski rezultati v športu, ampak tudi in predvsem rast mladine v zdravem športnem okolju. Ravno zaradi tega je Olympia tudi v letošnjem šolskem letu organizirala otroške

športne dejavnosti v društveni telovadnici na drevoredu 20. septembra v Gorici. Število otrok je pri vseh skupinah veliko, čeprav se vpisovanje v raznorazne pangoje še nadaljuje.

V skupinah športne in športno ritmične gimnastike je npr. trenutno več kot 40 deklic in dečkov. Ritmičarke trenirajo pod vodstvom trenerke Mije Ušaj Češut in vadiateljice Maje Devetak in Marije Jussa, otrodni telovadci in telovadke pa s trenerjem Miho

Vogriničem in vadiateljicami Evo in Valentino Kristančič.

Tako ritmičarke kot otrodni telovadci/ke so razdeljeni v dve starostni skupini, trenirajo pa dvakrat tedensko – vsak ponedeljek in četrtek.

Vsi se že pridno pripravljajo na prva telovadna srečanja in nastope: prvi daljši tradicionalni prikaz tromesečnega dela bo na sporedu že v petek, 18. decembra, ob bližajočih se božičnih praznikih, po novem letu pa jih že čaka vrsta

srečanj s skupinami, ki gojijo te vrste tu in onkraj meje.

kar med urami treningov (možen je tudi ogled!) ob ponedelj-

venskem športnem centru Mirko Špacapan, drevored 20. septem-

Vpisovanje se v ti dve gimnastični skupini še nadaljuje in to

ih in četrtrkih od 16. do 18. ure, v telovadnici AŠZ Olympia v Slo-

bra 85 v Gorici ali na tel. št. 335 5952551 (Damijana Češut).

Vrhunska koncerta v Gornjem Tarbiju in Gorici

Kogojevi dnevi v zamejstvu

Kogojevi dnevi vsako leto v zgodnjem jesenskem času obiščejo Gorenji Tarbij v Benečiji, kjer se družijo prazniku kostanja, Burnjaku. Obiskovalci in krajan te male vasi v velikem številu prislunke koncertu v cerkvi sv. Janeza Krstnika. Tokrat je ljubljanski godalni kvartet, ki ga sestavljajo solisti Simfoničnega orkestra RTV Slovenija, v sestavi: Monika Skalar, Karel Žužek, Franc Avsenek in Stane Demšar, dognalo posegel po izbranih slovenskih delih in ponudil izbor skladb od poznoromantične dobe do sodobnosti, s pridihom slovenskih ljudskih prvin. Kvartet je sestav z dolgoletno tradicijo in eden najbolj zvestih prijateljev festivala Kogojevi dnevi, saj na njem nastopa že od samega začetka. Program je v prvem delu temeljil na absolutni glasbi (Godalni kvartet Saše Šantla, Andante za godalni kvartet Marijana Gabričiča in Andante za violino in klavir Marija Kogoj v priredbi Franca Avseneka), v drugem pa na skladbah, obarvanih z ljudsko motiviko (Pesmi iz Benečije za godalni kvartet Štefana Maurija, Tržaške popevke Bojana

Adamiča in Pesmi iz Istre Franca Avseneka), ki so bile vse prvič izvedene. Za konec v velikem slogu pa so zaigrali še Rezijske citre Julijana Strajnara. Izkušeni glasbeniki ljubljanskega godalnega kvarteta so interpretacijsko na visokem umetniškem poustvarjalnem nivoju, ki dopušča pri igranju

traj komorne igre brezpogojno prepustijo skupnemu doživljanju glasbe, lahko pripravijo vrhunski koncert in v Gornjem Tarbiju je ljubljanski godalni kvartet zagotovo dosegel zelen umetniški popoldan. V soboto, 17. oktobra, je festival obiskal tudi Kulturni cen-

ter Lojze Bratuž. Koncert je bil hkrati tudi odprtje sezone glasbenega abonmaja te kulturne ustanove. Pod taktirko maestra Antona Nanuta je zaigral odlični Simfonični orkester RTV Slovenija. Kot solistka pa se je predstavila mlada perspektivna sopranista Alessandra Schettino, ki je pred kratkim nepozabno zapela v vlogi ciganke v opereti Grofica Mari-

kot bi ji bile pisane na kožo. V njeni izvedbi so Pesmi pridobile čistost, kot jo ponujajo bistroumne ljudske modrosti. Za konec pa je Sinfonietta Primoža Ramovša celoten večer zaokrožila v dovršen glasbeni dogodek, kjer so blesteli tako glasbeniki orkestra RTV Slovenija kot tudi dirigent Anton Nanut.

ca. Goriški koncert je bil tudi v znamenju slovenskih glasbenih del. Prijetno presenečenje koncerta sta bili nedvomno dve uverturi Lucijana Marije Škerjanca, njegova mehko in lirizem sta vsekakor nagovorila poslušalce, ki so nastopajočim ponudili ovacije že na začetku. Po slavnostnem uverturnem uvodu Škerjanca so dopolnile umetniško vzdušje Štiri slovenske ljudske pesmi Janja Goloba, ki so postopoma uvedle v vrhunec večera s krstno izvedbo štirih ljudskih pesmi za sopran in orkester Pavla Mihelčiča. Niz skladb iz različnih delov Slovenije (Štajerska, Dolenjska) je skladatelj obogatil še z različnimi napevi, tako da se v eni skladbi pojavijo v različnih partih tudi druge slovenske ljudske melodije. Skladbe s prepletenim prepletom različnih napevov zazvenijo v povsem novi zvočnosti, kjer se prepleta tako prepoznavnost arhaičnih ljudskih melodij in povsem nov sodoben izraz. Alessandra Schettino je podala pesmi lahko, spontano, kot bi ji bile pisane na kožo. V njeni izvedbi so Pesmi pridobile čistost, kot jo ponujajo bistroumne ljudske modrosti. Za konec pa je Sinfonietta Primoža Ramovša celoten večer zaokrožila v dovršen glasbeni dogodek, kjer so blesteli tako glasbeniki orkestra RTV Slovenija kot tudi dirigent Anton Nanut.

Metka Sulič

Slovenski center za glasbeno vzgojo E. Komel

Jazz-seminar in nov portal

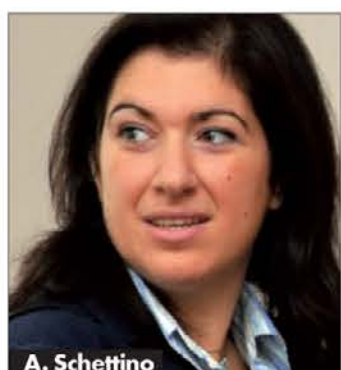
V petek, 23. oktobra, so na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel uradno predstavili nov internetni portal goriške glasbene šole. Na naslovu www.emilkomel.eu bo lahko odslej kdorkoli našel celo vrsto zanimivih in koristnih informacij o šoli in njenih dejavnostih. Kot je povedala "desna roka" odsotnega ravnatelja Silvana Kerševana Alessandra Schettino, so se za podvig trudili celo poletje. Projekt, v katerega so vložili veliko truda, pa poteka ta teden, od 26. do 30. oktobra, v komorni dvorani: gre za seminar oz.

tečaj jazz-kitare, ki ga vodi priznani kitarist Sid Jacobs. Koordinator delavnice in sam odlični jazz-kitarist, 33-letni Gorican Gianluca Jan Sturiale, je pojasnil, da je seminar namenjen študentom na konser-

vatoriju, pa tudi učiteljem. Delavnica obsega individualne in skupinske lekcije (prve v jutranjih urah, druge popoldne) o uporabni jazz-harmoniji in improvizaciji. "Jacobs je v ZDA zelo uveljavljen, sploh pa je zelo prijetna oseba", je povedal koordinator projekta, ki je velikega kitarista spoznal med svojim ameriškim študijem pred nekaj leti. Pridobljeno znanje na tečaju bodo ude-

leženci prikazali na javnem nastopu. Posebno vesel je Sturiale prisotnosti znanega pianista in skladatelja Glaucia Veniera, čigar nastop je na sporedu 28. t. m. Zanimanje za seminar, ki predvideva aktivne in pasivne udeležence, je bilo veliko, prav tako povpraševanje. Vabila so prejele različne glasbene ustanove po Italiji, Sloveniji, Avstriji in Hrvaški. Jazz-oddelek uspešno deluje že tri leta, je povedala Alessandra Schettino, ki je tudi dodala, da se je hitro razvil, saj se vse več gojencev približuje jazzu, ne le kitari, ampak tudi jazzovski klavirski igri in petju.

O portalu www.emilkomel.eu je spregovoril njegov "webmaster" Danjel Miklus, ki ga je osnoval skupno z bratom Davidom. "Želeli smo, da bi bila spletna stran čim bolj pregledna in uporabna, da bi na njej obiskovalci našli to, kar iščejo", je povedal. Upajo, da bodo ljudje segli po njej in omogočili, da se bo še naprej razvila. Na prvi, glavni strani so na razpolago aktualne novice, v meniju pa so na voljo najrazličnejše informacije, od zgodovine šole pa do didaktike, tečajev, učnega koledarja, šolnih, urnikov, modulistike itd. Prej ali slej nameravajo ponuditi tudi avdio in video posnetke. Že sedaj je na voljo novi naslov elektronske pošte, in sicer info@emilkomel.eu. / DD

V sredo, 21. oktobra, je naše uredništvo na Travniku v Gorici obiskal 5. razred osnovne šole Oton Župancič iz Gorice. V spremstvu učiteljice Manuele Graunar, ki jih je na obisk skrbno pripravila, so spoznali, kako nastaja naš tednik. Članom uredništva so postavili kopico vprašanj o različnih vidikih časnikarskega dela, ob računalniških dveh tehničnih oblikovalkah pa so lahko na lastne oči videli, kako oblikujemo strani in jih pripravljamo za tisk. Hvaležni smo jim za prisrčen obisk!

Obvestila

Prosvetno društvo Rupa-Peč prireja v četrtek, 29.10.2009, ob 19. uri prijateljski večer za letošnje izletnike po Španiji. Vittorio Selva bo prikazal izlet v slikah, mi pa bomo obujali spomine. Lepo vabljeni.

Svet slovenskih organizacij-Gorica bo polagal vence, v nedeljo 1. novembra, ob 9.30, v Gonarsu ter ob 11.30 na grobu Lojzeta Bratuhina in ob 12.00 na grobu padlim na goriškem mestnem pokopališču.

Prosvetno društvo Štandrež bo 1. novembra ob 10. uri položilo venec na pročelje župnijskega doma Anton Gregorčič ob spominski plošči na vojne žrtve, ob 11. uri pa na domačem pokopališču.

Prosvetno društvo Štandrež vabi v soboto, 7. novembra, ob 20. uri, na tradicionalno martinovanje, ki bo v spodnjih prostorih župnijskega doma v Štandrežu.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalno martinovanje v nedeljo, 8. novembra, v vinski kleti Dobrovo v Brdih, kjer bo na programu družabno srečanje z Martinovo večerjo in glasbo v živo. Odhod iz Doberdoba ob 16.30 s postanki na Poljanah, Vrhu, v Sovodnjih in Štandrežu. Odhod drugega avtobusa tudi ob 16.30 s trga Medaglie d'oro, nato s postanki pri vagi ob pevmskem mostu, v Podgori pri športni palači in v Štandrežu. Prijave čim prej na tel. št. 0481 390688 (Saverij), 0481 882024 (Ivo), 0481 21361 (Ema B.) in 0481 78061 (Ana K.). Na račun 25 evrov.

Kmetija Aleš Komjanc iz Števerjana prodaja gozdna drva. Št. tel. 0481 390238.

Darovi

Za društvo krvodajalcev iz Sovodnjah: v spomin na Pavlo Benedetič darujeta Mirica in Daria z družino 50 evrov.

Za društvo Hrast iz Doberdoba: v spomin na pred kratkim umrlo Martino mamo Marico darujejo učitelji in postrežniki šole Josip Abram 70 evrov.

Dragi Joški namesto cvetja na grob darujejo Bitežnikovi za lačne otroke po svetu 100,00 evrov.

Čestitke

Te dni je praznoval Zdravko Klanjšček okrogli rojstni dan. Vse najboljše mu želijo vsi, ki ga imajo radi. Nonotu pošiljajo koš poljubčkov Thomas, Juan Valentin, Thiago in Joel.

Cristina Marussi je z odliko dokončala študij psihologije na univerzi v Padovi. Novi doktorici iskreno čestitajo in se z njo veselijo člani in prijatelji Prosvetnega društva Štandrež.

Sožalje

Ob izgubi dragega očeta Ančkota izreka svojemu odborniku Karlu Muccijsko globoko sožalje Zveza slovenske katoliške prosvete. Prosvetno društvo Štandrež se pridružuje sožaljem Mariju in Karlu ob smrti očeta Ančkota.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 30.10.2009 do 5.11.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 30. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Domače viže in popevke - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti v naši okolici - Humor in obvestila.

Sobota, 31. oktobra (vodi Ezio Gosnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijskem narečju. **Ponedeljek, 2. novembra** (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - 'Za znoret' in vroči šport - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 3. novembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki in našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 4. novembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Boris Pahor: 3 X NE - Izbor melodij.

Četrtek, 5. novembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

In memoriam

Angel (Ančko) Mucci

V sredo, 21. oktobra, smo pospremili na božjo njivo v Štandrežu k večnemu počitku Angela Muccijskega, ki smo ga vsi poznali kot Ančkota. Umrli je v ponedeljek, 19. oktobra; srce mu je odpovedalo. Pogrebni obred je vodil domači župnik Karel Bolčina ob sošepanju škofovega vikarja msgr. Oskarja Simčiča. Obred je spremljalo petje domačega cerkvenega zbora. Pokojni se je rodil v Štandrežu septembra 1919, prejšnji mesec je dopolnil 90. leto in bil eden najstarejših vaščanov. Njegova otroška leta so bila težavna, saj je bil njegov oče na ruski fronti. Ančko se je zaposlil na goriški občini kot delavec, največ let je opravljal mizararska dela. To ga je zelo veselilo, tako da se je s tem ukvarjal tudi doma. Ustvaril si je družino in imel dva sinova, Maria in Karla. Častitljiva leta je dočakal čil in zdrav. Vsako nedeljo in praznike je obiskoval sv. mašo v domači cerkvi. Po obredu se je rad zadrževal na trgu v družbi številnih prijateljev in znancev. Zanimalo ga je dogajanje v vasi in rad je pripovedoval svoje življenjske dogodivščine. Pokojnika smo večkrat srečavali tudi v župnijski dvorani in v poletnih mesecih na raznih prireditvah v župnijskem parku. Bil je vedno nasmejanega obraza in vedrega značaja. Zapušča dva sinova, ki sta aktivna v naši skupnosti. Mario je odbornik Prosvetnega društva Štandrež in član rajonske konzulte. Rad sodeluje tudi pri drugih organizacijah. Sin Karlo pa je več let predsednik društva Jadro v Romjanu in uspešno skrbi za slovensko skupnost v Laškem.

Naj mirno počiva v domači zemlji, svojcem naše globoko sožalje.

DP

Zlatarna Šuligo
URARNA ZLATARNA
ŠULIGO
Gorica, ulica Carducci 49
Tel. 0481.535657 - www.suligoj.com
VZEMITE SI ČAS!
20% popusta za vse ure,
srebrne in jeklene nakite
na zalogi ter ugodnosti
za vse ostalo blago
LONGINES
CITIZEN
LORENZ
CASIO

Trst / Galerija Linead'arte

Roberto Faganel: utrinki s potovanj

Roberto Faganel se na svoja potovanja ne odpravlja zgolj kot turist; goriškega slikarja ne gre jemati niti kot umetnika, ki je v svojem življenju veliko potoval. "O njem bi raje dejal, da je popotnik, ki je na svojih potovanjih veliko slikal", je dejal umetnostni kritik Franco Rosso na odprtju razstave Roberta Faganela z naslovom Utrinki s potovanja, ki je bilo v torek, 20. oktobra, v galeriji Linead'arte v Trstu.

Havaji, Kanarski otoki, Amerika, Avstrija, Kanada, Afrika in Indija: to so glavne geografske koordinate, ki jih je Roberto Faganel doživel v svojem življenju in jih ponotranjil s pomočjo umetnosti: "Vsako potovanje zapusti globoko sled", nam je povedal Faganel, ki ga na potovanjih najbolj prevzemajo barve in luč okolja, v katerem je, kar je za slikarje nadvse običajno. "S seboj imam vedno skicirko, v katero z akvareli zarišem osnovne podobe in občutja. Skicirka postane tako

neke vrste beležka popotovanja. V domačem ateljeju pa motive prenesem na platno". Razstava nazorno prikazuje to dvojnost: ob oljnatih platnih

Težko pa bi Faganelove akvarele jemali zgolj kot začetni postopek nadaljnje oljnate slike, saj že sami na sebi izražajo dovršenost in povednost. V njih je zaznati pre-

Foto IG

večjega obsega so priloženi manjši lističi akvarelov, ki predstavljajo izhodiščno misel, podlago, na kateri je Faganel nato izdelal dokončen likovni izdelek.

senečenje umetnika nad naravo in njenimi barvami, njegov celovit in celostni stik z okoljem in ljudmi, ki jih je srečal na svoji poti.

"Gre za neke vrste homaž impresionizmu, tehniki, ki je bila vedno podlaga Faganelovega ustvarjanja", je dejal Franco Rosso. Umetnik namreč upodablja dušo sveta: "Faganelova dela predstavljajo neposreden verizem, kateremu se slike predajajo z nenadno impresijo resničnega. Kot je za impresionizem značilno, tudi njegovo ustvarjanje poteka na odprtem, na prostem, njegov zanos je hiter in svoboden; z njim Faganel ovekoveči trenutek, spaja v neki unicum predmete in

prostor, ki ni podvržen zakonitostim perspektive, a je izraz kromatskega in svetlobnega fenomena". V delih je tako zaznati estetsko vrednost, ki jo umetnik izlušči iz trenutka vsakdana. Valovi havajskih plaž, vedute Grand Canyon, afriške tržnice: "Nad vsem pa me je prevzela luč, ki osvetljuje indijsko pokrajino", nam je povedal umetnik, ki ga na predel mesta, v katerem je galerija Linead'arte, vežejo globoki spomini. "Na tem koncu Trsta sem pred petdesetimi leti živel in se tu poročil; z ženo in prvim otrokom sem prebival na nekem podstrešju ravno na tej ulici. Takrat sem tudi začel snovati svoja prva dela..."

IG

Lepo doživetje na Koroškem

Koroški čedermaci

Za nami je že kar tradicionalno srečanje s slovenskimi katoliškimi kulturniki iz Koroške in člani Zveze slovenske katoliške prosvete iz Goriške in Tržaške. O zgodovini Koroške, o življenju njenih ljudi, o sugestivni preteklosti Gospodstvskega polja sta nam ob tej priložnosti govorila dr. Janko Zerzer, predsednik KKZ, in Nužej Tolmajer, predsednik Narodopisnega društva. Še tako odlični zgodovinski zapis ne odtehta žive zgodovinske pripovedi ljudi o zgodovini lastne zemlje, ki jo ljubijo. Ni nam bilo mogoče mimo narodnega zgodovinskega spomina, čeprav je bil pred nami dan, ki nam je nudil še polno novih vtisov.

Letos smo si ogledali umetnine koroškega domačina Valentina Omara. S svojevrstno umetniško tehniko govori o človeku. Vsej

Koroški je dal poseben duhovni in narodni pečat. Koroški Slovenci so nanj ponosni, saj ob njem pridobivajo, predvsem v očeh Nemcev, pomembnejši kulturni in tako tudi narodni ugled. Njegova dela srečamo na slovenski gimnaziji v Celovcu; na Plešivcu, kjer je obiskoval gimnazijo, je poslikal notranje stene cerkve in v celoti glavni oltar. V Žerovnici v cerkvi sv. Marije Magdalene nas prav tako prevzamejo Omanova dela. O umetniku najbolj zgovorno pričajo domačini. Dr. Janez Skuk, tamkajšnji duhovnik, nas je opozoril na duhovnost, ki seva iz Omanovih umetnin. Poudaril je, da umetnik govori o vseh dimenzijah človeka, o notranji lepoti, a tudi stiski in grozi, a da človek nikdar ne ostaja sam, do njega vedno sega Božji dotik. Ob teh mislih smo prispeli v bi-

striško občino nad Pliberkom, kjer vodi smihelsko župnijo jezuit pater Franček Kramberger. Z izredno duhovno in narodno živahnostjo gotovo prevzame in privablja domačine, da se duhovno in narodno ne izgubijo. Pravi, da bi bilo ob narodnem popisu uradno kar do 40 odstotkov Slovencev, ko pa zapojejo slovensko, so kar vsi Slovenci. Živo nas je pritegnil s pripovedjo, kako je bilo treba prinesiti križ za slovesnost, ko so odprli nove občinske prostore. Šele na predvečer praznovanja so z občine poklicali pater Frančka in ga zaprosili za križ. Bilo je takoj storjeno. Križ je okrasil z značilnim domačim cvetjem in s slovenskim trakom in s križem stopil med občinske moše. Vsi so osupnili, a pri tem je ostalo. In tako je tam "slovenski" križ, ki opozarja občinske moše, da tam od davnine žive Slovenci. Pedagoginja Jožica Weiss, domačinka iz Pliberka, ki nas je ves dan tople spremljala, je prišepnila: "Pater Franček se veliko žrt-

vuje in trpi za nas. Naša manjšina nosi križ", je še dodala. Tamkajšnji domači duhovnik Janez Tratar pa nas je s svojim vedrim pozdravom pozval, naj zapojemo, in s koroškimi rojaki smo zapeli nekaj slovenskih pesmi. Bilo je ganljivo.

V Pliberku nas je duhovnik Ivan Olip spremljal v cerkev sv. Petra in Pavla, kjer ni mogoče mimo Omanovega Križevega pota, ki je prava podoba trpljenja koroških Slovencev. Dr. Jože Kopeinig, upravitelj Katoliškega doma prosvete v Tinjah, pojasnjuje, da nas mora umetnost osvoboditi, da kriterij umetnosti ni le lepota, da je zunanje le simbolika notranjega. Poudaril je, da so to značilnosti Omanovih del, ki razkrivajo resnico stvarstva in v njem tudi človeka v vsej svoji razsežnosti. Organizatorjem, poštvovalnim spremljevalkam in vsem, ki so nam dali tako bogat dan, prisrčna hvala. Bog naj ohrani te koroške čedermace!

Rudica Požar

44. Borštnikovo srečanje

Borštnikov prstan Kjudrovi, velika nagrada Macbethu po Shakespearu

Letošnja dobitnica Borštnikovega prstana je igralka Minu Kjuder, velika nagrada 44. Borštnikovega srečanja za najboljšo uprizoritev pa je pripadla predstavi Macbeth po Shakespearu Heinerja Müllerja v režiji Ivica Buljana in produkciji Mini teatra ter koprodukciji Novega kazališta Zagreb, Cankarjevega doma Ljubljana in ZeKaem Zagreb. Nagrado za najboljšo režijo je strokovna žirija festivala, v kateri so bili Blaž Lukan, Mario Brandolin, Gregor Butala, Maja Haderlap in

Mojca Jan Zoran, podelila Jerneju Lorenciju za režijo Ajshilove Oresteje v izvedbi Slovenskega narodnega gledališča Drama Ljubljana.

Pet enakovrednih igalskih nagrad so letos prejeli Polona Juh za vlogo Klitajmestre v že omenjeni uprizoritvi Oresteje, Marko Mandić za vlogo v Macbethu po Shakespearu, Nataša Matjašec Rošker za vlogo v uprizoritvi Vetr v vejah borov v izvedbi Drame Slovenskega narodnega gledališča Maribor, Igor Samobor za vlogo Tantal v Oresteji in Branko Šturbej za naslovno vlogo v uprizoritvi Peer Gynt Henrika Ibsena v izvedbi mariborske Drame. Nagrada za mlade igralca je pripadla Juretu Henigmanu za vlogo v Macbethu po Shakespearu. Žirija je tri enakovredne nagrade za druge dosežke podelila Marku Japlju za scenografijo v Peer Gyntu, Petru Penku za avtorstvo glasbe v uprizoritvi Portret neke gospe Henryja Jamesa v produkciji Anton Podbevšek Teatra Novo mesto in Teatri di vita Bologna ter Matjažu Bergerju za avtorski uprizoritveni diskurz v isti predstavi. Nagrado Dominika Smoleta za prevod so podelili Marku Marinčiču za prevod Oresteje.

Na slovesnem zaključku Borštnikovega srečanja, v nedeljo, 25. oktobra, so posebno diplomu za večdesetletno tehnično in organizacijsko vodenje predstav na festivalu podelili še tehničnemu vodji Darku Štandekarju, posebno diplomu za večletno tehnično in odrsko vodenje gostujočih predstav ljubljanske Drame pa pomočniku tehničnega vodje Edu Kocmurju. Društvo gledaliških kritikov in teatrologov Slovenije je nagrado za najboljšo uprizoritev preteklega sezone po njihovem izboru podelilo Oresteji v izvedbi SNG Drama Ljubljana. Žirija letos ni podelila nagrade za gledališke inovacije in estetski preboj, saj je bila mnenja, da nobena uprizoritev v programu ni ustrezala specifičnim kriterijem zanjo. Vrhunec slovesnosti je tudi letos pomenila podelitev Borštnikovega prstana, ki je pripadel igralki Minu Kjuder. Izbira nagajenja je bila zaupana žiriji v sestavi Tone Partljič, Rapa Suklje in Peter Ternovšek. Partljič je v obrazložitvi med drugim dejal, da se v tem trenutku ni mogoče natančneje ozirati po dolgem in sijajnem potovanju Minu Kjuder po odrskih deskah od začetkov v Celju in v Dekameronu na televiziji do vrhuncev na mariborskem odru. Mogoče se je le prikloniti temu ustvarjalnemu in bogatemu potovanju, ki jo je pripeljalo do Borštnikovega prstana.

"Imel sem srečo, da sem po čudni igri usode prišel iz učiteljskih vrst v SNG Maribor v istem letu 1971 kot Minu Kjuder. Osupel sem spremljal njeno ustvarjalno silovitost in zasebno človeško žlahtnost in skromnost", je zapisal Partljič, ponosen, da je Kjudrova igrala v vseh njegovih komedijah v tistem času, obenem pa obžaloval, da gledališki ustvarjalci niso ugotovili, koliko bi nam lahko igralka dala na odru tudi v letih po upokojitvi.

Nova publikacija pri založbi Mladika

Obširna monografija o Alojzu Rebuli

Jesenski čas je v slovensko knjižno bero prinesel novo obširno monografijo, in sicer fotobiografsko zbirko o tržaškem pisatelju Alojzu Rebuli, ki jo je uredila Alice Zen, izdala pa tržaška knjižna založba Mladika. Odgovorni s tržaške ulice Donizetti so tako letos uspešno ponovili podvig, ki so ga prvič opravili pred tremi leti, ko so podobno monografijo posvetili starosti tržaških pisateljev Borisu Pahorju.

Priznanje naj gre v prvi vrsti seveda zadruhi Mladika, saj je bila izpeljava projekta kar zahtevna, z ozirom na dejstvo, da je pri nastanku knjige sodelovalo več kot štirideset ljudi. Grafično najzanimivejši je seveda osrednji del publikacije, v katerem je zbrano gradivo iz Rebulovega življenja, začenši s podobami njegove roj-

stne vasi Šempolaj, vse do današnjih dni, ko mu je letos spomladi Univerza na Primorskem podelila častni doktorat. V zadnjem delu knjige je objavljena Rebulova bibliografija, ki je seveda omejena le na njegove monografske izdaje. Rebulu namreč še vedno veliko objavlja v časopisih in periodičnem tisku. Za slovenski katoliški tednik Družina ima že dolgo let stalno rubriko Credo, pa tudi njegovi dnevniki, ki so bralcem najbolj znani in dostopnejši v knjižni obliki, najprej izhajajo v revijalnem tisku.

Fotobiografija Alice Zen je seveda v prvi vrsti namenjena tisti publiki, ki Alojza Rebulu že ceni kot ustvarjalca, pa tudi tistim, ki se njemu ter slovenski književnosti in njenim piscem komaj približujejo. Upamo, da je teh

čim več, saj je založba prav gotovo vložila veliko truda v to, da je publikacija o Rebuli popolnoma dvojezična, italijanščini je tokrat pripadlo celo prvo mesto. Kot so z ulice Donizetti sporočili pred kratkim, pa z Rebulu vsaj na kratki rok še niso zaključili. Bralcem, še posebno italijanskim, se

namreč obeta izid zbirke kratke proze v prevodu, za katero je izbor opravila prof. Marija Pirjevec, v jezik naših sosedov pa jih prevaja Martina Clerici. Želimo seveda, da bi zbirka segla čim globlje med italijanske bralce, zato pričakujemo, da bo založba znala poskrbeti za dobro in učinkovito promocijo svojega kulturnega izdelka v italijanskem svetu, ne samo v Trstu ali obmejnem pasu, ampak tudi dlje. Taki in podobni kulturni poskusi namreč kažejo na dejstvo, da zna italijanska publika dober

knjižni produkt v vsakem primeru ceniti, pa naj prihaja od koderkoli že. O Alojzu Rebuli je bilo v izdajah literarne kritike ter zbornikih marsikaj že zapisanega in objavljenega. Gre nedvomno za pisca, ki je v svojem življenju in delu znal med seboj harmonič-

Publikacijo so predstavili tudi v DSI v ponedeljek, 26. oktobra, ob prisotnosti urednice pri Mladiki Nadie Roncelli, prof. Mirana Košute, Alojza Rebulu in Alice Zen (foto IG)

no povezati tri prvine, ki mu jih na splošno pripisujejo. To so ljubezen do materinega jezika in lastnega naroda, navezanost na

krščanstvo ter čut za antiko. Kot smo/bomo že/še zapisali, lahko tem prvina dodamo še dve; to sta močan občutek za svobodo in demokracijo ter sla po iskanju resnice. Prav ti sta ga pred desetletji privedli do sodelovanja s pisateljskim "kolegom" Borisom Pahorjem, čeprav sta si po nazo-

ski javnosti razgalil poveljne pojbe.

V pričujoči zbirki je za organsko razčlenitev Rebulovega opusa poskrbel literarni kritik in zgodovinar prof. Miran Košuta, ki je v daljšem eseju našel deset Rebulovih ključnih gesel, katere je poimenoval z oznako rebulizmi. Še pred njegovim esejem pa je objavljen krajši zapis kardinala in nekdanjega ljubljanskega nadškofa Franceta Rodeta. Rebulov lik bo bralec bržkone najbolj spoznal iz dobre dvajsetine pričevanjskih zapisov izpod peres ustvarjalcev, katerih življenjske niti so se tako ali drugače pletle z Rebulovimi. Avtorjev je preveliko, da bi jih poimensko naštevati, omenimo le, da gre po nazoru, poklicni in življenjski formaciji ter ne nazadnje narodnosti za med seboj zelo različne protagoniste našega časa. Spoznavanje Rebulovega lika s preko petindvajsetih zornih kotov, fotografij in iz bibliografije torej prepuščamo bralcem.

Primož Sturman

Kratke

61. knjižni sejem v Frankfurtu je končan, mirovna nagrada Magrisu

Priznani italijanski pisatelj Claudio Magris je 18. oktobra na slovesnosti v frankfurtski katedrali prejel ugledno nagrado za mir, ki jo vsako leto ob frankfurtskem knjižnem sejmu podeljujejo nemški založniki in knjigarnarji. Letošnji že 61. mednarodni knjižni sejem v Frankfurtu je tako zaprl svoja vrata. Kot so že junija ob začetku Dnevov knjige v Berlinu sporočili nemški knjigotržci, so

Magrisa za nagrajenca izbrali, ker se bolj kot katerikoli drug avtor ukvarja s problemi sožitja in sodelovanja različnih kultur. Je tudi bojevit nasprotnik izključevanja in kulturne

dominacije. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je pisatelj in germanist Magris, ki je sicer tudi letošnji nagrajenec slovenskega literarnega festivala Vilenica, ob prejemu nagrade posvaril, da so mnogi v Evropi v iluziji, da ne živijo v vojni, saj so evropske meje danes mirne in odprte. Toda vojna ima mnogo obrazov - od preprodaje človeških organov do ravnanja z nezakonitimi priseljenci. Mirovno nagrado nemških knjigotržcev, ki dobitniku prinaša 25.000 evrov, podeljujejo od leta 1950 in sodi med pomembnejša priznanja v Nemčiji. Lani je mirovno nagrado prejel slikar in kipar Anselm Kiefer, v prejšnjih letih Orhan Pamuk, Jürgen Habermas, Martin Walser, Vaclav Havel, Astrid Lindgren, Hermann Hesse, Albert Schweitzer in drugi.

Na letošnjem knjižnem sejmu v Frankfurtu se je predstavilo 7300 založnikov - nekaj deset manj kot lani - iz 100 držav, tudi iz Slovenije, in sicer z več kot 400.000 naslovi, med njimi 124.000 novostmi. Obiskovalcev, ki so se seznanjali s številnimi knjižnimi novostmi, so letos naštel slabi 290.000, kakih 10.000 manj od lanskega rekordnega obiska.

Martinu Turku nagrada za kratki film na festivalu v Zagrebu

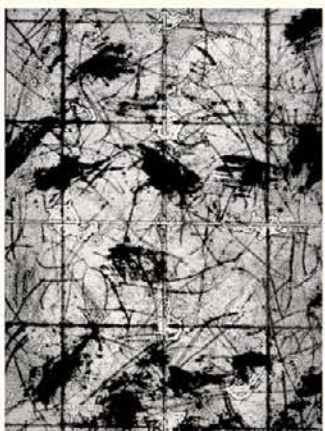
Nagrado za najboljši kratki film 7. izdaje Zagrebškega filmskega festivala (ZFF) in 1500 evrov si delita nizozemski film Odsotna Jochema de Vriesa in slovenski Vsakdan ni vsak dan Martina Turka. Prvi je bil nagrajen za poetičnost v prikazovanju otroških potreb in zadreg, drugi za Turkovo večje "vodenje zgodbe in likov ter poigravanje s časom". Za najboljši celovečerni igrani film ZFF so razglasili kanadski film

"J'ai tue ma mere" (Ubil sem mater) Xaviera Dolan-Tadrosa, ki je tako dobil nagrado zlati voziček. V filmu avtor iskreno in pogumno portretira odnose v družini in tenko črto med ljubeznijo in sovraštvom, gledalca pa spodbudi, da se zagleda vase, je izbiro obrazložila žirija. Poleg tega gre za neverjetno svež in presunljiv primer ustvarjanja filma, odlična igra glavnih protagonistov pa dodatno prispeva k atmosferi filma, je zapisala žirija. Xavier Dolan-Tadros ob nagradi prejme 5000 evrov, poroča hrvaška tiskovna agencija Hina. Posebno priznanje je med celovečernimi filmi dobil "Libanon" režiserja Samuela Maoza. Žirija ga je nagradila zaradi "dobro ustvarjene atmosfere s klavstrofobično izkušnjo ujetih v tanku, ki skoraj duši, in zaradi sporočila, da vojna uničuje vso človečnost v ljudeh". Letos so podelili tudi pohvalo žirije v konkurenci celovečercev, prejel jo je film "Cea mai fericita fata din lume" (Najsrečnejše dekle na svetu) romunskega režiserja Radua Jude. Zlati voziček za najboljši dokumentarni fim in 1500 evrov so prisodili francosko-špansko-mehiškega filmu "La vida loca" (Noro življenje) pokojnega Christiana Povede. Žirija ga je nagradila za smelost in pogum pri snemanju filma, kakor tudi za empatijo do likov, o katerih je pripovedoval. Posebno priznanje je dobil južnokorejski dokumentarec Stari partner Chung-Ryoul Leea. V programu "Kockice" je zlati voziček za najboljši hrvaški film in tisoč evrov dobil film Hladna fronta Uroša Živanovića. O nagradah so odločale tri žirije: za celovečerni in kratki film, za dokumentarce in za "Kockice". Na festivalu je tekmovalo okrog 50 filmov, ki so imeli približno 35.000 gledalcev.

Franko Vecchiet razstavlja v Mariboru

Franko Vecchiet razstavlja v Galeriji DLUM v Mariboru ciklus grafičnih del z naslovom Ravage. Razstavljene grafike so večji del

nastale v času njegovega bivanja v ZDA leta 2008, kjer je poučeval na Univerzi v Indiani. Tam jih je tudi razstavljal na samostojni razstavi v Fuller Gallery. Doma je kasneje ciklus obogatil in dodelal. Na razstavi v Mariboru je prikazan le prerez celotnega dela, realiziran v tehniki globokega tiska in drugih sodobnih grafičnih postopkov. Galerija je odprta od ponedeljka do petka, od 9. do 19. ure, in v soboto, od 9. do 13. ure.

Gorica / Predstavitev dveh zbornikov

O poeziji in prevajalskem opusu Alojza Gradnika

Aprila 2007 je redna profesorica hrvaške književnosti na Videmski univerzi Fedora Ferluga-Petronio ob 125-letnici rojstva in 40-letnici smrti Alojza Gradnika organizirala mednarodni simpozij o briškem pesniku, ki se je s svojimi zlahtnimi verzji v slovenskem Parnasu uvrstil - kot je zapisal že Vidmar - na drugo mesto, takoj po Prešernu. Lani je ZTT izdalo slovenski in italijanski zbornik, *Alojz Gradnik - pesnik Goriških brd in Alojz Gradnik - poeta del Collio Goriziano*, "dvojčka", rezultat simpozija, ki so se ga udeležili akademiki in profesorji z vseučilišč v Ljubljani, Novi Gorici, Trstu, Vidmu in Neaplju, med njimi, poleg prof. Ferluga-Petronio, Franc Zdravec, Katja Mihurko-Poniž, Ana Toroš, Vladimir Osolnik, Francka Premk, Miran Košuta, Aleksandra Žabjek, Roberto Dapit, Janez Premk, Darja Frelih in Mirjam Hladnik. Da bi lik in vlogo pesnika bolj ovrednotili v našem prostoru, sta Svet slovenskih organizacij in Furlansko filološko društvo priredila v četrtek, 22. oktobra, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici večer, posvečen "velikanu, ki povezuje dva naroda in dve kulturi". Gradnikova mati, Lucija Godeas iz Mariana, je bila namreč Furlanka, v pesnikovem opusu pa je zaznati veliko navezanost tako na slovenskega kot na furlanskega človeka. Pobudo je uvodoma

Z leve: C. del Torre, D. Bandelj, F. Ferluga-Petronio, M. Košuta (foto DPD)

pohvalila goriška prefektinja Maria Augusta Marrosu, podpredsednik Furlanskega filološkega društva odv. Carlo del Torre pa je izrazil željo, da bi naslednji rodovi naših ljudi govorili - prav tako kot pesnik iz Medane - oba jezika, kajti "Gradnika bi morali poznati in študirati ne le v slovenskih šolah". Predsednik SSO za Goriško Walter Bandelj je podčrtal, da namerava še naprej prirejati pobude, s katerimi se prek kulture in politike tke sožitje med tu živječimi ljudmi. Na prijetnem večeru je preko recitatorjev - Martine Valentinčič v slovenščini, Egle Taverna v furlanščini, Paola Bortolussija v italijanščini - o svoji pesniški poti - od erotike do mističnih vizij - spregovoril pesnik sam s štirimi izmed najbolj značilnih svojih poezij (Eros-Tanatos, V omami, Kmet govori Bogu in Zlate lest-

ve). Zlasti pejsažne pesmi so v veži Kulturnega centra zaživele na platnih Pietra Zuzzija, iz dveh čudovitih avdioposnetkov njegovih poezij za glas in klavir pa je bilo razumeti, zakaj je kar 60 skladateljev uglasbilo kar 140 njegovih poezij. Gosta večera, prof. Fedoro Ferluga-Petronio in prof. Mirana Košuta, je pozdravil prof. David Bandelj, nakar je prof. Ferluga-Petronio orisala življenjsko pot pesnika in vsebino zbornikov. Gradnik je bil sodobnik moderne, in vendar se ni navezoval na sodobne slovenske ali evropske tokove, je rekla. Njegove prve zbirke so prežete z erotično poezijo, ki spominja na velike klasičarke, kakršna sta bila Sapfo ali Katal. Njegova temačna in zagrobnat lirika se nato postopoma prečiščuje in poduhovlja, postaja vedno svetlejša in dosega vrh v

Zlatih lestvah. Ogromno in zelo pomembno je njegovo prevajalsko delo; Gradnik je namreč obvladal celo vrsto evropskih jezikov, veliko je prevajal italijanske avtorje, pa tudi francoske, angleške in kitajske. Izbral je zlasti se-

bi podobne umetniške duše, med drugimi Rabin-dranatha Tagoreja. Predavateljica je tudi obrazložila, zakaj je nad njim po drugi vojni obvisel kulturni molk, zaradi česar se njegovi verzji niso zakoreninili med ljudmi. Zaradi osebnih razlogov se večera ni udeležila prof. Piera Riz-zolatti z Videmske univerze; nekaj njenih misli o sorodnosti s furlanskima pesnikoma Cantaruttijev in Pasolinijem je

povzela prof. Ferluga-Petronio. Na koncu je prof. Miran Košuta prikazal prevedeno in kritično recepcijo Alojza Gradnika v Italiji. Podčrtal je, da je ta paradoksalno dosegla višek v burnih 30. in 40. letih prejšnjega stoletja, ko je skupina slavistov (U. Urbani, L. Salvini, E. Damiani, B. Calvi) začela širiti v italijanskem prostoru literarnozgodovinsko vednost o slovenski književnosti. Prevajalska bera Gradnikovih pesmi v italijanskem prevodu je vse do danes dokaj skromna, saj je od 1188 strani poezij, kolikor jih šteje zbrano delo, izšlo le nekaj več kot 60 prevedenih lirik. Tržaški profesor je svoje besede sklenil s spodbudno željo, da bi bila vsaj prihodnja italijanska recepcija Gradnika bolj deležna vsega, kar poje njegova poezija: čim manj tanatosa in čim več erosa! / DD

Srečanje z avtorjem v društvu APT

Nemški pisatelj Veit Heinichen

V četrtek, 15. oktobra, je bilo v prostorih APT na železniški postaji v Gorici srečanje z nemškim pisateljem Veitom Heinichenom. Pogovor z njim je vodil časnikiar dnevnika Il Piccolo Roberto Covaz. Pisatelj Veit Heinichen živi v Trstu, kjer je poročen z Ami Scabar in z njo tudi vodi eno izmed najbolj priljubljenih restavracij ob tržaški obali. Veit Heinichen se je rodil leta 1957 na skrajnem jugovzhodu Nemčije, tam, kjer v skritem kotu tik ob meji s Fran-

prišel iz gole radovednosti januarja leta 1980. Trst ga je vse bolj očaral, dokler se ni odločil, da se vanj preseli. V slovenski jezik je Živa Vrbič prevedla njegovo delo Gib jedem seinen eigenen Tod (Vsake-mu svojo smrt), ki je izšlo pri založbi Pasadena. V Trst in okolico je postavil dogajanje svojih, v glavnem kriminalnih romanov, katerih glavni junak je komisar Proteo Laurenti (Smrt Krasa, 2002; Smrt na čakalni listi, 2003; Smrt meče dolge sence,

izkaže, da je storilec nekdo, ki zameša politične in zasebne razloge, nekdo, ki je relativno mlad in teh dogodkov ni doživel na lastni koži, ampak je slepo verjel temu, kar so mu povedali drugi, ne da bi informacije preveril. V njegovih romanih večkrat nastopajo tudi slovenski ljudje, kot sta na primer Srečko, zadnji ribič iz Sv. Križa, in njegova žena Jolanda. Kot je povedal Covazu, ima že v mislih nov roman, katerega dogajanje se bo razvijalo med Gorico in Novo Gorico. V njegovih kriminalkah so meje vedno odprte, kajti dogajanje preide vedno iz ene države v drugo. Pisatelj je povedal, da živi v krasnem poslopju, ki ima pogled na tržaško obalo, vendar življenje v Trstu mu ni bilo lahko. Bil je žrtev obrekovalnega napada, ki se še ni popolnoma končal. Začelo se je z nekaterimi obrekovalnimi pismi. Pošiljali so jih v restavracije, kavarne, knjigarne; v njih so očitali pisatelju marsikaj, kar ni odgovarjalo resnici. To so bila serijsko in premišljeno napisana pisma. Lansko leto 16. oktobra so mu pustili tudi nekaj grozilenega materiala v poštnem nabiralniku. Orožniki so skušali priti tem osebam na sled. Ponudili so mu tudi zaščito. Afera je bila večkrat objavljena v časopisu Il Piccolo.

V njegovem zadnjem romanu, ki bo izšel v začetku novembra, se bodo glavni junaki spoprijemali s finančno krizo. Pisatelj je

povedal, da se iz zgodovine nisimo ničesar naučili. Kriza, ki je nastala v ameriških bankah in se je razširila tudi v druge države, je bila predvidljiva. Vsi so bili gotovi, da se bo ekonomska rast nadaljevala v nedogled, in niso niti opazili znamenj, ki so kazala na zastoj. V današnji družbi je

VEIT HEINICHEN
Vsakemu svojo smrt

tudi demokracija v nevarnosti. Demokracija pa ne pomeni, da se moramo neprestano pritoževati in obtoževati. Demokracija pomeni, da moramo pljunuti v roke in biti soustvarjalci dogajanja. Vsak od nas ima odgovornost do družbe in mora nekaj narediti.

V soboto, 17. oktobra, je družba APT organizirala tudi srečanje s Hansom Kitzmullerjem, avtorjem knjige E in lontananza Gorizia. Tokrat se je pogovor odigral v avtobusu, ki je poslušalce peljal med italijanske in slovenske briške grice.

Karlo Nanut

cijo in Švico izvira Donava. Diplomiral je iz ekonomije v Stuttgartu in dobil stipendijo, ki jo je razpisala družba Mercedes-Benz, za katero je tudi delal. Pozneje je postal založnik in vodja knjigarne.

Vodil je založbe in leta 1994 bil soustanovitelj založništva Berlin-Verlag, kjer je ostal založnik do leta 1999. V Trst je prvič

2005; Ples smrti, 2007). Delo Die Toten von Karst (Mrtvi s Krasa) se ukvarja s fenomenom fojb, povezanih s povojnimi poboji. Zaradi tega romana so ga večkrat tudi v časopisu napadli. V vasi Kontovel na Krasu nad mestom eksplodira hiša, v kateri umre družina. Preiskave so dolgotrajne in sprva zaidejo v napačno smer. Na koncu se

Kratki

SSk / Zasedalo je pokrajinsko tajništvo

V sredo, 21.10.2009, se je sestal pokrajinski svet Slovenske skupnosti, da bi razpravljali o političnem položaju glede na odnose s političnimi zavezniki, na tržaški regulacijski načrt ter na krizo slovenskih ustanov.

Pokrajinski tajnik Peter Močnik je poročal o dobrem sodelovanju z zavezniki v raznih občinah in na pokrajinski ravni, kjer bo treba v kratkem pripraviti osnutek proračuna za prihodnje leto, ki bo moral upoštevati potrebe našega teritorija, da se ojači razvoj krajevnega gospodarstva ter uresniči izdelani načrti na področju šolstva in javnih del. Potrebno bo tudi čim prej odobriti nov statut tržaške pokrajine ter pravilnik sveta kot tudi urediti problem toponomastike, da se uveljavijo pravice iz zaščitnega zakona. Glede regulacijskega načrta za tržaško občino bo SSK, po uspešnih srečanjih na Opčinah in Kontovelu, pripravila srečanje v Križu. V kratkem bo tudi objavljen urnik, ko bodo na sedežu stranke prisotne osebe za pomoč pri sestavljanju ugovorov na regulacijski načrt, ki je izredno slab in škodljiv za narodne in gospodarske interese manjšine, kot tudi celega mesta, saj oškoduje domačine in nagrajuje špekulante. Tržaški občinski svetnik Igor Švab pa je vložil, s sopodpisom drugih svetnikov opozicije, vprašanje županu, zakaj niso razlastili parkirišča ob nekdanji cesti 202 na Opčinah in zakaj so podjetju, ki je to zemljišče kupilo po izredno ugodni ceni, podarili še skoraj 6000 kvm zazidalne površine. Glede krize slovenskih ustanov, še posebej SSG, stranka ponavlja že izraženo solidarnost oškodovanim uslužbencem, računa pa, da se bo zadeva čim prej rešila, saj je gledališče za manjšino poglavitnega pomena. Tajnik Močnik je nadalje obvestil, da se je SSK ponovno obrnila na tržaškega prefekta, saj po nešteti obljubah s strani države, parlamentarcev in oblasti, da se bo uredilo točno pisanje slovenskih imen in prilimkov na državnih in na drugih osebnih dokumentih, ni še konkretnih rešitev. Na zasedanju je bil govor tudi o uplinjevalnikih v Tržaškem zalivu, na kopnem in na morju, katerim SSK jasno in nedvoumno nasprotuje.

Senatorka Tamara Blažina gostja NŠK

Senatorka Tamara Blažina se je v petek, 23. oktobra, sestala z odborom Narodne in študijske knjižnice. Srečanje sodi v niz pogovorov, ki jih bo Senatorka Blažina imela v prihodnje s slovenskimi ustanovami, da bi se seznanila s položajem, ki jih vsaka izmed teh ima. Na sestanku so prisotni spregovorili o prostorski stiski in nezadostni finančni podpori, ki jo NŠK prejema. Glede Narodnega doma je bilo dogovorjeno, naj NŠK čim prej formalizira z deželno FJK pravico do korištenja pritličnih prostorov, kot je to določeno po zaščitnem zakonu: doslej je namreč veljal zgolj sporazum med NŠK in Tržaško univerzo.

POGOVOR Maja Lapornik

Začela se je sezona Studio Art-a

Začenja se nova sezona gledališke šole Studio Art, ki letos praznuje četrty rojstni dan. O preživetju izkušnji in pričakovanjih v letošnjem šolskem letu smo se pogovorili s samopobudnico in mentorico gledališke šole Majjo Lapornik.

Kako ocenjujete triletno izkušnjo, ki je mimo?

No, morda bi bilo treba to vprašanje zastaviti drugim, na primer tečajnikom, ne pa meni, ki sem bila od vsega začetka nekako pobudnik te šole in sem jo vsa ta leta tudi vodila. Pa naj si kljub temu privoščim nekoliko neskromen odgovor. Mislim, da je bila ta izkušnja zelo pozitivna. Naši cilji ob začetku delovanja so bili zelo jasni: polagoma ustvarjati profesionalen gledališki kader, spodbujati ljubezen do gledališke umetnosti med mladimi, ponuditi mladim možnost kvalitetne izobrazbe na gledališkem področju, utrditi sodelovanje s kulturnimi krovnimi zvezami ter vsemi ostalimi subjekti na našem teritoriju, izboljšati raven splošne gledališke dejavnosti med mladimi in izboljšati raven njihove jezikovne in neverbalne komunikacije. Tako smo ustvarili šolo, ki je mladim ponudila kakovostno in strokovno

gledališko izobrazbo. Nekateri od teh mladih so si po končani triletni izkušnji že utrli pot na gledališke akademije, veliko jih je z izjemnim zanosom poglobilo svoje vedenje o dramski umetnosti in to svojo izkušnjo zdaj prenašajo v naša društva, kar je nedvomno zelo pozitivno, veliko mladih pa je tudi izboljšalo govor, da lahko suvereno in bolj sproščeno nastopajo pred publiko. Naj ob tem povem, da smo prav pri mladih naleteli na izjemen odziv: razumeli in sprejeli so našo ponudbo in se nanjo odzvali. Navdušila me je njihova resnična volja do dela, njihova ljubezen in iskrena navezanost na gledališče. Naj še povem, da so trije naši mladi zdaj že na gledaliških akademijah: dva v Ljubljani, ena pa v Londonu, kar razumemo kot dodatno potrditev naše strokovnosti. Veste, mladih ljudi danes ne morete prepričati s kakšnimi instant petdnimi tečaji, danes mladi za svoje izobraževanje potrebujejo visoko profesionalen kader. In ko sem že pri tem, želim poudariti, da je imela naša šola uspeh predvsem zaradi izjemnih mentorjev. To so strokovnjaki na gledališkem področju – režiserji, igralci, baletniki, profesorji na Akademiji – ki

DRUŠTVO SLOVENSKE IZOBRAŽENCEV Zadeva Prosekar

V danih okoliščinah je priziv edina rešitev

Društvo slovenskih izobražencev je večer v Peterlinovi dvorani, 19. oktobra, posvetilo žgoči tematici vina prosecco. O njem in o aferi, ki je pred nedavnim prisilila Kmečko zvezo in Konzorcij za zaščiteno poreklo vin Kras, da vložita priziv na deželno sodišče Lazia zaradi spotike glede imena penečega vina prosecco iz Veneta, sta spregovorila predsednik Konzorcija Andrej Bole in predsednik KZ Franc Fabec. Bole ja občinstvu najprej spregovoril o razliki med proseccom in prosekarjem. Prvega uspešno pridelujejo v Venetu že vrsto let. Prosekar pa je vino našega področja. Doma je bilo na Proseku, Kontovelu in v Križu in vinificirali so ga še po drugi svetovni vojni. "Prosekarja so naši predniki pridobivali pretežno iz sorte glera, kateri so nato dodajali še druga bela avtohtona vina. Prose-

ekarja so prodajali po dobri ceni in tako je postal na kmetiji edini vir dodatnega dohodka", je de-

setletjih postal svetovno znano vino, interesi okrog njega znašajo okrog 700 milijonov evrov letno. Govor je torej o 100 milijonih steklenic, nam pa uspe prosekarja pridelati za malo več kot milijon steklenic na vsako trgatve", je povedal Bole, za katerega je

Andrej Bole in Franc Fabec (foto Kroma)

jal Bole in pristavil, da je tudi peneče vino iz Veneta pridobljeno iz ene izmed sort glere, ki pa nedvomno izhaja iz naših krajev. "Prosecco je v zadnjih de-

položaj tržaškega kmetijstva slab predvsem zaradi birokratskih ovir, ki odvrčajo mlade, da bi poprijeli za kmetijsko dejavnost. In ravno omilitev teh ovir je ena

od protivrednosti, ki jo KZ in Konzorcij zahtevata zato, da končno pride do meddeželne zaščite prosecca doc. "Zahtevali smo še razvojni plan tržaškega kmetijstva, ovrednotenje brega od Rojana do Sosljana in promocijsko središče za kraške proizvode na Proseku. Poudariti gre, da KZ in Konzorcij načeloma nista nasprotovala zamisli vinarjev iz Veneta, radi pa bi le to, da ne bi naše bogastvo – ime

Prosecco namreč – izgubili brez vsakršnega povračila", je pojasnil Franc Fabec, ki si težko razlaga zavrnitev teh osnovnih zahtev, s katerimi se je minister za kmetijstvo Zaia najprej strinjal. Fabec je deželnega odbornika za kmetijstvo Violina vsekakor označil za dobrega sogovornika, kar pa je v zdajšnjih okoliščinah premajhno jamstvo za pozitiven razplet celotne zadeve. Fabec je globlje segel v problem in dejal, da je od te zadeve odvisna prihodnost ne le kraškega kmetijstva, temveč tudi razvoj našega narodnega telesa, ki je od druge svetovne vojne silil v gospodarske dobičkonosne posle mednarodnega trgovanja in zanemarjal razvoj teritorija.

IG

Tržaška univerza

Tudi letos bogata ponudba slovenistike

S ponedeljkom so se v prostorih Leposlovne in filozofske fakultete Univerze v Trstu začela predavanja iz slovenskega jezika in književnosti, s tem pa je študij slovenistike na tržaškem vseučilišču v letošnjem akademskem letu v polnosti zaživel. Predavanja predstojnika stolice prof. Mirana Košute se letos nanašajo na pregled razvoja slovenskega jezika in književnosti od začetkov do romantike (vključno s France-
tom Prešernom), medtem ko bo monografski del letošnjega tečaja, ki se bo začel 8. mar-

ca prihodnje leto v drugem semestru, namenjen sodobnemu slovenskemu gledališču in sodobni slovenski dramaturgiji, za kar se je prof. Košuta odločil tudi zaradi aktualne krize, ki jo preživlja Slovensko stalno gledališče v Trstu. Oddelek za slovenistiko na tržaški univerzi stopa v novo akademsko leto 2009/2010 s številnimi novostmi. Ene se nanašajo na določeno preureditev učne smeri tujih jezikov in književnosti (čeprav je slovenščina, ki jo na tržaški univerzi

Prof. Miran Košuta (foto Kroma)

poučujejo od vsega začetka, tudi eden jezikov tukajšnjega teritorija), ki je po novem smeri modernih tujih jezikov in kultur ter umetnosti, druge pa se nanašajo na skoraj

popolno prenovu učnega kadra. V bistvu edina stalnica je predstojnik stolice prof. Košuta, medtem ko je nova lektorica mag. Rada Lečić, ki je prišla na mesto "zgodovinskih" lektorjev prof. Ljudmile Cvetek Russi in prof. Zoltana Jana, ki sta odšla v pokoj. Na mesto prof. Mateja Šeklija pa prihaja prof. Andreja Zele, ki bo od 8. marca prihodnjega leta dalje študentom predavala o glasoslovju, oblikoslovju in skladnji slovenskega jezika, poleg nje pa bo v letošnjem akademskem letu kot raziskovalka delovala študentka Ana Toroš, ki se bo posvetila raziskovanju slovenskega in italijanskega pesništva v Trstu v začetku 20. stoletja.

so razumeli potrebe našega prostora in so se našim tečajnikom resno posvetili. Studio Art deluje v treh pokrajinah – v Trstu, Gorici in Špetru. Kljub skupni problematiki gre seveda za tri različne realnosti, ki nujno zahtevajo tu-

li tudi naši gledališki tradiciji, ki je mladi navadno ne poznajo. Vsako sezono si z mladimi ogledamo kar nekaj predstav, tudi izven našega prostora, dvakrat do trikrat letno pa prirejamo tudi t. i. interaktivne seminarje, ki so za mlade ljudi tudi zelo zaželjena priložnost medsebojnega druženja. Letos so naši cilji še nekoliko bolj ambiciozni. Prepričani smo namreč, da se mora ta šola razvijati in da moramo mladim stalno ponuditi največ, kar pač zmoremo. Ker nekaterih konkretnih projektov še ne želimo predstaviti javnosti, naj samo povem, da bodo tečajniki letos veliko bolj prisotni na odrskih deskah kot doslej. Največja pričakovanja in upanja? Da bi tudi letos znali upravičiti zaupanje mladih in vseh tistih, ki vsa ta leta moralno in gmotno podpirajo naše delovanje.

Foto IG

di nekoliko različne pristope do dela.

Začenja se nova, tokrat že četrta sezona. Katera so pričakovanja in upanja za letošnje šolsko leto?

Po eni strani nadaljujemo z utečenim programom, ki največ pozornosti namenja dramski igri, gibu in govoru. Ob tem poskušamo tečajnikom vsaj nekoliko približati osnovno vedenje iz dramaturgije, kostumografije in scenografije. V zadnjih dveh sezonah smo nekaj časa nameni-

stih, ki vsa ta leta moralno in gmotno podpirajo naše delovanje.

Koliko novih tečajnikov pričakujete?

Glede tega ne bi govorila o konkretnih številkah, saj se nekateri prav v teh dneh še vpisujejo, mislim pa, da jih tudi letos ne bo prav malo.

Katere novosti prinaša nova sezona?

Nekaj sem o tem že povedala, rada pa bi dodala, da si v Studio Art želimo še tesnejšega stika in

konkretnega sodelovanja s Slovenskim stalnim gledališčem. Prepričana sem, da nam bo v tem tudi uspelo. Kar pa se tiče drugih konkretnih stvari, naj še povem, da bomo ustvarili tudi spletno stran, ki je danes nujna pomoč pri medsebojni komunikaciji, posebno med mladimi. Osebo bi si zelo želela tudi poglobiti stike z gledališkimi šolami drugih manjšin v Evropi. Sicer pa pri nas velja nenapisano pravilo postopnosti – step by step....

Kaj želite posredovati tečajnikom Studia Art?

Tu ni dilem – mladim želimo posredovati ljubezen do gledališča in spoznanje, da do njega pelje samo dolga pot potrpežljivega in navdušenega učenja. Posredovati jim hočemo vedenje, da lahko gledališče osmišlja in osmisli naše bivanje, da se v njem lahko polno realiziramo; zavest, da nam dobro gledališče lahko ponuja odgovore na vse številnejše dileme časa, v katerem živimo; prepričanje, da je gledališče enostavno nekaj čudovitega.

Glede na hudo krizo, ki je prizadela tržaško gledališče, je bila odločitev za nadaljnje delovanje Studia Art vprašljiva. Kako mislite, da bo kriza vplivala na delovanje šole?

Ne, s to trditvijo se ne bi strinjala. Mislim, da delovanje Studio Art-a ni bilo nikoli pod vprašajem. Studio Art deluje namreč v Društvu Slovensko gledališče, podpirajo ga vse naše kulturne krovne zveze ter seve-

da tudi Slovensko stalno gledališče, kjer dejansko – kar se Trsta tiče – potekajo naša srečanja. Drži pa, da smo v teh tednih pri marsikateri družini naših novih tečajnikov naleteli na neki strah, skepsa, češ gledališče je v našem prostoru v krizi in naj torej to ne bi bil pravi prostor za odrasčajoče. A s pogovorom smo lahko marsikaj razjasnili. Rada bi tudi poudarila, da smo kot izraz solidarnosti do težkega položaja, v katerem se je znašlo Slovensko stalno gledališče, letos preklicali prvi sestanek, ki je bil napovedan za 5. oktober, in tudi naš prvi informativni sestanek (21. oktobra) je bil v prostorih Zveze slovenskih kulturnih društev v Trstu, saj je gledališče trenutno še zaprto. Naj povem, da so tečajniki Studio Art-a pred kratkim prisostvovali solidarnostnemu večeru na Borštnikovem srečanju v Mariboru ter našim gledališčnikom izrekli iskreno solidarnost, to izjavo pa so ponovili tudi na informativnem sestanku. Mladi – pa seveda ne samo oni – gledališče enostavno potrebujejo in verjamejo vanj. Prva dva tedna bodo tako vaje v Trstu potekale v prostorih Zveze slovenskih kulturnih društev in Slovenske prosvete, za kar se obema zvezama v imenu nas vseh iskreno zahvaljujem. Vsi pa seveda verjamemo, da se bodo temni oblaki nad gledališčem razblinili in da bomo že v novembru lahko spet ustvarjalno prisotni v njegovih prostorih.

Patrizia Jurincic

BOLJUNEC Župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika

Revija zborov openske dekanije

“Pogovor z Bogom pre-sega meje človeškega govorenja. Zato je ta pogovor že po svoji naravi poklical na pomoč glasbo, petje in glasove stvarstva v zvoku instrumentov, kajti k bogočastju ne spada samo človek. Bogoslužje je uglasitev tega, o čemer govorijo vse stvari”.

S temi besedami je sedanjí papež Benedikt XVI., ki je tudi sam glasbenik, že kot kardinal spregovoril o globokem pomenu cerkvene glasbe. V razmišljanje svetega očeta se nedvomno vključuje vloga, ki jo pevci in pevke napolnijo v cerkvenih zborov docela izpolnjujejo kot povezovalci evharističnega trenutka.

Izbor njihovega delovanja so zbori openske dekanata predstavili v župni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Boljuncu v soboto, 24. oktobra, na šesti dekanjski reviji, ki je s tednom razmika sledila reviji zborov devinskega dekanata. Pevci so se predstavili z evharističnimi skladbami, ki jih bodo predstavili tudi na vseslovenskem evharističnem kongresu. Pevski večer je uvedel Združeni zbor ZCPZ Trst, ki ga poslušamo pri vseh pobudah Slovenskega pastoralnega središča v Trstu, kakor tudi ob raznih priložnostih

na območju tržaške škofije in v slovenski bližnji okolici. Združeni zbor ZCPZ se je pod vodstvom Edija Raceta in orgelski spremljavi Mateja Lazarja predstavil s Himno Josipa Ipavca, Bricljevo Ave Jezus ter Mavovo Dasi v prah. Po priložnostnem pozdravu domačega dušnega pastirja p. Rafka Ropreta je pred oltar stopil MePZ Repentabor, ki je pod vodstvom dekana g. Antona Bedenčiča izvedel Vodopivčevo Ponižen, tih med nami, V tabernaklju Hermana Kjudra ter Pregljevo Bodi hvaljeno. Nastop ženskega pevskega zbora Prosek – Kontovel je uvedla evharistična Blagoslovi nas Zveličar, ki jo je uglasbil Hugolin Sattner, sledila je Vodopivčeva O Jezus, ves moj blagor ti in Sattnerjeva O Bog, ki si podaril. Ženski pevski sestav je ob orgelski spremljavi Davorina Starca vodil Marko Štoka.

Zborovodkinja Marija Šturman je ob orgelski spremljavi Davida Lenisse vodila pevce CPZ iz Križa, ki so se predstavili s skladbo Aljozija Mihelčiča Jezus naj živi, Vodopivčevo Pod podobo kruha skrit in s skladbo Karla Adamiča Knezi rajski. Cerkevni pevci iz Rojana so pod vodstvom Bogdana Kralja in orgelski spremljavi Mateja Lazarja izvedli Filejevo Kdaj, o Jezus, te pričakam, Bratuževo Kje pesmic najlepših ter Mavovo evharistično O kam, Gospod. Med pevske veterane dekanjske revije prav gotovo spada MePZ Sv. Jernej z Opčin, ki se je na boljunškem večeru predstavil z Bratuževo evharistično Božji an-

MePZ Repentabor pod vodstvom dekana g. Antona Bedenčiča (foto IG)

geli, z Obhajilno pesmijo Staneta Maliča ter Vodopivčevo Moj zveličar, tebe užiti: pevci so skladbe izvedli pod vodstvom

Obvestila

Narodna in študijska knjižnica prireja Otroške urice v NSK. Prva urica letošnjega niza bo na sporedu v četrtek, 29. oktobra 2009, ob 16.30 v otroškem koticu Narodne in študijske knjižnice. Pravljico Klobuk gospoda Konstantina bo pripovedovala Biserka Cesar. Toplo vabljeni!

Operna akademija Križ pri Trstu Mednarodna šola petja, ki jo vodi Alessandro Švab, v sodelovanju z gledališčem Verdi iz Trsta vabi 4. in 5. novembra ob 20.30 ter 5. in 6.

Darovi

Za Marijin dom v ul. Risorta 3: namesto cvetja na grob Lojzke Barbiš prijateljice 120 evrov

Za cerkev v Bazovici: v spomin na Milico Purič daruje Ema Križmančič 20 evrov; v spomin na mamo Zofijo daruje hči Zora Ražem 20 evrov.

V sredo, 21. oktobra 2009, je na konservatoriju Giuseppe Tartini v Trstu diplomirala z odliko in pohvalo iz zborovske kompozicije in dirigiranja

TAMARA STANESE

Čestitajo ji, se z njo veselijo in ji želijo obilo veselja ob glasbi člani nekdanje vokalne skupine *MUSICA NOSTER AMOR*

Gledališki vrtljak

Prva virtualno lutkovna predstava na svetu

Dvorana Marijinega doma pri Svetem Ivanu v Trstu je v 12. sezoni Gledališkega vrtljaka ponovno imela v gosteh pravljico Hansa Christiana Andersena. Septembra so udeleženci Male gledališke šole Matejke Peterlin uprizorili Malo morsko deklico, 18. t. m. pa je tržaške otroke in njihove spremljevalce obiskala Palčica, in sicer v čisto posebni inačici. Pri Mini teatru so namreč že leta 2004 realizirali prvo virtualno lutkovno predstavo na svetu, ki je nastala po zamisli Darja Kreuha in Tadeja Fiusa, a je v Trst dospela šele letos, potem ko

jo je njen režiser in animator Robert Walt ponesel na najrazličnejše konce sveta in jo ponudil bodisi v evropskih bodisi neevropskih jezikovnih različicah. Sodeč po navdušenju malih in velikih gledalcev, ki so se minulo nedeljo v dveh izmenah zbrali v Marijinem domu pri Svetem Ivanu, je nenavadna ponudba Gledališkega vrtljaka zadela v polno. Šlo je v bistvu za neke vrste skupinsko video igrice, pri kateri je občinstvo bistveno prispevalo k srečnemu razpletu pravljicnih dogodkov in se pri tem tudi zabavalo.

AL

Slovensko dobrodelno društvo

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu razpisuje 23. natečaj za študijske nagrade iz sklada Mihael Flajban, namenjene univerzitetnim študentkam in študentom slovenske narodnosti iz naše dežele. Glavna nagrada znaša 1.500 evrov in je namenjena kandidatom, ki se vpišejo v prvi letnik univerze. Ta nagrada se obnavlja za vse letnike rednega študija, če dobitnik zadosti pogojem pravilnika. Poleg glavne nagrade so predvidene tudi enkratne nagrade za naslednje letnike.

Prošnje za nagrade, naslovljene na Slovensko dobrodelno društvo, je treba skupno s predvideno dokumentacijo prinesiti ali poslati po navadni pošti na sedež SDD do 20. decembra 2009. Podrobnejša pojasnila so na voljo na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, (ul. Mazzini 46, prvo nadstropje, 34122 Trst, tel. 040-631203) ob četrtek ob 16. do 18. ure, lahko pa jih zainteresirani prejmejo tudi po elektronski pošti, če se na SDD obrnejo na naslov dobrodelno@libero.it.

DRUŠTVO KONS Kraška hiša

Umetniki so predstavili dela, ki so nastala v Sorici

Spodnja Sorica je središčno naselje v občini Železniki. Leži na skrajnem severozahodu Škofjeloškega hribovja, na ledeniških nasipih na slemenu med povirjem reke Selške Sore na zahodu in Nidarsko grapo na vzhodu. V tem čudovitem kraju Slovenije se je rodil impresionist Ivan Grohar, čigar domačija je pred časom postala zatočišče umetnikov, ki želijo v slikoviti pokrajini preživeti obdobje neobremenjenega ustvarjalnega zanosa. Za tako izbiro so se odločili tudi nekateri člani društva za umetnost Kons: med kozolci in zeleno svežino že drugo leto zapored prirejajo v poletnih mesecih konec julija intenzivni ustvarjalni maraton, da bi v skup-

nem okolju dali prostega duška lastni umetnosti. Ob sklepu kolonije so umetniki že predstavili svoja dela, v petek, 23. oktobra, pa so z istimi deli postregli še obiskovalcem galerije Kraške hiše. Repenski večer je uvedla članica društva Jana Pečar, ki je besedo takoj prepustila Marku Pisaniju. Repentabrski župan, ki je hkrati tudi podpredsednik Zadruga Naš Kras, je umetnikom zaželel, da bi se naprej negovali in razvijali umetniški dar: “V tem razvoju vam bomo kot sponzorji skušali pomagati”, je zagotovil. Umetnike in njihova dela je

predstavil Štefan Turk. “V vsakdanjem vrvežu in sprčo nešteti obveznosti, v katere so umetniki navadno vpeti, je res težko, da bi imeli kaj dosti priložnosti za izmenjavo mnenj in za neobremenjeno soočanje ter primerjanje lastnih umetniških dosežkov. Kolonija v Ateljeju Groharjeve

nostni kritik. Štefan Turk je nato sintetično predstavil umetniške koordinate posameznih del. Slikar Ivan Žerjal in fotograf Robi Jakomin sta v svojih stvaritvah upodobila čudovite naravne danosti sorške pokrajine. Rado Jagodic, Tanja Kralj in Jana Pečar pa so nadgrajevali lastno poetiko, ki sega od realizma do skrajne abstrakcije. Ilustratorka

Foto IG

hiše v Sorici je tako postala priložnost, da se vse te želje lahko uresničujejo”, je dejal umet-

Luiza Tomaseti se je v svojih delih poglabila v folklorni in pravljicni svet Benečije.

ZDRUŽENJE BREZ MEJA Na obisku gostja iz Indije

V brk gospodarski krizi...

Lanska gospodarska kriza je zamajala temelje svetovnega tržišča in pokazala krhkost sistema, ki je temeljil na dobičku za vsako ceno. Gospodarsko implozijo sta kot navadno povzročili človeška požrešnost in lakomnost. Nekaj mesecev za tem smo se na to temo pogovorili s finančno promoterketo Etične Banke Alice Pesiri, ki je spregovorila o drugačnem načinu bančnega trgovanja: nikjer ni namreč določeno, da so edine mogoče finančne smernice tiste, ki so zakrile gospodarski pogrom. Obstaja tudi poslovanje, ki zahteva od posameznika (to je prejemnika bančnih uslug) večjo mero ozaveščenosti in etične držbe. Zaslužek je torej sorazmeren z

vzdržnostjo dejanskih finančnih danosti. Po istem principu deluje na področju enakopravnega in solidarnega trgovanja tudi Združenje Senza confini – Brez meja, ki je nameščeno v Trgovini sveta v ul. Torrebiana v mestnem središču. “V Trstu smo prisotni od leta 1993. Našo dejavnost smo speljali vzporedno s sorodno trgovino Mozaico – soorganizatorke tega večera -, ki je zraven tržaške škofije”, nam je povedala gospa Marija Besednjak, upraviteljica trgovine, pred srečanjem, ki je bilo v četrtek, 22. oktobra, z referentko za ekonomske posle pri PTWWC-ju Jayo Sarkar. PTWWC je enota, ki po načelu solidarnega trgovanja podpira in trži čaj, ki ga zadruga obde-

lovalcev čaja pokrajine Darjeeling prideluje izključno na podlagi bioloških in biodinamičnih zakonitosti. Gostja je predstavila dejavnost poslovne enote, ki nudi pridelovalcem čaja v pokrajini Darjeeling znosne delovne pogoje. Enota ne pomaga le delavcem, temveč skrbi tudi za njihove družine z vrsto pobud, kot na primer z vzpostavitvijo šolske mreže, nudenjem zdravstvenih uslug itd. “V Italiji je trgovin združenja Brez meja nad petsto. Nahajajo se pretežno v severni Italiji, zlasti v Lombardiji in Venetu. Prisotni smo tudi na jugu Italije: na Siciliji sodelujemo z združenjem Libera g. Ciottija, ki ponuja zlasti mlajšim generacijam izhod iz zagatnega družbenega položaja; na nekdanjih zemljiščih, ki jih je država zasegla mafijcem, se mladi učijo obdelovanja zeml-

je in tako se končno seznanijo s pojmom zakonitosti. Na naših policah je tudi mogoče dobiti poljske pridelke in ostale obrtniške proizvode, ki so po etičnih načelih nastali v sklopu združenja Libera”. V Trgovinah sveta je mogoče dobiti bodisi obrtniške izdelke bodisi prehranske proizvode, ki so izdelani in nato trženi po načelu solidarnega trgovanja. Ta način jamči delavcem pravično plačo in poštene delovne razmere, ki jim dajejo možnost, da v svojem družbenem okolju izboljšajo standard življenja in življenja svojih družin. Združenje Brez meja namreč daje veliko poudarka na izobraževalne in zdravstvene uslugе, ki jih navadno delovno tržišče v državah tretjega sveta zane-

marja. “Naša organizacija v Italiji namreč osvešča kupce nepoštenih temeljev svetovnega tržišča: v tem lahko najde-

em ponujamo način kupovanja, v katerem se kupec zavestno odloča za etično razmišljanje, ki ne temelji na reklamah, nam je povedala Besednjakova in dodala: “Vse več je takih in podobnih dejavnosti, ki iščejo nove poti v iskanju drugačnega gospodarskega sistema: v brk ekonomski krizi z zadovoljstvom ugotavljamo, da se naš delokrog viša: če ljudje morajo potrositi, se sprašujejo, od kod prihaja izdelek ter v katerih pogojih ga je kdo izdelal”.

Igor Gregori

Foto IG

Mej-ni festival NETA v Novi Gorici

Tri vznemirljive, raznolike predstave

V prvi polovici oktobra, 8. in 11., so se v Novi Gorici zvrstile zadnje tri predstave Mednarodnega festivala Mej-ni festival NETA. NETA (Nova evropska teatarska akcija) je bila ustanovljena v Novi Gorici l. 2005; je druga največja gledališka mreža v Evropi in združuje v glavnem gledališča iz nekdanje Jugoslavije. Med njenimi cilji sta širjenje gledališke umetnosti in izmenjava umetniških izkušenj ter predstav. Za letošnje izvedbo, ki se je porodila iz sodelovanja med Primorskim poletnim festivalom, Slovenskim stalnim gledališčem Trst in Slovenskim narodnim gledališčem Nova Gorica, so prireditelji izbrali naš obmejni prostor, da bi simbolično z gledališko umetnostjo presegli meje. Po izboru selektorjev, Primoža Beblerja in Marka Sosiča, so festival-

odražal močno vpetost ustvarjalcev v današnji čas, ukvarjanje s perečimi problematikami sedanjega trenutka. Festival, ki združuje več vzhodno in južноеvropskih gledališč, povezanih v mrežo NETA, se je obenem izkazal kot pomemben z vidika sodelovanja med različnimi gledališkimi tradicijami v Evropi in kulturnega povezovanja. Zato žirija toliko bolj obžaluje, da se festival ni mogel realizirati v celoti, ko bi tudi lahko pravično ocenila njegove dosežke". V Novi Gorici je bilo najprej na ogled delo Dejana Dukovskega, uveljavljenega makedonskega dramatika mlajše generacije. Druga stran, ki je del trilogije o Balkanu v vrtincu vojne in človeških usod. Predstava v izvedbi gledališča Mal dramski teater od Bitola je bila v Kulturnem centru Mo-

zelo kruta in katastrofalna: ljudje, ki se ne znajo odločati in upirati, bodo postali ubogljivi kot psi, z njimi bodo oblastniki ravnali, kot bodo hoteli, zavladal bo teror z novimi totalitarizmi. Vznemirljiva predstava, ki mestoma gledalca kar šoki-

ra, tudi zato, ker jo doživlja zelo neposredno zaradi odrskega prizorišča, ki se "zajeda" v gledalčev prostor. Na odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica je bila v nedeljo, 11., v popoldanskih urah predstava domačega ansambla SNG, in sicer tragikomično delo Andreja Skubica Neskončni šteti dnevi v priostreni režijski postavitvi Matjaža Latina. Tudi tu so protagonisti ljudje z roba, ki brez ciljno odštevajo čas v zaniknem bifeju, dokler si neko izmed njih ne zaželi s silo pretrgati ujetost tega začaranega kroga in se odloči za akcijo, ki pa ne privede nikamor. Predstava je bila premierno uspešno uprizorjena v lanskem sezoni. Novogoriški del festivala je isti dan zvečer sklenila spremljevalna predstava Čefurji raus!, ki je nastala v koprodukciji Dejmo stisnt teatra, Gledališča Glej in Zavoda No history po istoimenskem romanu, za katerega je avtor Goran Vojnović prejel nagrado Prešernovega sklada in nagrado Kresnik 2009. To je pravzaprav "monokomedija" z več kot grenkim priokusom, ki jo sijajno interpretira Aleksandar Rajković - Sale kot mladi čefur Marko Đorđić. Sin priseljencev iz Bosne pripoveduje o svojem življenju na Fužinah, o težavah doma in v šoli, pa tudi pri športnem udejstvovanju, pa še o problemu z drogami, s policijo, o težavni integraciji v slovenski svet. Igralec živo in povsem naravno,

stovna. Izbira te lokacije se je izkazala kot zelo posrečena, saj se zgodba o ljudeh z obrobja družbe dogaja v nekem lokalni, diskoteki, kjer se med oglušujočo glasbo, ki jo v živo izvaja makedonski ansambel Foltin, med pitjem žganih pijač, pogovarjanjem, prepiranjem in seksanjem (simulacija le-tega je bila kar drzna, na naših odrih pač česa takega nismo navajeni!) razkrivajo odnosi med protagonisti, predstavniki starejše in mlajše generacije, ki se nikakor ne moreta ujeti, saj sta med seboj v trajnem konfliktu. Iz neke ne točno določene sedanjosti režiser Martin Kocovski povede gledalca nazaj v čas, v leto 1968, ko so se starši današnjih mladih, ki ne vedo, kaj bi sami s seboj, konkretno in prepričano borili za neke ideje, ideale, pravico, tudi v takih deželah, v katerih se je to zdelo nemogoče. Režiserjeva končna vizija je

mestoma prav pretresljivo v barviti jezikovni mešanici oživlja glavnega junaka, ki kritično gleda na okolje, v katerem skušajo sobivati priseljenici in domačini. V njegovi privlačni, tekoči pripovedi se pojavlja še cela družina mladih in starih čefurjev, katerih značajske poteze in "modrovanja" zna Rajković z igralsko spretnostjo imenitno opisati, prikažejo pa se tudi njihove navade, ravnanje, ki se v marsičem razlikuje od slovenskega, a vendar se v njem najde tudi kaj skupnega. Predstavo, ki je doživela kakih sto ponovitev in vselej beleži zasedene dvorane (tako je bilo tudi v Novi Gorici), oblikuje igralec sam brez scenskih in drugih pripomočkov. V ospredju sta beseda in interpretativna moč igralca, ki zna vseskozi obdržati v svoji oblasti gledalčevo pozornost.

IK

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Margherita Buy in razmišljanje v gozdu

Zadnja leta se je moja prirojena težnja po iskanju svojega koraka v naravi še potencirala. Iščem drevesa, občutek svojega koraka po suhem listju, komajda slišen zvok ptic, na katerega postanem pozorna šele, ko se ustavim, pogled na samotni gozd, ko se je začelo zelo naglo temniti. Nisem več našla poti, vse naokrog je bilo enako, kot da bi sem ne prišla že nešteto krat, ob vsakem letnem času. Emotivno nepripravljeno sem doživljala svojo takratno reakcijo. Panična sem postajala, mož pa ne, kar me je - resnici na ljubo - podzavestno jezilo. Samo sebe sem nešteto krat doživljala kot otroka neke mogočne narave, takrat pa sem sama sebi morala priznati, da nisem trezna, ker mi ni uspelo doživljati tolikokrat obiskanega gozda kot prijatelja v gosti temi. Danes sva bila spet tam, v neponovljivem rumenem sijaju, čutila sem svoje - pa čeprav obuto - stopalo na jesenskem listju in se spominjala takratnega občutka nemoči, morda ukleščenosti v nekaj neobvladljivega, kot je lahko neobvladovanje gibanja v temi. Misli so me stalno vodile k filmu, ki sva ga včeraj gledala: "Lo spazio bianco". O resnični ukleščenosti v nekaj neobvladljivega ali, kako mati doživlja "belino", votli in obenem polni prostor in čas, ko njen nedonošen otrok nadaljuje nosečniško dobo v inkubatorju. Močno sem si želela videti ta film, moja enoletna nečakinja je bila ena takih otrok. Danes se zavedam, da me je takratno obdobje v nečem zaznamovalo. Želela sem govoriti o tem vmesnem času, ko to malo bitje lebdi v neki drugi dimenziji, ko si na svetu in istočasno še nisi vstopil vanj. Razen doma se pa o tem ni bilo govora. Morda gre za eno tistih tabu tem, ki je raje ne odpiramo. Ali

pa jo podcenjujemo z "itak so danes inkubatorji brezhibna nadomestna mati". Margherita Buy na platnu utripa s tistim majcenim bitjem skozi šipo. Opazujem jo v tistem paraliziranjem času in prostoru, sprašujem se o vseh tistih materah, ki so dolge tedne čakale, ali bo njihov otrok sposoben dihati brez aparatov in biti hranjen brez cevke v nosu. Pravijo, da je človek bitje, ki v ekstremnih situacijah (vsaj potencialno) zbere vso fizično in notranjo moč za premostitev slednjih. Spominjam se trenutka, ko sem skozi šipo gledala inkubatorje. Normalno, da vsak pomisli na tista mala bitja v njih. Ne na matere, za katere je življenje takrat sestavljeno iz nemodne stalne prisotnosti in upanja.

Spominjam se obiska materam, katerih nosečnost je srečno prispela do konca, z zdravim porodom in zdravim otrokom. Vzdušja v njihovih sobah, obiskov in rož. In pa tistega zaprtega ozkega hodnika v isti bolnišnici, na katerega so pustili le ožje sosednike, da so skozi šipo gledali še premajhne otroke. Film jasno prikazuje nekaj, kar sem tudi sama doživela, pa čeprav

na drugi strani. Matere ob "svojih" inkubatorjih zelo težko doživljajo ta občutek akvarija, ko jih vse tiste osebe opazujejo skozi šipo. Spominjam se svojega mešanega občutka, ko sem stala za tisto šipo, z radostjo v srcu, da vidim nečakinjino in istočasno z nerazločljivim občutkom, da s svojim zrenjem v sobo z nekaj inkubatorji in "njihovimi" materami vstopam v posebno intimito, kjer vsaka sekunda več predstavlja minimalno možnost več na poti v življenje brez aparatov in cevke. Danes se mi vse to zdi tako daleč in obenem tako prisotno, morda je to malo bitje že takoj na začetku doživelo pomenljivo življenjsko resnico: tako zelo smo povezani, tako zelo vpliva na naše samo življenje upanje neke druge osebe, tako zelo mi sami vplivamo nanjo.

Svetovni slovenski kongres

O reševanju mejnega problema s Hrvaško

Svetovni slovenski kongres je zaskrbljen zaradi lahkomiselnega ravnanja Vlade RS pri reševanju mejnega problema s Hrvaško in prostega dostopa do odprtega morja. Pri tajnih pogajanjih je slovenska vlada, kot sledi iz doslej objavljenih dejstev, po nepotrebnem odstopila od v slovenskem parlamentu sprejetih izhodišč. Z deblokiranjem pogajanj Hrvaške z EU je brez zadostnih zagotovitev za doseg slovenskih nacionalnih ciljev dala iz rok svoj najmoč-

nejši adut v pogajanjih. Način in pogoji predvidene arbitraže, če jo bo Hrvaška sploh sprejela, zelo verjetno peljejo v izgubo naših življenjsko po-

membnih ozemeljskih in pomorskih pravic. Kot se razume iz mnenj nestorja slovenske politike dr. Bučarja, pa tudi pravnika državnega zbora dr. Cerarja, bo imela od vlade sprejeta politika tragične posledice za slovenske interese. Svetovni slovenski kongres apelira na poslance v slovenskem parlamentu, ki so prisegli, da bodo delali v dobro Slovenije, da preprečijo sprejetje arbitraže pod takimi pogoji in zahtevajo izpolnitev pogojev, ki jih je parlament sprejel. Čudimo se, da slovenski mediji niso zmožni ali pripravljeni s poudarkom razložiti ljudstvu napak in tveganj sedanje zunanje politike. Vlak je treba ustaviti, če je treba, tudi z zasilno zavoro, preden zgrmi v prepad.

Predstavitev ilustracij in predavanje o zgodovini se nadaljuje

Ponovno spoznati, povezovati v skupnih projektih

Potem ko je razstava Zgodovina Nadiških dolin, ki je nastala v sodelovanju z drugo Most iz Čedad, obiskala najprej Kobarid in Tolmin, je v oktobru pomembno obogatila še dogajanje v kulturnem domu v Bovcu. Tako imajo priložnost si ogledati ilustracije slikarja Morena Tomasetiga iz Benečije še Bovčani in turisti. Kot znano, slikar Moreno Tomaseti s svojo izvirno likovno govorico že nekaj let opremlja zgodovinska besedila strica Jakoba v Domu. Tolminski in Kobarški muzej, Knjižnica Cirila Kosmača, Fundacija Pot miru... sodelujejo z rojaki v videmski pokrajini že več časa,

poizkusov obnove nekdanj plodnega sodelovanja Benečije in Bovške pa je bolj malo. Zato so letošnje leto in vabila v Domu za tesnejše sodelovanje na vseh področjih veseli znanilci odpiranja novega poglavja v stikih z Benečijo, Režijo in Kanalsko dolino. Tovrstna dogajanja so najboljše spodbuda za ponovno spoznavanje sosedov in za navdušeno pripravljanje skupnih načrtov na vseh področjih. Kot je povedal povezovalac večera na odprtju razstave, Fedja Klavara, želijo obiskovalcem kulturnega doma približati

Odprtje razstave v bovškem Kulturnem domu

zgodovino Nadiških dolin skozi zanimive in zelo zgovorne ilu-

stracije Morena Tomasetiga in njegove soproge. Dr. Jurij Kunaver je njih izpovedno moč primerjal z mojstrovini srednjega veka, ko so slike po cerkvah

mogli sami prebrati iz Svetega pisma. Gre za namerno preprosto pripoved o zgodovini svojih prednikov, "naših ta starih". Kaj smo bili v Benečiji in tako tudi v sosednjem Zgornjem Posočju, kaj so počeli naši predniki, izhaja tako iz radovednosti kot iz kulturne potrebe današnjega časa obuditi in ohraniti zgodovinski spomin, lokalno in narodno zavest, spoznati sebe kot davno avtonomno skupnost, ki ima pravico in dolžnost to od države in pokrajine zahtevati tudi danes. Kot izhaja iz dokumentov, Osimskega sporazuma in drugih dokumentov o zaščiti slovenske skupnosti v Italiji, tako poudarjata Giorgio Banchig in Moreno Tomaseti z besedami in slikami. Prisotni so ugotavljali, da se lahko dokumenti o Bovški najdejo po italijanskih arhivih in muzejih prav s sodelovanjem strokovnjakov iz Benečije in obratno. Seveda pa morajo tak načrt podpreti občine, turizem in

EU. S tem se podpira čezmejno sodelovanje, zlasti mladih strokovnjakov iz Benečije in Zgornjega Posočja. To je tudi nedvomno močna podpora uporabni vrednosti tukajšnjim narajem, knjižni slovenščini in življenjski energiji mladih ljudi, da bo ta spontano postal spet skupni kulturni, raziskovalno-znanstveni in gospodarski prostor. Prav to je največja garancija za zaposlitev šolanih ljudi, ki so pomembno gibalno razvoja. Ob odprtju razstave se tudi v Bovcu krepki upanje, da se bomo evropski narodi sčasoma bolje poznali in se bolj povezovali prav s pomočjo narodnih skupnosti in tako prej in lažje začeli uresničevati namen, zaradi katerega je bila ustanovljena Evropska skupnost. Seveda pa prav obisk na predstaviti razstave v Bovcu kaže, kako nujno je, da se za odličnost stikov zavamejo tudi najvišji predstavniki lokalnih skupnosti.

MM

Napovedana uvedba davka na nepremičnine

Borut Pahor se noče odreči izhodiščem za pogajanja s Hrvaško

V Sloveniji vlada ni dovolj trdna in enotna, da bi s pristojnostmi in pooblastili, ki jih ima, hitro in na najboljši možen način reševala nakopičene probleme v državi in družbi. Za izboljšanje stanja duha oz. zmanjšanje socialnih napetosti bi najbrž morali s prisilo, to je z administrativnimi ukrepi, obrzdati pohlep po denarju, kapitalu, ki, po mnogih dokazih sodeč, že prevladuje nad politiko. Vlada sicer poskuša z raznimi odločbami in pozivi nadzornim svetom gospodarskih družb, upraviteljem v gospodarstvu in na drugih področjih ter s pozivi k solidarnosti pri preganjanju krize doseči, da bi vodilnim funkcionarjem znižali plače, nagrade, sejnine, odpravnine in druge prihodke. Vendar uspeha ni nobenega. Zanimivo, predvsem pa seveda žalostno in tragično je, da si delavci ne upajo protestirati proti takim prejemkom, ker se boje za zaposlitev. V mnogih primerih so ustrahovani, kar s svojo pasivnostjo omogočajo tudi sindikati. Nedavno je časnik Dnevnik v Ljubljani objavil seznam vodilnih ljudi v gospodarskih družbah, bankah in drugih ustanovah in njihove zelo visoke prejemke. Ti naj ne bi bili v celoti zasluženi. Toda nikjer v državi ni bilo primerov zgražanja in osuplosti, tudi ne protestov tistih delavcev, ki bi za zneske, ki so jih dobili njihovi vodilni posamezniki, morali delati, kot so izračunali, celo do 40 let. Pri razmišljanju o obdavčitvi bogatih ljudi so v državnem zboru napravili anonimno anketo med poslanci. Sodelovalo pa jih je samo 14, ki so menili, naj bi v Slove-

niji sprejeli poseben zakon o luksuzu. Tega naj bi predstavljale visoke plače. Dodatno naj bi obdavčili plače, ki znašajo nad 9 tisoč evrov mesečno. Na finančnem ministrstvu pa se pripravljajo na uvedbo že dalj časa napovedanega davka na nepremičnine. Vendar kaže, da davki ne bodo višji od obveznosti, ki jih lastniki nepremičnin že zdaj plačujejo po nekih drugih predpisih. Bolj obdavčeni naj bi bili tisti, ki so lastniki več stanovanj ali drugih nepremičnin, ki pa so prazne in neuporabljene. Omenjamo, da ima povprečna slovenska družina enodružinsko hišo s 150 kvadratnimi metri po-

V kroniki političnega dogajanja v Sloveniji se v zadnjih dneh zelo pogosto omenja predsednik vlade Borut Pahor. S hitro akcijo v vladi, medstrankarskem dialogu in v parlamentu je zagotovil imenovanje novega ministra za regionalni razvoj in lokalno samoupravo. To je postal dr. Henrik Gjerkeš, ki je zamenjal prejšnjo ministrico Zlato Ploštajner, ki je odstopila "iz zdravstvenih in osebnih razlogov". Novi minister, ki je sicer povzročil nesoglasja in morda celo krizo v Demokratični stranki upokojencev, ki ji omenjeni resor pripada, bo najprej namenil pozornost pospešenemu krčenju

traži, to je sodišču, ki bi razsodilo o sporu glede kopenske in morske meje med državama. O tem sta se dogovorila slovenski premier in predsednica hrvaške vlade, Borut Pahor in Jadranka Kosor. Hrvaška odlaša s podpisom sporazuma, v Sloveniji pa narašča nejevolja v politiki in nasploh v javnosti. Dr. Francetu Bučarju, ki odločno nasprotuje podpisu sporazuma, ki naj bi bil v škodo Sloveniji in njenim interesom, se je pridružilo več javnih in uglednih osebnosti, med katerimi sta tudi nekdanji zunanji minister dr. Dimitrij Rupel in ugledni pravnik dr. Miro Cerar mlajši. Premier odgovarja, da je trdno prepričan o koristnosti omenjenega sporazuma o arbitraži glede meje. Dejal je celo, "da bi se raje odrekel svoji politični prihodnosti kot pa izhodiščem, ki jih uveljavlja pri pogajanjih s Hrvaško". Zadeva dobiva torej razsežnosti, ki jih v slovenski politiki niso pričakovali.

Novi podatki o revščini v Sloveniji
Dr. Stane Granda je v komentarju z naslovom Revščina, objavljenem v novi številki tednika Družina, zapisal, "da doslej nismo imeli občutka, da živimo v državi revežev. Tokrat pa so nas pretresli podatki, da okoli 12% slovenskih državljanov živi pod pragom revščine, da jih okoli 200.000 prosi za pomoč v hrani. Podatki so zstrašujoči". V časniku Delo pa so objavili podatke o razdeljevanju pomoči socialno ogroženim v Sloveniji. Leta 2006 je pomoč prejelo 180.000 ljudi, leta 2007 158.000 socialno ogroženih državljanov, lansko leto pa 177.392 ljudi. Časnik pa je opozoril, "da je letos povpraševanje po pomoči v hrani še precej večje".

Marian Drobež

Jadranka Kosor in Borut Pahor

vršine. Nasploh je premoženje Slovencev po večini naloženo v nepremičnine. Le-teh je v Sloveniji 6,5 milijonov, lastnikov in so-lastnikov nepremičnin pa zgolj 1,3 milijona. Sodeč po prvih izračunih predloga novega davka na nepremičnine, bo osnova za izračun znašala 80% tržne vrednosti nepremičnine.

evropskih sredstev za Slovenijo in nadaljevanju projekta ustanavljanja pokrajin. Ob tem je veliko kritik vzbudil premier Borut Pahor s predlogom, naj bi v Sloveniji oblikovali le tri t. i. razvojne regije. Predsednik vlade pa se predvsem vztrajno trudi, da bi Hrvaška čim prej podpisala sporazum o arbi-

Vsesplošna kriza najbolj pesti šibkejše člane družbe

V Sloveniji lani pod pragom revščine 12,3 odstotka ljudi

Sedemnajsti oktober je mednarodni dan boja proti revščini. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je v Sloveniji lani pod pragom revščine živelo 12,3 odstotka ljudi, kar je 0,8 odstotne točke več kot leto prej. Mesečni prag tveganja revščine za enočlansko gospodinjstvo se je zvišal s 495 evrov na 545 evrov. V Velenju so predstavili enomesečno akcijo zbiranja hrane za socialno ogrožene velenjske družine, ki se je začela 17. septembra. Celotnemu projektu, ki so ga izpeljali na pobudo prostovoljcev Mladinskega centra Velenje, sta se pridružila še Šolski center Velenje in Škofijska Karitas Celje. Društvo prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote pa je pred mednarodnim dnevom boja proti revščini opozorilo na problematiko brezdomcev in na pomen skrbi zanje. Dnevni center za brezdomce v središču Ljubljane, ki ga vodijo, dnevno obišče približno 70 brezdomcev, medtem ko je po ocenah v mestu 500 do 1000 brezdomcev.

Globalna gospodarska kriza je sprožila porast lakote v svetu, ki je dosegla najvišjo stopnjo v zadnjih štirih desetletjih, v nedavno objavljene poročilo ugotavljata Organizacija za prehrano in kmetijstvo (FAO) in Svetovni program za hrano (WFP). Lačnih je dobra milijarda ljudi oziroma šestina svetovnega prebivalstva. Kriza naj bi po nekaterih ocenah do leta 2010 v revščino pahnila dodatnih 90 milijonov ljudi. Evropska komisija je dan pred mednarodnim dnevom boja proti revščini

zagnala interaktivno spletno stran, namenjeno izboljšanju razvojnega sodelovanja v Evropi. Spletna stran <http://capacity4dev.ec.europa>.

eu/. deluje kot odprti forum, na katerem si bodo Evropska komisija, akterji na področju razvoja, partnerske države, drugi donatorji, akademiki, nevladne organizacije in predstavniki civilne družbe lahko izmenjavali ideje in znanje o izboljšanju učinkovitosti tehničnega sodelovanja. Evropska komisija, ki je največji svetovni donator razvojne pomoči, saj prispeva skoraj 60 odstotkov vse pomoči, je namreč lani začela izvajati reformo za še hitrejšo in učinkovitejšo pomoč državam v razvoju. Gre za vprašanje, kako prek usposabljanj, raziskav, svetovanja ali tehnične pomoči nuditi strokovno znanje. Za uspeh reforme je potreben dialog z ostalimi partnerji in iskanje novih načinov sodelovanja, k čemur bo pomagla tudi nova spletna stran, so sporočili s predstavništva Evropske komisije v Sloveniji. V Sloveniji je letni prag tve-

ganja revščine za enočlansko gospodinjstvo lani po statističnih podatkih znašal 6535 evrov. Razpoložljivi neto dohodek oseb, ki so živele pod pragom revščine, je bil torej na mesec nižji od 545 evrov na odraslo osebo. Štiričlanska družina z dvema odraslimi in dvema otrokoma, mlajšima od 14 let, je morala imeti v letu 2008 vsaj 1144 evrov razpoložljivega neto dohodka na mesec, da je bila nad pragom revščine, dvočlansko gospodinjstvo brez otrok pa je moralo imeti vsaj 817 evrov na mesec. Če pri izračunu poleg denarnega dohodka upoštevamo tudi dohodek v naravi, je bila stopnja tveganja revščine za leto 2008 11,9-odstotna, mesečni prag revščine pa je bil za 12 evrov višji. V najslabšem položaju so bila gospodinjstva brez delovno aktivnih članov, še posebej tista z vzdrževanimi otroki, za temi pa enočlanska in enostarševska gospodinjstva ter starejši pari brez vzdrževanih otrok. Med najbolj ogroženimi so bile tudi vse neaktivne osebe, med temi pa so še posebej izstopale brezposelne osebe. Visoko stopnjo revščine so imele tudi starejše ženske ter najemniki stanovanj. Če v dohodek ne bi šteli socialnih transferjev, kot so družinski in socialni prejemki, bi se stopnja tveganja revščine skoraj podvojila in bi znašala 23 odstotkov oz. pri starejših osebah 32,9 odstotka.

Kratke

Odslej Novi Razgledi, priloga nestranske revije Svobodna misel

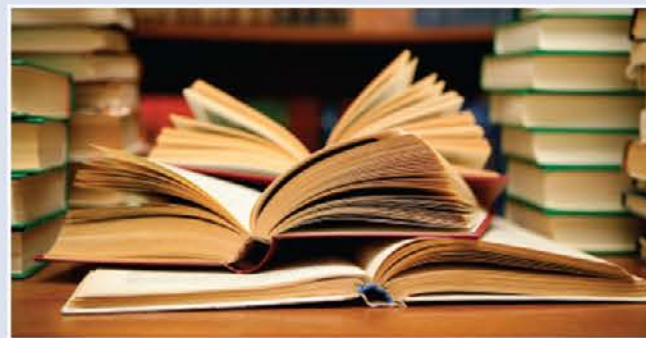
Svobodna misel, nestranska revija za socialna, gospodarska, politična, zgodovinska in kulturna vprašanja doma in po svetu, ki izhaja v Ljubljani, je začela izdajati posebno prilogo z naslovom Novi Razgledi. V njej naj bi najbolj znani izvedenci z raznih področij pisali in se med seboj soočali o najbolj pomembnih vprašanjih Slovenije, tistih, ki zadevajo preteklost in prihodnost države. Uredništvo se zavzema za

SVOBODNA misel

poštene, celovite in objektivne prispevke, s katerimi bi lahko bodisi utemeljili ali pa ovrgli razne trditve in druge t. i. resnice, ki se ohranjajo ali širijo zlasti v sedanjem obdobju krize in vrednot v Sloveniji. To še zlasti velja za čas narodnoosvobodilnega boja oz. druge svetovne vojne. Uredništvo je zapisalo, "da bo nekatera poglavja iz omenjene zgodovine treba dodatno raziskati, druge očistiti enostranskih političnih tolmačenj, vsa pa vgraditi v celotno strukturo novejših slovenske zgodovine. Priloga revije Svobodna misel želi prispevati k razreševanju omenjene problematike, pričakujejo pa tudi tovrstni odziv njenih bralcev". Priloga, objavljena v novi številki Svobodne misli, obravnava teme z naslovom Šolstvo in Narodnoosvobodilni boj. Uredil jo je Sandi Sitar, prispevke pa so napisali stokovnjaki in drugi poznavalci omenjenih vprašanj, Fanci Pivec, Miloš Poljanšek, Tomaž Weber, Sandi Sitar, Martin Ivanič, Tone Štefanec, Borislav Vičar, Milojka Magajne in Vladimir Kavčič. Revija Svobodna misel izhaja vsak drugi in četrti petek v mesecu, njen odgovorni urednik je Vladimir Kavčič, pisatelj in nekdanji minister za kulturo Slovenije.

V goriški knjižnici Franceta Bevka je vsak dan okoli 1.300 obiskovalcev

Boris Jukić, direktor knjižnice Franceta Bevka v Novi Gorici, je povedal, da obisk knjižnice, ki je sicer ena največjih v Sloveniji, narašča. Po zadnjih ugotovitvah je vsak dan obišče okoli 1.300

bralcev iz Nove Gorice in drugih krajev. Prihajajo pa tudi študenti in drugi obiskovalci iz Gorice in drugih območij v zamejstvu.

Direktor knjižnice je v intervjuju, objavljenem v reviji o vsakdanjem življenju Zoja, dejal, "da bodo v prihodnje še razširili spremljevalni program knjižnice. Kar se tega tiče, skušamo ustvariti neko tradicijo. Ker imamo že toliko let četrtke za literarne predstavitve, potem jih bomo obdržali in tudi poizkušali. Naj bo prvi četrtek torej namenjen ustreznim predavanjem, za promocijo novogoriške univerze, naj bodo pa na drugi četrtek v mesecu standardni literarni večeri, tretjega odpremo razstavo ali prikažemo zanimiv film, zadnji četrtek pa naj bi bil glasbeni, tam v kotu ob klavirju, ob stekleni steni, onkraj katere lučke osvetljujejo bazen z vodomatom, klopami. Obstajajo tudi zamisli o tem, da bi bila Goriška knjižnica oprta dlje, tudi pozno v večer".

Cepljenje proti novi gripi po 25. oktobru

V Sloveniji se doslej z virusom nove gripe ni okužilo večje število ljudi. Toda na ministrstvu za zdravje, v zavodih za zdravstveno varstvo in drugih specializiranih zdravstvenih ustanovah opozarjajo, da priprav na morebitno epidemijo nove gripe ni treba zmanjšati, ker nevarnost za povečanje okužb še zmeraj obstaja.

Z ministrstva za zdravje so medtem sporočili, da se bo v Sloveniji prvo cepljenje proti novi gripi začelo po 25. oktobru. Najprej bodo cepljeni zdravstveni delavci, ki najbolj pogosto prihajajo v stik z morebitnimi okuženimi posamezniki. Pozneje bodo zoper novo gripo cepili tudi ljudi iz najrazličnejših skupin, o čemer pa bodo javnost posebej obvestili. Slovenija ima z britansko farmacevtsko družbo GlaxoSmithKline sklenjeno pogodbo za nakup 800.000 odmerkov cepiva, za nabavo nadaljnjih 550.000 doz oz. odmerkov cepiva pa se dogovarja s švicarsko farmacevtsko družbo Novartis.

S pomočjo številnih projektov do boljšega obiska

V Novi Gorici letos po pričakovanjih manj turistov

“Turistično informacijski center na Bevkovem trgu je v obdobju od januarja do septembra 2009 obiskalo 7358 gostov. Od tega 5438 domačih in 1920 tujih gostov, kar je za 9,4 odstotka manj kot v istem obdobju lani”, je povedala Dejana Baša, sekretarka Turistične zveze Nova Gorica in hkrati vodja Turistično informacijskega centra v mestu ob predstavitvi poročila dela Turistične zveze TIC Nova Gorica za leto 2009 in načrtov za leto 2010. Pojasnila je še, da primerjava prvih sedmih mesecev v letošnjem letu s primerljivim obdobjem predhodnega leta kaže, da se je prihod turistov zmanjšal za slabe štiri odstotke in pol, pri čemer je bilo tujcev za 2,3 odstotka manj, domačih gostov pa za skoraj 30 odstotkov manj, kar je vse prej kot razveseljav podatek. Število nočitev tujih gostov se je v omenjenem obdobju zmanjšalo za slab odstotek,

povedala še, da so z namenom povečati prepoznavnost turizma v Mestni občini Nova Gorica skupaj z ostalimi subjekti turistične ponudbe v letošnjem letu z vsemi orodji tržnega komuniciranja izvajali promocijo na tujem in domačem trgu, prisotni so bili na številnih turističnih sejnih doma in na tujem, organizirali so več prireditev in dogodkov ter sodelovali pri več projektih, kot aktivni partner pa so bili angažirani tudi pri več razpisih za nove projekte. Posebej je omenila natis novega prospekta z naslovom Nova Gorica in okolica, ki skozi besedilo, fotografije in zemljevid predstavlja mesto Nova Gorica, Trnovsko in Banjško planoto ter spodnjo Vipavsko dolino. Natisnili so ga v 15 tisoč izvodih, od tega deset tisoč slovensko-italijanskih in pet tisoč angleško-nemških ter ga začeli v minulem tednu pošiljati na naslove vseh turističnih agencij in TIC-ev po Sloveniji in sorodnim insti-

napovedal, da bo Goriška v kratkem bogatejša za dva hotela. Enega bodo namreč odprli v Šempetru pri Gorici, drugega pa v Kozani v Goriških Brdih. Omenil je tudi več čezmejnih projektov na področju turizma, pri katerih uspešno sodelujejo oziroma čakajo na rezultate po tem, ko so se prijavili na razpise. Posebej je izpostavil projekt priprave čezmejnega turističnega vodnika za obmejno območje od Pirana do Bovca oziroma Trbiža, ki bo pripravljen po zgledu svetovno znanih vodnikov Lonely Planet. Imel bo 300 strani, izšel pa naj bi v začetku prihodnjega leta. Drugi večji projekt, ki ga novogoriška turistična zveza načrtuje skupaj s Hitom, Luko Koper in letališči v Ronkah, Benetkah in Trevisu, pa je ustanovitev Incoming agencije. “Takšna agencija bi bila pomembna, ker bi v njej tržili celotno območje ob meji. Glede na to, da je beneško letališče lani obiskalo 21 milijonov ljudi,

Dejana Baša in Črtomir Špacapan

med domačimi turisti pa je bil padec v primerjavi z lanskim letom skoraj devetodstoten. Baša je v zvezi s slabšimi rezultati povedala še, da v prvih šestih mesecih posledic gospodarske krize sploh ni bilo čutiti, v juliju, avgustu in septembru pa se je pokazala prava slika, saj je bil upad obiska zelo hud. Samo v mesecu juliju, ki je bil statistično gledano letos najslabši, je število nočitev padlo za 21 odstotkov. V nadaljevanju je

tucijam v tujino. “Turizem je panoga, ki je občutila posledice recesije, a v Turistični zvezi Slovenije, kjer sem podpredsednik, nismo beležili takšnega padca, kot smo ga pričakovali. Pomanjkanje tujih turistov so zapolnili domači”, je povedal predsednik novogoriške turistične zveze Črtomir Špacapan. Poudaril je še, da si v Hitu, ki je nesporno paradni konj turizma na Goriškem, prizadevajo za zajezitev upada gostov, ter

razmišljamo, da bi tam odprli predstavništvo, pogoj za to pa so seveda sredstva iz čezmejnih projektov”, je še pojasnil Špacapan, ki je napovedal tudi nove aktivnosti na področju kolesarskih povezav in oživljanja podeželja. Izrazil je tudi zadovoljstvo nad tem, da so začeli ljudje po mirovanju, ki je zavladalo zaradi gospodarske krize, spet spraševati po sredstvih za razvoj turizma.

Nace Novak

Ob svetovnem dnevu otroka

Lani v Sloveniji dobrih 17% otrok

Po priporočilih Združenih narodov se svetovni dan otroka praznuje prvi ponedeljek v oktobru. V Sloveniji je ta čas pod okriljem Zveze prijateljev mladine Slovenije podaljšan na teden dni. Po podatkih Statističnega urada RS (Surs) je bilo konec lanskega leta v Sloveniji 346.683 otrok (17,1%). Najpogostejši imeni sta Luka in Sara. Jugovzhodna Slovenija ima med statističnimi regijami v povprečju najmlajše prebivalstvo in torej največ otrok, 18,5%, obalno-kraška regija pa najmanj, 14,7%. Med občinami ima najmanj otrok Osilnica (9%), največ pa Gorenja vas - Poljane (25%), so ob tednu otroka zapisali na Sursu. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je bilo

manj ugodna leta. Delež otrok med občinami gre od devet odstotkov v občini Osilnica (najmanjši občini po številu prebivalcev) do 25% v občini Gorenja vas - Poljane. To je občina s tradicionalno visoko rodnostjo;

Najpogostejši imeni med osebami, mlajšimi od 18 let, sta Luka in Sara. Ime Luka se pojavi 6365-krat (3,6% vseh fantov v starosti 0-17 let), Sara pa 4747-krat (2,8% vseh deklet). Ime Luka je najbolj priljubljeno ime za novorojene

dečke v zadnjih 10 letih, ime Sara pa se v nobenem letu doslej ni uvrstilo na prvo mesto. Med fantovski imeni se več kot 4000-krat pojavijo še imena Žiga, Rok, Nejc, Žan, ime Jan pa celo 5139-krat. Med dekliški imeni se poleg imena Sara več kot 4000-krat pojavijo še Ana, Nika, Anja, Eva in Nina. Nekatera

tu je otrok vsak četrty prebivalec, v občini Osilnica le vsak deseti. Samo trideset občin ima več kot petino prebivalcev mlajših od 18 let.

Način življenja z eno najvišjih stopenj zaposlenih mater z majhnimi otroki v Evropi in s tradicionalno dobro organiziranim predšolskim varstvom je pripomogel, da je Slovenija z lahkoto uresničila leta 2002 zastavljeni cilj o vključenosti otrok, mlajših od treh let, v vrtnice. Ta predvideva, da naj bi bil do leta 2010 v državah EU v prvem starostnem obdobju (do tretjega leta) v vrtnice vključen vsak tretji otrok. V Sloveniji je bil v šolskem letu 2008/2009 v tem starostnem obdobju v vrtnice vključen že skoraj vsak drugi otrok. Vključenost v vrtnice narašča s starostjo otrok: med otroki v drugem starostnem obdobju (otroci, stari od 3 let do vstopa v šolo) je v Sloveniji v vrtnice vključenih 84% otrok. S tem deležem se Slovenija približuje še drugemu barcelonskemu cilju za vrtnice, ki predvideva 90-odstotno vključenost.

imena imajo med vsemi prebivalci Slovenije samo osebe, mlajše od 18 let (Kiara, Adelisa, Nejla, Tanaja, Ronja in Tian, Mai, Žan Luka, Nej, Tej). Nekatera, sicer pogostejša imena, pa prevladujejo (v več kot 95%) prav med otroki. Taka so imena Nik, Gal, Maj in Lan ter Tia in Zoja. Približno 2000 otrok (povprečje zadnjih 10 let) doživi vsako leto razvezo staršev; po razvezah parov, ki so se uradno ločili v letu 2008, je ostalo 1900 vzdrževanih otrok. V polovici primerov so bili to edinci, v šestih odstotkih razvez pa je šlo tudi za razvezo velikih družin, s tremi vzdrževanimi otroki ali več. Večina otrok (80 odstotkov) ostane po razvezi staršev z materjo. V letu 2008 je bilo po razvezi 12% otrok dodeljenih v skrbstvo materi in očetu, sedem odstotkov otrok pa očetu.

Po definiciji konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah se med otroke štejejo osebe, stare manj kot 18 let, razen če zakon v posamezni državi ne določa, da je polnoletnost dosežena že prej.

Novost na spletnem omrežju

Pisarna Googlovega razvojnega središča

Ameriški spletni velikan Google je pretekli teden začel vabiti določen krog uporabnikov k preizkušanju nove storitve Wave, ki na enem mestu združuje e-pošto, spletno klepetanje, socialno mreženje in sodelovanje po principu wiki-jev. Storitve naj bi nato uradno zaživela prihodnje leto. Kot so pojasnili v tem velikanu s sedežem v Kaliforniji, bodo razpo-

slali skupno 100.000 povabil,

med drugim razvijalcem, tako povabljeni preizkuševalci pa bodo prosili, naj predlagajo uporabnike, ki jih poznajo in bi zanje želeli, da prav tako prejmejo vabila k preizkušanju. Podoben sistem je Google ubral že pri e-poštni storitvi Gmail.

Google označuje Wave kot evolucijski korak v internetni komunikaciji, ki da bo podrla zidove med različnimi storitvami za sporočanje in aplikacijami za posamezna opravila ter tako ljudem omogočila, da prek spleta čim bolj enostavno sodelujejo v realnem času.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 27. oktobra, ob 14. uri.

Lepote v osrčju hrvaške Istre

Grožnjan, mesto umetnikov in likovnih galerij

V Grožnjan, v osrčju hrvaške Istre, se lahko pripeljemo z avtom ali pa pripešamo po prijetnih, po večini položnih poteh, ki prečkajo kraško gmajno in osamljene vasi ter nam nudijo prijeten razgled na obronke Čičarije. Najbolj znana označena pešpot v Grožnjan se začne v Bujah in se v glavnem drži stare trase Parenzane. Izredno prijetna, predvsem v mrzlih zimskih dneh, ko si želimo za- tišja in sonca, je južna pot iz Kostanjice. Pot je nekoliko zarašče- na, čeprav tudi ta večji del poteka po Parenzani; da jo bomo nekako našli in se je držali, bo potreben dober zemljevid Istre ter zvrhana malha potrpežljivosti in spretnosti.

Iz Marušičev pa gre pot po asfal- tu, po njej se lahko peljemo z av- tom, s kolesom ali peš, nevarnosti, da bi se izgubili, ni, son- ca in razgledov pa nam tudi ne bo zmanjkalo. Hodili bomo mi- mo osamljenih hiš, orjaških hrastov, ki so pravzaprav značilnost Istre, mlak in osamljenih cerkva. Spremljali nas bodo istrski kam- niti b' rjači, jeseni obarvani s kompozicijami buč, za katere ne vemo, ali so tu za okras ali za po- tuho prijaznim praščem, ki nas pozdravljajo iz odprtih, zagraje- nih svinjakov. Tišina je povsod enkratna in pravo bogastvo je mir, ki ga poleti zmoti le peščica radovednih turistov. Jeseni pa je

to sonce obarvano z zlatimi od- tenki, ki se zrcalijo v grozdju, medtem ko se slednje suši na za- puščenih latnikih, in v travi, suhi in orumeneli zaradi žgočega in dolgega poletja. Po poletju od časa do časa zadiši tudi v pozni jeseni in tudi v jasnih zim- skih dneh so sončni žarki polni nežnih obljub in topline, ki govo- rijo o daljnih ča- rih Mediterana. Istra s svojo tišino, zavita v objem preteklosti, polna miru in širokih, radodarnih "gru- di" je vedno lepa. Če smo se odloči- li za pot iz Ma- rušičev, bomo či- sto na koncu, ko se bo naša stran- ska cesta priključi- la glavni arteriji za Grožnjan, lahko izbirali, ali na- daljujemo po tej ali zavijemo de- sno v borov gozd in se priključimo Parenzani. Va- rianta, ki nas pelje mimo oljčnih nasadov in poteka v glavnem v senci borovcev, je nekoliko daljša, a lepša. Vsekakor bomo pot prehodili v dobri uri in ostalo

nam bo še nekaj ur, da si ogleda- mo Grožnjan, posedimo v senci stoletja starih kamnitih zidov in se naužijemo lepote naselja na vrhu griča, ki nikoli ne sameva.

Razgled s parkirišča je poln ze- lenih gričev, vinogradov in zarašče- nih dolin, zrak je topel in diši po gobah, kostanju in po komaj končani trgatvi. Poldan je, a čas gre tiho mimo kamnitih zidov,

tako tiho in neslišno, da pogleda- mo na uro v prepričanju, da so se kazalci ustavili. V osrčju Istre čas mineva počasneje kot drugod. Grožnjan je biser hrvaške Istre, to vedo vsi. In lep je skozi vse leto. Srednjeveška naselbina leži vrh zelene vzpetine in je samo 12 ki- lometrov oddaljena od slovenske meje. Čeprav leži samo 288 me- trov visoko nad morjem, se po- gled odpira tja od doline reke Mirne do Motovuna in morja z dvajset kilometrov oddaljenim Novigradom. Zgodovina mesta

vso privlačnost.

Med sprehodom skozi mestno je- dro bomo opazili, da je tu vedno polno življenja, da se v vsakem letnem času najde kdo, ki iz pr- tljavnika jemlje platno in čopiče, in da nudijo stare kamnite hiše zavetje številnim večjim in manjšim likovnim galerijam, vodniki navajajo, da naj bi jih bi- lo v mestecu čez trideset. Nekatere so ob nedeljah in praznikih od- prte skozi vse leto, saj je bil Grožnjan leta 1965 proglašen za mesto umetnikov, kar je med sta- re, lepo obnovlje- ne ulice priklicalo nov življenjski vr- vež.

Mesto, ki je bilo hrvaškim umet- nikom od nekdaj pri srcu, je kmalu zaradi številnih kulturnih dogod- kov, koncertov in slikarskih kolonij postalo pomemb- no umetniško sti- čišče tudi v med- narodnem okviru in umetniki se tu radi shajajo na "ekstemporih" ali samo ob kavi.

Prvi zapiski o me- stu samem so iz leta 1103 in pri- čajo o tem, da je bilo tedaj v lasti oglejskih patriar- hov. Govor je o bogati kmetijski dejavnosti in o tr- govski izmenjavi s pristaniščem na Mirni. Vredna ogleda je grožnjanska cerkev, ki je bila, taka, kot jo vidimo danes, do- grajena leta 1770 in je posvečena sv. Vidu in Modestu. Prej je, na

istem kraju, več kot sto let, toč- neje od leta 1600, stala stara žu- pna cerkev. Od cerkve ločen stoji 38 metrov visok zvonik iz 17. sto- letja, notranjost božjega hrama pa je v značilnem baročnem slo- gu, bogato okrašena, s petimi marmornimi, poznobaročnimi oltarji. Še posebno dragocene so baročne zborovske klopi, olje na platnu iz 17. stoletja pa prikazuje sv. Petra iz Alcantare.

Srednjeveški kastel je leta 1349 prešel pod Beneško republiko upravo in je bil dolga leta glavno mesto njenih posesti v severni Istri. Ohranili so se le deli ob- rambnega sistema, glavna vrata na vzhodni strani in del mestne- ga obzidja, ki je bilo v 14. stoletju dvakrat obnovljeno. Sprehod po ulicah, kjer kraljujejo slikarska platna, mačke in psi - domačini zaradi številnih kulturnih dogod- kov, koncertov in slikarskih kolonij postalo pomemb- no umetniško sti- čišče tudi v med- narodnem okviru in umetniki se tu radi shajajo na "ekstemporih" ali samo ob kavi.

Prvi zapiski o me- stu samem so iz leta 1103 in pri- čajo o tem, da je bilo tedaj v lasti oglejskih patriar- hov. Govor je o bogati kmetijski dejavnosti in o tr- govski izmenjavi s pristaniščem na Mirni. Vredna ogleda je grožnjanska cerkev, ki je bila, taka, kot jo vidimo danes, do- grajena leta 1770 in je posvečena sv. Vidu in Modestu. Prej je, na

Suzi Pertot

GORIŠKI VRTILJAK Mali polžek

Princesa Krinolina in njena sanjska obleka

Tudi letošnje šolsko leto bo kar se da pestro in za- nimivo za goriške osnov- nošolske otroke in tiste, ki v vrt- cih šele vstopajo v svet spozna- vanja. K dejavnostim, ki jih šo- la nudi v obšolskem programu, spada tudi gledališki abonmaj- ski spored Goriškega vrtiljaka. Že trinajsto leto ga prireja Kul- turni center Lojze Bratuž iz Go- rice ob strokovnem sodelovanju Slovenskega narodnega gleda- lišča Nova Gorica in ob pomoči Dežele FJK ter Fundacije go- riškega bančnega zavoda Cassa di Risparmio. Kot v prejšnjih iz- vedbah tudi letošnja abonmaj-

ci in se čez leta razigrano zavrtel tudi pri nas, v Gorici in Trstu. Predstave Goriškega vrtiljaka so čudovit vpogled v otroška dramska oz. literarna dela slo- venskih in tujih avtorjev, pa tu- di zelo privlačen način spozna- vanja lepote slovenskega jezika in njegovih raznolikih od- tenkov, ki enkratno zablistijo iz izučenihi ust igralcev, so pa tudi nevsihljiva vaba za prisvajanje življenjskih resnic in poučnih, modrih misli, vselej posejanih v dobrih besedilih za otroke. V novi sezoni je Goriški vrtiljak v torek, 20. oktobra, prvič zva- bil v veliko dvorano KCLB

pisca gledaliških in filmskih scenarijev. Na mariborskem odru je humorno besedilo zaži- velo v režiji Branke Nikl Klamp- fer, ki je posrečeno in domisel- no izkoristila vse duhovite de- tajle dobro razumljive zgodbi- ce. V njej je protagonistka prin- cesa, ki si neizmerno želi široke- ga, bogatega krila, nadetega na obroče. Krinolina je čarobna, ko vanjo zapiha veter, se dvigne in odnese deklico daleč v deželo oblačil in tam ob oblekah, ki ne marajo ljudi, obuvalih, ki jih mora skrbno loščiti nekdaš- nji maren fantiček, in ob modri ključavnici, ki zastavlja uganke, spozna, da je treba paziti in lepo ravnati z oblačili, čevlji..., kate- rih pomembnosti ne smemo prezreti. Junakinjo odrske pri- povedi s pravo otroško zvedavostjo in trmogla- vostjo opisuje Aja Kobe. Upriporitev očara tudi zaradi scenske domisel- nosti Ane Rahele Klopčič - tudi avtorice hudomušno izdelanih lutk (vojaški škorenj je prav simpatičen!) -, ki obstoji vsa v širokem, "visokem", nabranem krilu na vrtiljivi podla- gi. Iz njegovih razkoš- nih gub se prikazujejo protagonisti pravljicne zgodbe; iz prizora v pri- zor pa "to prečudno krilo" čarobno spre- minja videz. Predstavo odlikujeta še jasen jezik

ska ponudba obsega štiri gleda- liške predstave, uprizoritve znanih ali manj poznanih del, ki jih izvajajo poklicna gledališča iz Slovenije, pa tudi nadarjeni mladi igralci, katerim se razno- lika gledališka obzorja odpirajo ob umetniškem mentorju Emi- lu Aberšku, iz čigar zamisli se je pred kakim tridesetletjem poro- dil Goriški vrtiljak v Novi Gori-

malčke iz zadnjih letnikov vrt- cev in prvošolce osnovnih šol iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva. Zanje je Lutkovno gledališče Maribor, eno izmed najboljših tovrstnih gledališč v Sloveniji, na dveh ponovitvah - sedeži v dvorani namreč ne mo- rejo sprejeti vseh otrok naenkrat -, odigralo predstavo Princesa Krinolina Marka Radmiloviča,

in razločno besedilo, ki omo- gočata razumevanje vsebine tu- di tistim otrokom, ki bolj slabo obvladajo slovenščino. Glasba Boštjana Gombača čvrsto spremlja dogajanje, nenavadne protagoniste pa privlačno oživljajo igralci Lena Kline, Da- nilo Trstenjak, in Barbara Jamšek.

JK

JURIJ PAJJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

10

Kdo ve, zakaj se nikdar ne sprašujem: "Kaj sploh počnem tukaj? ", ko si včasih (resnici na ljubo povedano, počnem to vedno bolj poredko, žal!) privoščim sprehod po krajih, kjer sem v otroštvu živel, pravzaprav po krajih, kjer smo kot otroci delali na kmetiji, kot so nekoč vsi vaški in kmečki otroci vedno delali. In sem pred kratkim, v žaru najlepše jeseni, neko nedeljsko popoldne je bilo, peljal sina in ženo na Staro Goro in na Skriuca nad Velikimi Žabljami, nad mojo rojstno vasjo, "kjer hiša mojega stoji očeta". Ta nevsiljivi citat našega Pesnika iz Vrbe je nameren in zavesten, saj sem vse tri svoje otroke in ženo v avtu naučil njegovo pesem o Vrbi. Učil sem jih vedno, ko sem zapeljal z avtom od Dobravlj proti Selam in se od tam seveda zagledajo Žablje. Priredil sem jo vedno tako, da sem Vrbo zamenjal z Žabljami in v naši hiši tako ni nikogar, ki se na Selah pri Dobravljah, tik zraven samotne cerkvice sv. Petra s Cebejevimi poslikavami, ne bi spomnil na Franceta iz Vrbe in ne na njegov čudovit sonet, znamo pa ga seveda vsi na pamet. Včasih sicer dekleti vzdihneta, a po navadi jo kar lepo zdeklamiramo, kot se za Prešerna spodobi. To, da se mi večkrat smejejo, seveda prepuščam vaši presoji, sam pa to blagohotno pripisujem mladostniški objestnosti najstniških let! In se seveda vedno

spominim starega očeta Lojzeta, ki je rad povedal: "Ko starejši govore, naj mlajši molče"! Injmu pa je pritrtil s svojo modrostjo še stari oče Henrik: "Mladost je norost, čez vodo skače, kjer je most"! Zanimivo, obe modrosti sta vedno izrekla v knjižni slovenščini! Pa naj sta jo povedala med delom, ob kvartu vina ali pa med ličenjem koruze, ko smo otroci poslušali imenitne zgodbe iz Galicije (Kaj kdo danes od mladih sploh ve, kje je Galicija?) in Rusije, zgodbe o mrazu iz daljne Sibirije, kjer sta moja stara očeta služila cesarju in se kasneje kot ujetnika naučila imenitne ruščine.

In smo šli, kot vedno, ko imamo samo dve uri, k Sveti Materi Božji na Skriuca, na Staro Goro, kjer so naši predniki Mariji v čast in sebi v diko postavili kapelico. Da so vedeli, kje so, kam gredo, in tudi, kdo so, od kod prihajajo. Predvsem pa zato, ker se jim je zdelo lepo imeti ob sebi nekoga, kateremu lahko zaupaš. Krog

in krog kapelice so namreč bili in še so vinogradi. Lepo je tam gori, vedno si odpočijem dušo in srce, kot tudi nikdar ne pozabim na peklensko garanje, ko smo otroci morali pomagati kositi, obračati, grabiti seno, otavo, vnuke v največji vročini, kmečke tudi prepotrebno listje, ko smo pomagali čistiti jaso pred pogubno akcijo, ki danes, glej ga zlomkal, ko bi lahko rasla, ne poganja več tako, kot je nekoč. V vinogradih smo seveda "repkali", poiskali tiste grozde, na katere so ob trgatvi pozabili in so v pozni jeseni izjemno sladki. In smo se spomnili, da je pravzaprav v jeseni čas "oškuržev", tistih majhnih trpkih sadežev, ki jih pozna na Vipavskem in na Krasu vsak otrok

mojih let in jim ne ve drugega imena. Spomnil sem se, da zadnji "oškurž", za katerega še vem, raste na posesti pokojnega prijatelja, zavili smo zkozi opustel vinograd in ga našli. Luka je prvič v življenju z malce odpora ugotovil, kako sladek je "oškurž", če je le prav zrel. In smo jih seveda nabrali nekaj za domov, da se bodo to jesen lepo "umedili", kot se za "oškurže" spodobi.

Večerni zaton je bil krasen, v mraku smo se spustili v vas, a v meni je vladal nemir. Doma sem vzel v roke Slovar slovenskega knjižnega jezika in poiskal geslo "oškurž", a ga nisem našel. Takoj sem po telefonu pred presenečeno ženo poklical prijatelja Danila Čotarja, kmečkega otroka, ki je kot agronom ponovno naučil pol Furlanije in Slovenije delati sir. V odgovor mi je seveda takoj zabaritoniral, da se "oškuržu" na Krasu reče "škorš", po slovensko pa da se mu reče škorš in sem seveda našel geslo, ki pravi, da je to "gojeno ali divje rastoče drevo z rumenimi, drobnimi hruški podobnimi plodovi", kot je tudi dodano, da so plodovi trpklega okusa, po latinsko pa se mojemu "oškuržu" reče "Sorbus domestica".

"Imam ga na vrtu"! mi je dejal Danilo, "v drevesnici sem ga poiskal in zasadi pred leti". Zakaj ga je zasadil, ga nisem vprašal. Lahko pa zatrdim, da ga je prav iz istega razloga, zaradi katerega jaz še danes iz otroških let vem, kje raste "oškurž" na Skriucah nad rojstno vasjo. "Oškurž" je namreč lahko "škorš" in škorš, je vedno enkrat, ker je vedno in samo "oškurž".

Kapelica na Skriucah (foto JMP)

Najprej peščičko pojasnil: 7. oktobra letos v pisnih uredništvu Primorskega dnevnika sem vprašala Primoža Sturmana, ki je za italijansko študentsko revijo Aeolo (Piza) prevedel dve kratki črtici Borisa Pahorja iz knjige *Moje suhote* (Beletrina, Lj 2008), zakaj je čutil potrebo, da je Pahorjeve pomaranče, pravzaprav oranže v naslovu spremenil v oranževce. Kaj ga je pri teh oranžah motilo. Mu niso dovolj lepo dišale ali zvenele?

13. oktobra letos sem v Primorskem dnevniku prejela ta Sturmanov odgovor:

Spoštovana gospa Jolka Milič! O primernosti prostih literarnih prevodov ter posledični vsečnosti prevedenih besedil je moč razpravljati v nedogled. Naj vam navedem le dva obče znana primera samega Borisa Pahorja: zakaj *Spopad* s pomladjo v italijansčini postane *Una primavera difficile*, Parnik trobi nji pa *Qui e' proibito parlare*?

V primeru črtic v tržaški citadelici in v zatišju z oranžami, ki se v objavljenem italijanskem prevodu glasita *Nella cittadella triestina* in *Bonaccia con gli aranci*, je vsakemu bralcu revije Aeolo v opombah na voljo podatek, da je moje prevajalsko delo pregledal, dopolnil in svoj nihlil obstat za objavo dal avtor sam.

Ker rada razmišljam o prevajanju naslovov pa o načinih in najrazličnejših pristopih k temu lepe, čeprav nevhvaležnemu in podcenjenemu delu, se mi ne smili niti čas, da kaj navadnega in ... polemičnega napišem, z upanjem, da se bo kdo, ki se na to spozna in ima celo rad podobne jezikovne meditacije, oglasil in kaj pristavil, lahko tudi protestiral, skratka svoje izkušnje soočil s mojimi, da bomo z bralci vred potem vsi bogatejši in bolj razgledani.

Primoža Sturmana sem si vzela le kot pre-tekst, da se bom lažje osredotočila na načeto in določeno temo. Pisno/premišljevanje sem sicer, iz korektnosti, poslala tudi Primorskemu dnevniku, čeprav vem vnaprej, da bo že zaradi dolgosti romalo v koš. Na žalost so argumentirane trditve vedno veliko daljše od onih, ki niso podprte z nobenimi dokazi.

Prevajalsko premišljevanje

Te uvodne vrstice, da bo spodnji zapis vsem popolnoma razumljiv.

Dragi in spoštovani prevajalski kolega Primož Sturman, hvala za drobna pojasnila (po katerih pa nisem sploh povpraševala), vendar mi še vedno dolgujete odgovor, saj mi nanj niste odgovorili, in sicer: Kaj vas je pri Pahorjevih oranžah v naslovu motilo, da ste jih spremenili v pomarančevce?

Kolikor je meni znano (prevajam že pol stoletja), je običaj, da pripišemo vedno prosti prevod (versione libera), ko prosto prevajamo. In s to malo prepotrebno informacijo že vnaprej izključimo kar zajeten niz nepotrebnih vprašanj, ker vemo, pri čem smo. Ker pa prevajalci morajo že kar veliko spreminjati, da je njihov prevod v duhu ciljnega jezika, če si prostost jemljejo tudi, kjer zvestoba ni nobena ovira, prej odlika, saj delo prevajalca ni v tem, da popravlja avtorja, marveč da ga trans-li-te-ri-ra v tuj jezik, kolikor s tem sploh ne tuj jezik, kolikor s tem sploh ne tuj jezik, kolikor s tem sploh ne tuj jezik. To boste, če boste vztrajali pri prevajalstvu, z leti sami odkrili.

V zvezi s spremenjenimi naslovi pri Pahorjevih knjigah. Zahodni založniki jih velikim zahodnim avtorjem prav poredkoma spreminjajo, prepričani, da njihovi pisatelji že vejo, zakaj so tako naslovili svoja dela, kupci pa zahodne avtorje že poznajo in potemtakem ne potrebujejo še posebne reklame z bolj ... privlačnimi naslovi knjig. Do manj ali nič znanih vzhodnoevropskih piscev pa imajo še sami nekoliko vsateli in paternalistični odnos, lahko berete kolonialistični. So in niso prepričani, da kaj veljajo, rajši se jih otepajo, kot promovirajo, ker jih nenehno žre dvom, da bo šlo za zgubaške investicije. Zgovoren je podatek, da je Pahor zaslovel v Italiji, čeprav je njen državljani, torej tej državi najbližje, šele, ko je bil vsepovsod že priznan in odlikovan, ko je bilo 120 % gotovo, da jim ne bo delal sramo, ne in ne ustvarjal izgube, pač pa obratno. Torej pri njih ne gre za prosto prevajanje, pač pa za

blem pri nas in niti v svetu najti nekaj takih pesnikov, več kot navdušenih za pesniške natečaje in festivale, a kako jih stlačiti v kuverto in odposlati razpisnikom natečaja? Zdaj pa ne vem več, ali so proizvajalci gornjih pogruntacij-rešitev kolkov nekakšni pristaši takoj imenovanega prostega prevajanja, le malce drugačne usmeritve, ali je njihovo znanje jezika vseeno nekoliko pomankljivo? A gorje človeku, če se jih dotakne s kakšnim vprašanjem brez dlake na jeziku, ali jim očita, da so ga menda neke pokronali, pa čeprav ponižno pristavi, da ni nič lažjega in nič tragičnega za vse, ki prevajajo, da kaj narobe preberejo ali spregledajo. Saj niso nezmožljivi papeži. Oni mu vseeno zamerejo in mu iz žepa vseznalo pomolijo kakšen priročnik prevajalske teorije, sklicujoč se na kakšno slavno ali avtoritarno ime. Njega pa odpravijo kot obupnega tradicionalista. Še huje: kot utelešenega nazadnjaka. To boste, če boste vztrajali pri prevajalstvu, z leti sami odkrili.

V zvezi s spremenjenimi naslovi pri Pahorjevih knjigah. Zahodni založniki jih velikim zahodnim avtorjem prav poredkoma spreminjajo, prepričani, da njihovi pisatelji že vejo, zakaj so tako naslovili svoja dela, kupci pa zahodne avtorje že poznajo in potemtakem ne potrebujejo še posebne reklame z bolj ... privlačnimi naslovi knjig. Do manj ali nič znanih vzhodnoevropskih piscev pa imajo še sami nekoliko vsateli in paternalistični odnos, lahko berete kolonialistični. So in niso prepričani, da kaj veljajo, rajši se jih otepajo, kot promovirajo, ker jih nenehno žre dvom, da bo šlo za zgubaške investicije. Zgovoren je podatek, da je Pahor zaslovel v Italiji, čeprav je njen državljani, torej tej državi najbližje, šele, ko je bil vsepovsod že priznan in odlikovan, ko je bilo 120 % gotovo, da jim ne bo delal sramo, ne in ne ustvarjal izgube, pač pa obratno. Torej pri njih ne gre za prosto prevajanje, pač pa za

marketinške imperativne in računice, ki se jim lahko obnesejo in obrestujejo ali pa ne. Navsezadnje, kje pa piše, da so njihova predvidevanja vedno pravilna? Tudi založniki se lahko uštejejo. Nikjer tudi ne piše, da Pahorjeva knjiga ne bi bolj pritegnila bralcev s prevedenim izvirnim naslovom (z domala sanjskim parnikom, ki trobi nji, - očitno ženski.) Še jaz bi jo vsa radovedna tekla kupiti, prej kot ono s prepovedjo - E' proibito parlare - nekega nič specifičnega, nič prepoznavnega, prej splošnega ... govorjenja, kaj še idioma. Takega, ki mu še dandanes - in celo založniki! - strizejo jezik. Tokrat iz komercialnih potreb. V tej knjigi za Italijane so Pahorju izbrisali tudi motto knjige, dva prelepa Kosovelova verza:

Za žolto jadro je skril svoj obraz mornar. (Sonce gori.) Kaj sanja? Koga je pa motto motil? Se mu je odpovedal avtor prostovoljno? Zakaj? Ga je svojevoljno odstranil založnik? Iz strahu, da bi zavoljo njega ... manj prodal? Je bil v napoto prevajalki, ki morda tudi čisla preveč prostost in sebe peha v ospredje namesto avtorja? No, take literarne uganke mene zanimajo. Tržačani, pomagajte mi jih razrešiti, da vidimo, kje tiči zajec.

Isto velja za *Spopad* s pomladjo. *Una primavera difficile* (Težka, težavna, tegobna pomlad?) se mi zdi precej banalen naslov, trpne sorte celo, saj dopušča, da krotko kot božji volek le čakaš, da te kaj reši iz hudega ali da se kako drugače izmažeš, samemu sebi navkljub, medtem ko je Pahorjev naslov dejaven, dinamičen, nasprotujoč, spopad pač, upor in boj, ne vdam se, pa čeprav me bo drago stalo, do zadnje kaplje krvi, hočem živeti. Ni kaj, tudi Pahor je na koncu (beri nedavno) končil pred ... izmišljenimi razoni italijanskih manjših založnikov. V zvezi s francoskimi, angleškimi itd., ki tudi radi vzhodnjakom kaj spreminjajo, mi je neki Katalonec rekel smeje: Ne smeš jim zameriti, Jolka. Imeli so Napoleona, cesarje in cesarice, kolonije in

plemstvo, Goetheja in Shakespearja in še in še, ki so jim zlezli v glavo. Dokler se ne streznejo - in to bo trajalo! - ni jim pomoči.

Po moji sodbi je še najboljšje spoštovati, kjeroli se le da, besedo avtorjev in njihov smisel za lepoto in dovršenost. Verjetno ste prebrali v pisnih uredništvu PD z istega dne tudi vrstice prevajalke Mirelle Urdih Merku' v zvezi s "Spopadom s pomladjo in še s čim". Zelo lepo ilustrira, kar vam pripovedujem. Knjiga je pred dnevi izšla menda pri založbi Zandonai.

Povedali ste mi tudi, da je Pahor vaš dva prevoda pregledal, dopolnil in avtoriziral za objavo. Lepo, me veseli, da se vas

"kontena". Spravite tisto pismo kot relikvijo v skrinjico za trofeje! V časih suhih krav taki dokumenti in milozvenec sodb zelo pomagajo! To vem iz

dolgoletnih izkušenj, podobne trofeje in visoko doneče sodb hranim kot zaklad v posebno lepi škatli, z rotivijo dedičem na pokrovu, naj ne vržejo proč. Pa še to: Če niste vse drugo preveč prosto prevajali, bi se vas morda tudi jaz veselila. Kot prevajalca vas sploh ne poznam, le kot častnikarja. Zame je bil sporen, ne sporen, vprašljiv samo naslov. Vztrajam pa vseeno pri vprašanju: Kaj vas je motilo pri pomarančah ali oranžah, da ste začutili potrebo, da iz njih naredite oranževce? Za avtorja bi bilo čisto vseeno eno in drugo, oboje pravilno in prijetno za uho, le za nianso malce drugačno. Vi pa bi se morali držati obvezno besedila. Prostost prevajalcev je omejene vrste, gre za nekakšno svobodo z zvezanimi rokami. In naj mi oporeka, kdor more. Prav lep pozdrav

Jolka Milič

Zakonca Grudina na Primorskih dnevih na Koroškem

Na 14. Primorskih dnevih na Koroškem sta v Celovcu z razstavo svojih del sodelovala tudi zakonca Paola in Walter Grudina, poznana grafična oblikovalca in ilustratorja z Goriškega, ki živita

in delata v Ločniku. Za njima je že več kot petindvajsetletna izkušnja na področju grafičnega oblikovanja in vizualnih uporabnih umetnosti, ki gredo od industrijskega oblikovanja do grafike. Zadnja leta namenjata svojo ustvarjalnost predvsem ilustratorstvu za najmlajše. Ilustrirala in oblikovala sta več kot 30 knjig. Ilustrirata pravljice, slikanice, stripe za male in velike ter sodelujeta pri izdelavi različnih učbenikov. Paola se v veliki meri ukvarja z ilustracijami svetopisemskih zgodb za otroške knjige, ki izhajajo predvsem v tujini. Njene ilustracije po slikanicah dosegajo že vse celine. Nekatere knjige so prevedene v šestnajst jezikov in izdane v ZDA, na Japonskem, v Avstraliji, Južni Ameriki, Južni Afriki in Severni Evropi. Leta 2008 je Paola prejela prestižno nagrado za knjigo leta, ki jo je podelila ustanova Catholic Press Association of the USA and Canada. Knjiga *The Easter Swallows*, v slovenskem prevodu Velikonočne lastovke, je namreč prejela drugo nagrado med publikacijami za otroke. Na odprtju razstave je za glasbeni uvod poskrbel mladi goriški violinist Joahim Nanut, nato sta goriška ustvarjalca sama spregovorila o svojem delu.

Trde preizkušnje v zimskih ekipnih športnih panogah Obdržati A lige bo vse težje

Naša prvoligaška predstavnika v zimskih ekipnih športih, ki že vrsto let zastopata slovenski šport v Italiji na najvišji ravni, nista v središču me-

vitve, se pravi polnih dvanaest let, in pa o namizno-teniških igrah z goriškega Krasa, ki letos tekmujejo v A2 ligi, potem ko zadnja leta v bistvu nihajo med

o ligaških moštvenih prvenstvih. Isto velja za tenis, ki bo spomladi 2010 z Gajino žensko ekipo v A2 ligi okrepil zamejske prvoligaške vrste v skupinskih športih. A o

Tekma Polet Kwins ZKB - Lions Arezzo 21.2.2009

dijske pozornosti. Govorimo seveda o hokejistih na rolerjih openskega Poleta Kwins, ki nastopajo v A1 ligi že od njene ustano-

dnom A1 in vrhom omenjene A2 lige. Pojasnilo metodološke narave, namizni tenis seveda jemlje mo kot ekipni šport, ko govorimo

Paoli Cigui in soigralkah kdaj drugič.

Tako Polet kot Kras (ki ju kot prvoligaša gmotno podpira Zadržna

kraška banka) v bistvu ne preživljata najboljšega obdobja v svoji zgodovini. Na Opčinah so se poleti morali odpovedati igralcem iz Slovenije, ki so bili zadnja leta nesporni nosilci igre, soočiti pa so se morali tudi z manjšim prispevkom generacije Kokorovcev, ki so bili od vsega začetka duša in utripajoče srce te ekipe. Korenita pomladitev je bila hkrati nujna in nadvse pogumna poteza. Lepo je, da so glavnino osemnajstletnikov, ki so čez noč naenkrat postali vodilni možje na ploščadi, vzgajali v društvenem mladinskem pogonu, v katerem z ljubljanskim trenerjem Acijem Ferjančičem na čelu objektivno dobro delajo. Škoda le, da je slovenska prisotnost v članskem moštvu izjemno skromna, omenjeni mladi, ki so vztrajali in si utrlj pot v prvo ekipo, so po večini Italijani. Letošnji tekmovalni cilj te neizkušene, a obetavne skupine je kajpak prvoligaški obstoj, kar bo za openske konje v vsakem primeru zelo težka naloga. Na dlani je, da so na Pikelcu (za dokončno ureditev kotkotališča je društvo prejelo prav zadnje dni izdaten javni prispevek) letos odločno obrnili stran, postavili so menda solidne temelje za prihodnost, vprašanje pa je, ali bo - v novih okoliščinah - tako svetla kot dosedanja pot klubske sekcije hokeja in line.

Pa smo pri razlogih, zaradi katerih poletovci v javnosti niso v

ospredju. Njihova mlada panoga je resnici na ljubo eden tako imenovanih manjših športov, v katerem je konkurenca bolj skromna, zanimanja okoli ekip je bore malo, kakovost A1 lige dvigajo v glavnem še naprej le slovenski legionarji, ki nosijo vodilno vlogo v glavnini postav.

Tuji v bistvu v veliki meri krojijo tudi italijanska namizno-teniška prvenstva, ki prav tako nimajo nobene odmevnosti. Krasova dekleta so lani naposled izpadle iz ekipne A1 lige, letos pa v isti postavi in s potrjenim trenerjem Liangom Fengom po prvih krogih (brez prave konkurence) prednjačijo na nižji ravni. Postavo tudi letos še naprej sestavljajo Kitajka Yuan Yuan - že šest let v Zgoniku - in domačinke Eva Carli, Mateja Crismancich ter Martina Milič. Srednjeročno je najbrž usoda te skupine (če bo vztrajala v tej zasedbi in če se društvene smerni-

ce ne bodo spremenile) viseti med A1 ligo, v kateri s težavo zmaga tekmo, in pa A2 ligo, v kateri vsakič potegnejo veliki konec v bistvu prelahko. Sezona je sicer še dolga in mogoče bodo prišle tudi trše preizkušnje, vendar - tako kot lani v A1 ni bilo velikih zadoščenj za punce - kakovost druge ženske lige je dokaj skromna, prvenstvo ima v resnici bolj malo prvoligaškega, kaj šele vrhunskega. Globlje vprašanje v Krasovem taboru pa je, kako naprej na daljši rok. Na mladinskem področju sicer uprava ne varčuje z vlaganjem v tehnične kadre, a kaj, ko je otrok in posledično tekmovalcev vse manj. In to še zlasti pri ženskah, kjer je bil klub, predstavniki zgornje občine, od nekdanj v samem italijanskem vrhu. Skratka, ni več samo po sebi umevno, da bo naš šport še naprej zmogel A ligo, pa čeprav v manjših športih.

HC

NOGOMET

Elitna liga: Kras - Fagagna 0:0

Promocijska liga: Juventina - Vesna 0:2,

Savadnje - Ponizana 1:2

1. amaterska liga: Romans - Primorec 1:1

2. amaterska liga: Primorje - Begliano 5:1,

Breg - Romana 1:0, Cormonese - Zaria/Gaja

4:0

3. amaterska liga: Lucinico - Mladost 1:1

KOŠARKA

C1 liga: Padova - Jadran 71:65

C2 liga: Breg - UBC 73:62, Bor - Goriziana

81:86

D liga: Kontovel - Romans 60:58

ODBOJKA

Ženska C liga: Pordenone - Sloga 3:1,

Talmassons - Bor/Breg 3:0

Moška C liga: Sloga - Soča 1:3, Vol -

FerroAlluminio 2:3, Olympia - Prata 1:3

Ženska D liga: Fincantieri - Godelley 0:3,

Kontovel - Pozzo 1:3

Moška D liga: Reana - Naš Propor 3:2

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Vicenza - Polet Kwins 15:1

BALINANJE

C liga: Tavagnacco - Gaja 10:10